

AIZSARGS

MILITARI-ZINATNISKS UN LITERARISKI-SABIEDRISKS
MĒNEŠRAKSTS.

№ 1. LATVIJAS
AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBAS IZDEVUMS. 1923

Satura rādītājs.

1. J. Skujiņš. Gaitu sākot („Aizsargam“), dzejols	1. l. p.	12. Virsnieku atvieglotais zobens. Apraksts ar zīmējumiem	18. l. p.
2. G. Mīlbergs (Skuju Fridis). Sidrabota saule lec . . . Romans	1. „ „	13. G. Mīlbergs. Krievu monarkistu cerības	18. „ „
3. G. Mīlbergs. Latvijas Aizsargi	8. „ „	14. Ārzemju armijas. Spanija. No franču valodas tulk. pulk. K—ls.	19. „ „
4. Kapt. Klepers. Aizsargiem jātniekiem	8. „ „	15. Kr. Kn. Kaņa dienesta ilgums	21. „ „
5. Pagastu Aizsargu nodaļām. Latv. Aizsardzības biedrības valdes uzaicinājums	9. „ „	16. Militārā kronika	21. „ „
6. Andrejs Iksens. Ticības apliecinājums. Dzejols	10. „ „	17. P. Bērziņš. Ķīmiskā stratēģija kara un miera laikā	23. „ „
7. Leitn. Šumans. Aizmirsta vieta	10. „ „	18. Tanku nākotne. No franču valodas tulk. pulkv.-leitn. O. Gr.	24. „ „
8. Vācijas slepenā gatavošanās uz karu. Tulk. kapt. Bulle	13. „ „	19. Padomju Krievijas armija	25. „ „
9. Rezerv. leitn. B. Baltijas valstu sabiedrība. I.	15. „ „	20. L. A. B.	26 „ „
10. Art. Stiebrīšs. Dienas jautājumi kara resorā	17. „ „	21. Aizsargu nodaļu kongress	26 „ „
11. Kapteinis Klepers. Virsnieku tālākās kara izglītības jautājums		22. Paziņojums lasītājiem	26 „ „
		23. Grāmatu galds	26 „ „

Vasaras sezonas drānas

kungiem un dāmām

vienmēr lielā izvēlē par lētākām tirgus cenām

Brāļu Vanagu

manufakturas lieltirgotavā

Rīgā, Aleksandra ielā 52. Tālr. 2-52

Ikdienas pienāk jaunumi.

AIZSARGS

MILITARI-ZINATNISKS UN LITERARISKI- * * SABIEDRISKS MĒNEŠRAKSTS * *

№ 1.

Junijs.

1923. g.

J. Skujiņš.

Gaitu sākot („Aizsargam“).

Lai katris zina savu vietu,
Kad tēvu zeme jāsargā:
Vai draudi tuvu, vai tie tālu —
Ir jābūt vienmēr nomodā.

Tik kopā savus spēkus liekot
Mēs celsim sauli vairogā:
Tik mūsu tautas spēkiem augot,
Būs zelta druvas drošībā.

Un miera vēsma glāstīs mežus,
No jauna dzīve sētās zels,
Un kara brūces dziedinājot,
Mūs mierīgs darbs pret sauli cels!

G. MĪLBERGS (SKUJU FRIDIS)

SIDRABOTĀ SAULE LEC...

ROMANS.

2107. gadā Maskavija pieteica Latvijai karu.

Neviens to nebij sagaidījis. Pat Latvijas atbildīgie valsts viri un politiķi — ne. Tagadējos apstākļos karš taču visiem bij izlicies pilnīgi neiespējama lieta.

Visvairāk jutās pārsteigts septītās vilņu stacijas direktors — rezerves leitnants Strauts. Viņš bija iemīlējies kādu jaunavu, kuņas patiesībā nemaz vēl nepazīna, jo bij tikai pāris reizes redzējis Rīgā, pie izejas no kinofonografa, kad viņa sēdās savā lidmašīnā.

Pārsteigts no jaunavas skaistuma, Strauts pirmoreiz nebij pat iedomājies viņai sekot. Otrreiz gadījās ļoti steidzamas darīšanas pilsētā. Bez tam viņa paša lidmašīna atradās remontā, kādēļ Strautam atlika tikai noskatīties, kā nepazīstamā skaistule paceļas gaisā un nozūd kaut kur ziemeļ-austrumu virzienā...

Septītā vilņu stacija atradās Rīgas jūrmalā, netālu no Carnikavas. Izmantojot jūras vilņu spēku, šē ražoja ķīmiskā ceļā dažādas šķidras un gāzveidīgas

degvielas, kā arī smērēļļas, kuņas izlietoja galvenā kārtā lidmašīnām, automobiļiem, traktoriem...

Jau trīs stundas pēc mobilizācijas izsludināšanas Strauts ieradās savā aero pulkā, kā tas bija paredzēts sevišķā slepenā instrukcijā. Pagaidām Strautu atstāja papildē, jo nevarēja zināt, kādā isti virzienā attīstīsies galvenie maskaviešu uzbrukumi. Bez tam karš bija uznācis tik piepeši, ka grūti bija pateikt, cik plašus apmērus viņš pieņems, un vaj Igaunija ar Lietuvu arī tiks ciņā ierautas.

Eiropa sen nebij piedzīvojusi kara briesmas, izņemot vācu-franču karu pirms simts gadiem un dažas sikakas sadursmes Balkanos. Pēc tam, kad Berlīne un Parīze bija galīgi nopostītas, kad ap 20 miljoni pilsoņu bija dabūjuši galu, — pret karu sacēlās gandrīz visas pasaules valstis. Ciņas izbeidza, nepiešķirot ne vienai, nedz otrai pusei uzvārētāja godu. Starp Vāciju un Franciju nodibināja jaunu bufera valsti — Reinas

republiku, zem starptautiskas kontroles. Turki bija galīgi izdzīti no Eiropas. Ap Konstantinopoli radās spēcīga heleņu monarhija — Jaun-Vizantija.

Pēc tam iestājās miers, kuŗu kristīgās reliģijas piekritēji dēvēja par tūkstošgadu mieravalstības sākumu.

Lielākas iekšējas pārvērtības bija notikušas vienīgi Krievijā. Ļeņina nodibinātais komunisms pastāvēja divdesmit septiņus gadus. Faktiski viņš izbeidzās daudz ātrāk, jo dabūjusi abzoluto varu savās rokās un kļuvusi par valdošo, — komunisma ideja pārdzīvoja tādu pašu izviršanas gaitu, kā savā laikā kristianisms, kad ķeizars Konstantins viņu bij atzinis par grieķu valsts ticību.

Pateicoties saimnieciskam sabrukumam, — no Krievijas pamazām atkrita gandrīz visa Sibīrija, Kaukaza tautiņas un Vidus-Azijas apgabali, izveidodami paši savus nacionāli-valstiskus organismus.

Visbeidzot atdalījās arī Ukraina, radīdama federāciju ar Galīcijas slāviem. Ar to gan Polija mazliet zaudēja savu iespaidu, bet šim apstāklim neviens nepiegrieza sevišķas ievēribas. Tas tādēļ, ka Polija nesen bija pārgājusi no republikaniskas valsts iekārtas uz monarhiju un pašlaik izveda iekšējas pārkārtošanās reformas.

Atlikušajā centralajā un Ziemeļ-Krievijā bija izaugusi stipra demokrātiska inteliģence, kuŗa galu galā saņēma valsts varu savās rokās. Saņāca Satversmes sapulce, lai izstrādātu Atjaunotās Krievijas pamatlikumus.

Šī Satversmes sapulce darbojās četrus gadus. Iznākums bija pārsteidzošs: nevarēdami vienoties par ziemeļapgabalu autonomiju, gandrīz puse no deputātiem aizbrauca no Maskavas un izsludināja Pēterpili Baltkrievijas republiku, kuŗas robežas sniedzās no Baltās jūras līdz Somu jūras līcim, no Daugavas līdz Šeksnas un Mologas iztekām.

Maskavijā 9 gadus pastāvēja demokrātiska republika, pēc Baltijas valstiņu parauga. Tad sākās iekšēja rūgšana, līdz beidzot kādā dienā radio atnesa vēsti, ka Maskavijā izsaukts par caru kāds Ivans Milovarovs, kuŗš pieņēma tituli: Ivans V. Maskavas avīzes vēstīja, ka jaunais cars esot tiešs Oļega pēctecis. Turpretī Pēterpils republikaniskā prese apgalvoja, ka Ivana V. tēva tēva vectēvs bijis pie cara Nikolaja II. par zābaku spodrinātāju, bet pēc 1917. gada apvērsuma — izpildījis Pleskavā bendes pienākumus.

Jaunais cars tomēr izrādīja apbrīnojamas organizatora spējas. Pāris gadu laikā viņš sveda kārtībā — gandrīz iziršanas stādijā nokļuvušo valsts aparātu; uzlaboja finanses; pacēla palaisto tirdzniecību un rūpniecību. Viņš neaizmīrsa arī armiju. Atvēra jaunas inženieru kaŗaskolas; uzbūvēja spridzināmo vielu laboratorijas; sāka konstruēt milzeņus — aerodrednautus pēc jaunākiem ārzemju paraugiem. Palielināja sīko kaŗa lidmašīnu skaitu. Uzbūvēja pirmo apakšzemes dzelzceļu starp Maskavu un Vitebsku, kas bij domāts vienīgi stratēģiskiem nolūkiem.

Savam dēlam Kirillam I. viņš atstāja stipru, labi ierīkotu valsti. Bet pirms nāves viņš vēl paņēma no troņamantinieka zvērustu, ka Kirills ne par soli neatkāpsies no tēva uzsāktā ceļa, bet pieliks visu savu enerģiju, lai valsti padarītu vēl varenāku. Sevišķi ceešu solījumu jaunajam princim vajadzēja dot, ka viņš tikmēr nedrīkst sev sievu ņemt, iekams nav Maskavas valstij atkal pievienojis atkritušos Batkrievijas apgabalus, līdz ar viņas galvas pilsētu Pēterpili.

Jau uz nāves cīsmā atrazdamies, Ivans V. pie-sauca dēlu un, uz Baltijas jūras austrumu piekrasti rādīdams, sacīja:

„Skaties, kur uz kartes esmu apvilcis sarkanus likumiņus: šām zemēm atkal jātop atdotām lielajai svētajai Krievijas valstij! Apsoli man pie savas mātes piemiņas, ka izpildīsi manu vēlēšanos. Bet ja tev pašam neizdosies šo slaveno darbu veikt, — nodod viņa tālākizpildīšanu savam dēlam!“

„Es apsolos!...“ čukstēja Kirills un, ceļos no-meties, noskūpstīja Ivana V. izdēdējušo roku.

Ar Pēterpili Kirills I. tika drīz galā, jo viņam bija daudz labāka un lielāka armija. Tāpat arī techni-skā ziņā Baltkrievija nespēja sacensties ar Lielkrieviju (Maskaviju). Bez tam pēterpiliešiem stipri kaitēja šķelšanās parlamentā, kas bez šaubām atstāja negatīvu iespaidu uz valsts aizsardzības organizēšanu. Vēl vairāk: Maskavas cars rīkojās plašiem līdzekļiem: viņš bija aplinkus ceļā pat pratis iespaidot dažas pēterpiliešu valdošās personas, kuŗas gan savās runās, gan rakstos centās pierādīt, ka Pēterpilij ar Maskavu atkal jāapvienojas.

Tādēļ jau trešā Kirilla I. valdīšanas gadā Maskavijas aerodrednautu eskadra parādījās Pēterpils apkārtnē un pie Oranienbaumas sakāva pēterpiliešu hidroaero-planu flotili. Tanī pašā laikā Baltkrievijas robežsargu aerostatu kolonai pie Polockas uzbruka autogazomotori, iznīcinādami pasīvo pretinieku.

Baltkrievijas liktens izšķīrās galīgi, kad pēter-piliešu triecienu grupas gaisa flotile, kuŗa bija izsūlīta iznīcināt Maskavijas rezerves mašīnu parkus, — ar muzīku un plīvošiem karogiem pārgāja lielkrievu pusē.

Drīz pēc tam pēterpilieši parakstīja padošanās noteikumus, un Maskavijas cars Kirills I. svinīgā gā-jienā iebrauca Pēterpili uz pērlēm un dārgakmeņiem izrotāta aeroplana, kuŗu pa Pēterpils ielām vilka no zooloģiskā dārza atvestie: divpadsmit lāči, divpadsmit brieži un divpadsmit vilki...

Izņemot nedaudzos idejiskus republikāņus, — tautas vairākums lielā sajūsmā apsveica jauno valdnieku. Kaut kur no muzeja bija izstiepts pat izdēdējušais cara Nikolaja II. standarts.

Gan Vakar-Eiropas diplomāti sacēla traci par politiskā līdzsvara izjaukšanu, bet aktīvi uzstāties ne-viena valsts neuzdrošinājās tādēļ, ka Baltkrievijas pie-vienošana Maskavijai bij notikusi gandrīz labprātīgi.

Gada laikā apvienotās valsts iekšējā izbūve bija tik tālu veikta, ka Kirills I. nolēma kronēties par imperatoru. Kopš vecās ķeizarvalsts patvaldnieku laik-meta — Maskava nebij pieredzējusi tādas svinības! Jauno imperatoru apsveikt ieradās visu pasaules valstu diplomātiskie priekšstāvji ar atzišanas rakstiem un dārgām dāvanām. Istā laikā nepaspēja ierasties vie-nīgi Latvijas sūtnis Balodis, kuŗš bij saaukstējies un piepeši saslimis.

Kirills I. to uzņēma kā tieši pret sevi vērstu ap-vainojumu un pieprasīja gandarījumu. Sūtnis gan at-vainojās; arī valdība darīja ko varēdama, lai konfliktu izbeigtu miera ceļā. Tas tomēr neizdevās. Kirills pa-lika nepielūdzams. Viņš pieprasīja, lai Latvijas skolās atkal ievēd sen atmesto krievu valodas obligatorisko mācīšanu; lai Krievijas kuģiem atļauj bez muitas un kontroles iebraukt un izbraukt no Latvijas ostām; lai Krievijas pilsoņiem dod tiesības nomesties un dzīvot neaprobežotā vairumā pa visu Latvijas teritoriju, un visbeidzot — lai Latvijas valsts prezidents vismaz reiz

gadā ierodas Maskavā ar oficiālu ziņojumu imperatoram Kirillam par Latvijas saimniecisko un kulturelo stāvokli.

Protams, šie pieprasījumi bija vairāk kā neizpildāmi. Saeima ar īgnumu viņus atraidīja, jo viena vienīga šāda noteikuma pieņemšana jau būtu faktiskā Latvijas neatkarības zaudēšana.

Kirills I. acimredzot bija to tik gaidījis.

Maskavas radio neskaitāmās variācijās iznēsāja pa visu pasauli ziņas par Latvijas republikas nicinošo un neattaisnojami naidīgo izturēšanos pret Maskaviju un viņas valdnieku. Maskavas un Pēterpils laikraksti visāsākā veidā pieprasīja negantā kaimiņa noslaucīšanu no Daugavas, Gaujas un Lielupes krastiem.

Vēl pēc dažām dienām Maskavā arestēja sūtni Balodi un viņa sekretaru, it kā par sazvērestību pret Kirilla I. dzīvību.

Gandrīz reizē ar to Latvijas ārlietu ministrs saņēma telegramu par kara pieteikšanu un kara darbu uzsākšanu uz Latvijas-Krievijas robežas...

Tāds bija stāvoklis 1. augustā 2107. gadā.

2.

Latvija atradās ļoti grūtā stāvoklī. Visiem par brīnumu izrādījās, ka viņa stāv pret vareno Maskaviju veena pati.

Baltijas valstu savienība gan jau bija nodibinājusees sen. Tas tomēr šinī gadījumā neglāba Latviju no kara briesmām. Izrādījās, ka savienības noteikumos ievests sekošs teikums, ko līdz šim nebij neviens nopietni ievērojis:

„Ja vienai no līguma parakstītājām izceļas karš ar kādu savienībā neietilpstošu kaimiņu valsti, uz ierēdņu personīgo nesaskaņu resp. pārkāpumu pamata, — pārējās līguma parakstītājas — pēc saviem ieskatiem — var palikt arī neitralas, bet tikai tādā gadījumā, ja viņām nedraud tiešas kara briesmas no vienas uzbrucēju puses.“ —

Kā jau minēju, — Polijā pašlaik norisinājās iekšējā krīze. Tādēļ uz viņas palīdzību nebij ko cerēt. Polijas karalis Kazimīrs gan atzūtīja Latvijas valsts prezidentam draudzības un līdzjūtības telegramu, bet ar to nebij nekas līdzēts.

Arī Lietava palika neitrāla, jo viņai no Krievijas nekad nebij draudējušas tiešas briesmas un arī tagad nedraudēja. Igaunija būtu labprāt palīdzējusi Latvijai. Reveles un Tērbatas laikraksti vienbalsīgi nosodīja Kirilla I. vilka politiku, pievezdami, kā piemēru, pazīstamo Krilova fabulu par vilku un jēru. Bet Igaunijas valdība palika bezdarbīga. Viņa nogaidīja, ko darīs Somija. Kādā Liepajas esperantistu avīzē pat parādījās ziņa, it kā no ārzemju avotiem, ka Kirills piedāvājis Igaunijas sūtnim Maskavā par neitralitātes ieturēšanu visu Ziemeļ-Latviju līdz Valmieras—Smiltēnes linijai. Gāja baumas arī par slepeno nolikumu starp Maskaviju un Igauniju, kurā Kirills I. garantējis Igaunijas valsts neaizskaramību uz mūžīgiem laikiem.

Somija gan pirmā acumirkli izsludināja nacionālās gvardijas mobilizāciju. Ruņāja pat, ka somu brīvprātīgo lidotāju eskadre nolēmusi ierasties pie Latvijas-Krievijas robežas, lai mēģinātu abas puses iespaidot uz izlīgšanu miera ceļā. Tad, kā uz burvja mājienu viss apklusā. Izrādījās, ka Kirills arī te jau bij spējīgs izvest savu skaldišanas politiku. Viņš bij pavēlējis noņemt savus robežsargus no Austrum-Karelijas robežām, likdams manīt, ka necels nekādus iebildumus, ja somu kaļaspēks okupēs šo apgabalu. Runāja pat vēl

vairāk, ka Maskavija atstās Austrum-Kareliju Somijai uz visiem laikiem, ja pēdējā ievēros pilnīgu — morālistisku un materiālu neitralitāti.

Tā tad Latvijai bija jāpaļaujas vienīgi pašai uz saviem spēkiem.

Šo spēku par nožēlošanu nebija daudz. Atskatīdamās atpakaļ uz ilgajiem miera gadiem, Latvijas valdība negribot bij sākusi ticēt, ka šāds miers pastāvēs mūžīgi. Militaristi arī Saeimā arvien bij izrādījušies mazākumā un tikuši pārbalsoti. Neviens neticēja kara iespējamībai, jo vairāk tādēļ, ka arī Maskavas Kirills, tronī kāpdams, bij savā manifestā starp citu jo sevišķi uzsvēris, ka visu savu mūžu kalpos „svētā miera idejai“.

Latvijas austrumu robeža izrādījās ļoti vāji apsargāta. Aerostatu tikls bija ļoti rets; novērošanas un signālu aparāti — novecojušies. Apakšzemes spridzināmie ierīkojumi sarūsējuši un pa daļai sabojājušies; gāzes aizsargu ķēde stipri nepilnīga.

Jau tanī pat 1. augusta pēcpusdienā milzīga ienaidnieka kaujas lidmašīnu eskadra, divdesmit transportu pavadībā, izlauzās ziemeļrietumos no Drisas pār Latvijas robežu, pārsteidza Dagdā novietoto nelielo lidotāju-izlūku nodaļu, pa daļai iznīcināja kareivjus, bet mašīnas saņēma gūstā, tūlīt izlietodami viņas savām vajadzībām.

No Dagdas maskavieši, no ne viena nekavēti, devās uz Rušoniem, kur izsēdināja prāvu desantu ar pieciem automātiskiem lielgabaliem, daudziem ugunsmetējiem un gāzes mašīnām. Cilvēku daudzumu neizdevās noskaidrot, bet pēc lidmašīnu skaita spriežot, — desants nevarēja pārsniegt 500—600 vīrus.

Latvieši no šās puses bija vismazāk gaidījuši uzbrukumu. Tādēļ lielākā daļa Daugavpils garnizona atradās Kraslavā un viņas tuvākā apkārtnē, bet Rezeknes garnizons — Ludzā un Zilupē. Latvijas kara vadība cerēja, ka maskaviešu lidmašīnas varēs viegli iznīcināt, ja tikai krievi neizdosies dabūt pār robežu citus, vēl nopietnākus kaujas līdzekļus.

Par krievu desantu Rušonos neviens daudz neuztraucās, jo neredzēja šinī operācijā nekādu lielu draudu turpmākai kara vešanai.

Bet jau otrā rītā telegrafs nesa savādas ziņas: krievi pārtraukuši elektriskā dzelzceļa satiksmi pa visu Daugavpils-Jaunlatgales līniju, iznīcinādami ne tikai gaisa vadus, bet arī galveno kabeli, kurš vadīja strāvu no Daugavas spēka stacijām uz ziemeļiem pa visu Austrum-Latgali. Rezeknē, Ludzā, Kārsavā, Slobodā, Bukumuizās miestā un daudzās citās apdzīvotās vietās apdzisa elektriskās lampas, apstājās darbnīcas, fabrikas. Sakarā ar to sacēlās panika. Iedzīvotāji pameta savas mājas, savus lopņus un bēga. Ne katram bija savs aeroplans vai autokords. Bija jāizlieto visprimitīvākie satiksmes līdzekļi.

Nākošā dienā maskavieši atjaunoja savu uzbrukumu — šoreiz no Ostrovas puses — un izcēla desantu Viļanos, pārtraukdami galveno kabeli, kurš nāca no Plaviņu spēka stacijām un apgādāja ar elektrisko enerģiju visu Rietrum-Latgali.

Nebij vēl šī ziņa spējusi apskriet visas Latvijas malas, kad jau radio vēstīja par jaunu maskaviešu desantu Bolvos. Ar pēdējā punkta ieņemšanu apstājās beidzamie lauku elektriskie tramvaji un viensliežu vagonetes, kas uzturēja satiksmi starp mazākapdzīvotām Latgales vietām.

Austrum-Latgalē atradās nogriestā trešā daļa no Latvijas aktīvās armijas: trīs inženieru pulki, elektrisko

ja ienaidniekam izdotos lielākiem spēkiem pienākt viņas tuvumā.

Baidīdāmie no maskaviešu lidmašīnu uzbrukuma, Rīgas pilsoņu vairākums jau pirmajās kara dienās atstāja savus dzīvokļus un pārvietojās pagrabos un apakšzemes tramvaju tuneļos. Turpat pārvietoja arī vērtīgākās mantas. Normalā darba dzīve it kā pamira.

Bez pārtraukuma darbojās tikai ieroču fabrikas, lidmašīnu būvētavas un radio stacijas. Bezdrāts telefona centrale zvanīja vienā zvanišanā. Dažas lielākās avises iznāca trīsreiz dienā; bez tam vēl izlaida skrejlapīņas, ja kaņolaukā bija noticis kaut kas jauns.

Brīnīšīgā kārtā maskaviešu gaisa eskadras vēl arvien nerādījās Rīgas tuvumā. Vaj nu Kirills I. baidījās no necerētiem gaisa aizsprostojumiem, vaj arī rēķinājās ar latviešu aeroplanu rezervi, kuņas daļas dežurēja Ropažos, Carnikavā, Bolderajā, Biķerniekos, Stopiņos, Ķekavā, Olainē un Piņķos, un bija vienmēr kaujas gatavībā.

Leitnanta Strauta nodaļa atradās Daugavgrīvā. Viņa sastāvēja no sešdesmit kaujas lidmašīnām, kopā ar transportiem, virtuvēm, eļļas un gāzes cisternām u. t. t. — pavisam simts mašīnas. Gaisā pastāvīgi atradās: dienā — astoņas, naktī — divpadsmit bruņotas mašīnas. Pārējās pa to laiku remontēja, ja bij vajadzīgs; ieļļoja; lidotāji atpūtās vai arī mācījās teorētiskās zināšanas.

Jaunākās konstrukcijas mašīnas vairs ne tuvu nelidzinājās tām mašīnām, kuņas tika lietotas divdesmitā gadusimtena kaļos. Vienīgais, ko viņas bija piepaturējušas, — tas bij ārējais izskats, t. i. putnveidīgas. Viņām vairs nevajadzēja nekāda plaša aerodroma; jaunās mašīnas spēja pacelties un nolaisties kaut kurā vietā, pilnīgi bez ieskriešanās. Viņas bij garantētas arī pret gāšanos. Ja tomēr ar mašīnu notika kāda katastrofa, speciāls ierīkojums automatiski atsvabināja lidotāju no siksnām, ar kuņām viņš bij piestiprināts sēdeklim, un lidotājs mierīgi nolaidās zemē ar parāšitu. Pie visjaunākās konstrukcijas parašītiem varēja ierīkot pat mazu motorīgu. Ja lidotājam gadījās nelaime virs ūdeņa, — ar motorīgu palīdzību bij iespējams virzīties dažas jūdzes uz priekšu, kāmēr atrada izdevīgu vietu, kur nolaisties.

Lidmašīnas spēja ne tikai pacelties un nolaisties, bet arī — virzīties uz priekšu un atpakaļ. Gandrīz viscaur aviācijā bij ieviesta elektrofikācija. Mašīnām, kuņas bij domatas tālai lidošanai, piemēram — pār Atlantijas okeanu, — ierīkoja dubultmotorus: vispirms bencīns vai līdzīgā degviela, motoru dzenot, — degdama pārstrādājās par gazi; kad šķidrā degviela bij iztērēta, — viņas vietā par kurināmo vielu nodereja gaze. Visu laiku, propeleram greežoties, darbojās arī īpaša dinamomašīna, kuņa ražoja elektrisko enerģiju, uzkrājot viņu lidmašīnas astē ierīkotos akumulatoros. Tādā kārtā, gāzes krājumiem izsīkstot, — automatiski sāka darboties otrs motors, un lidmašīnu dzina uz priekšu elektrība.

Visi šie ierīkojumi bija ļoti komplicēti, kādēļ leitnantam Strautam nācās dažas dienas ar vislielāko nopietnību un uzmanību pastrādāt, iekams viņš atkal atguva iepriekšējo veiksmi, ko bija piemirsis pagājušos četros gados, pēc aktīvās kara klausības pabeigšanas.

Tad arī viņš sāka lidot — gan kā novērotājs, gan — motorists.

Augstu gaisos pacēlies, viņš gandrīz piemirsa, ka tepat kaut kur netālu plosas kaņš un ka arī viņam varbūt drīzumā būs jādodas ciņas briesmās.

Vizošais jūras līcis, pa kuņu slidēja melni milzeņtvaikoņi... zilibaltā Daugavas līnija, starp 10—15 stāvu Rīgas namu rindām... Fabriku skursteņi... Valsts un sabiedrisko iestāžu kupoli... Viss tas atstāja grandiozu iespaidu. Sevīši patikās lidot pār Rīgas plašo Ziemeļostu, ap kuņu visapkārt bij izaugušas darbnīcas, fabrikas, mantu noliktavas, restorācijas, bankas. Strauts no vēstures zināja, ka šie vēl tikai simts gadus atpakaļ bij atradies Ķīsezers, ar skaistu priežu mežu apaugušiem krastiem. Slavenā, kādreiz bijušā Ķeizarmeža vietā bij ierīkots pirmklasīgs botaniskais dārzs, ar stalto lauksaimniecības instituta ēku vidū.

Pār Ziemeļostas ieeju, starp kādreiz bijušiem Vec-Milgrāvi un Jaun-Milgrāvi, — milzu tērauda ķēdēs karājās augsts loka tilts, pa kuņa apakšu itin viegli izslidēja vislielākie tvaikoņu masti. Abi Milgrāvji bija paturējuši tikai savus nosaukumus. Faktiski viņi jau sen bij ieplūduši nedalamā Rīgas pilsētas sastāvā.

Gandrīz katru dienu Strauts no augšienes novēroja arī savu Viļņu staciju pie Carnikavas. Tur tagad darbojās viņa palīgs — vecs sirms inženieris, kuņš jaunības gados bija daudz rakstījis par tehnikas attīstību. Toreiz viņš bij centies ar skaitļiem pierādīt, ka jūras viļņu enerģijas izmantošanas stacijas praktikā nekāda labuma nevar atnest, tādēļ ka ziemā jūra aizsalst, bet vasarā gandrīz 40 proc. dienu ir bez vēja; arī no vējainām dienām enerģiju iespējams ražot tikai tanis, kad vējš dzen viļņus malā. Neraugoties uz to, — trīsdesmit gadus vēlāk gar visu Latvijas piekrasti — gan valsts, gan privātiem līdzekļiem darbojoties — pacēlās viena stacija pēc otras. Šīs stacijas ne tikai atmaksājās, bet vēl deva ap 12—15 proc. skaidras peļņas. Kā likteņa ironija bija tā, ka sirmajam inženierim nācās vecuma dienas pavadīt vienā no paša nonicinātām stacijām.

Strauts labprāt aizlidoja arī uz dienvidiem, pār slavenajām Rīgas jūrmalas pelduvietām, kuņas kopš piecdesmit gadiem ieņēma pirmo vietu visā Austrum-Eiropā. Kaņam iesākoties, peldu viesu lielākā daļa bij izbijusies un aizbraukusi. Vilcienu, tramvaju, lidmašīnu, autoratu skaits uz Rīgas-jūrmalas līnijas bija par divām trešdaļām mazinājies. Pirmkārt, nebija vairs pasažieru ko vadāt; otrkārt — lielākā daļa valsts un privāto satiksmes līdzekļu bija pārņemti kara resora rīcībā. Abi dzelzs tilti un trešais betona tilts — guļēja pār Lielupi vientuļi un atstāti. Spēļu piļu logi stāvēja aizslēgti. Jūrmalā pastaigājās tikai reti atlikušie peldu viesi, kuři neraugoties uz varbūtējām kara briesmām — gribēja vēl izmantot skaistās priekšrudena dienas.

Gandrīz vienmēr un visur leitnants Strauts atcerējās nepazīstamo skaistuli, kas viņam bija iemetusi it kā kvēlošu ogli krūtīs...

„Kas viņa? No kurienes? Kā sauc?“ — šie jautājumi Strautu mocīja dienām un naktīm. Ja nebūtu izcēlies kaņš, — Strauts droši vien būtu jau atradis izdevību ar viņu iepazīties. Bet tagad nepalika vairs ne vismazāko cerību. Varbūt nepazīstamā svešniece atradās kaut kur ienaidnieka ieņemtos apgabalos?... Varbūt viņa jau bij kritusi par upuri kara postam?...

Šī mūžīgā nezināšana; neatrisināmais noslēpums — reizē ir kaitināja, ir sāpināja jauno virsnieku.

Vai tiešām tas bija tikai likteņa joks? Vai tiešām viņš bij tikai tādēļ svešo jaunavu parādījis, lai tūlīt atkal uz visiem laikiem atņemtu?

Dažreiz Strautu sagrāba vēlēšanās — gaisa augstumos palaist stūres ratu vaļā un uz galvas gāsties lejup, preti bezgalīgai iznīcībai. Tikai dzimtenes mīlestība un valstij draudošās briesmas viņu atturēja no neprātīgā soļa.

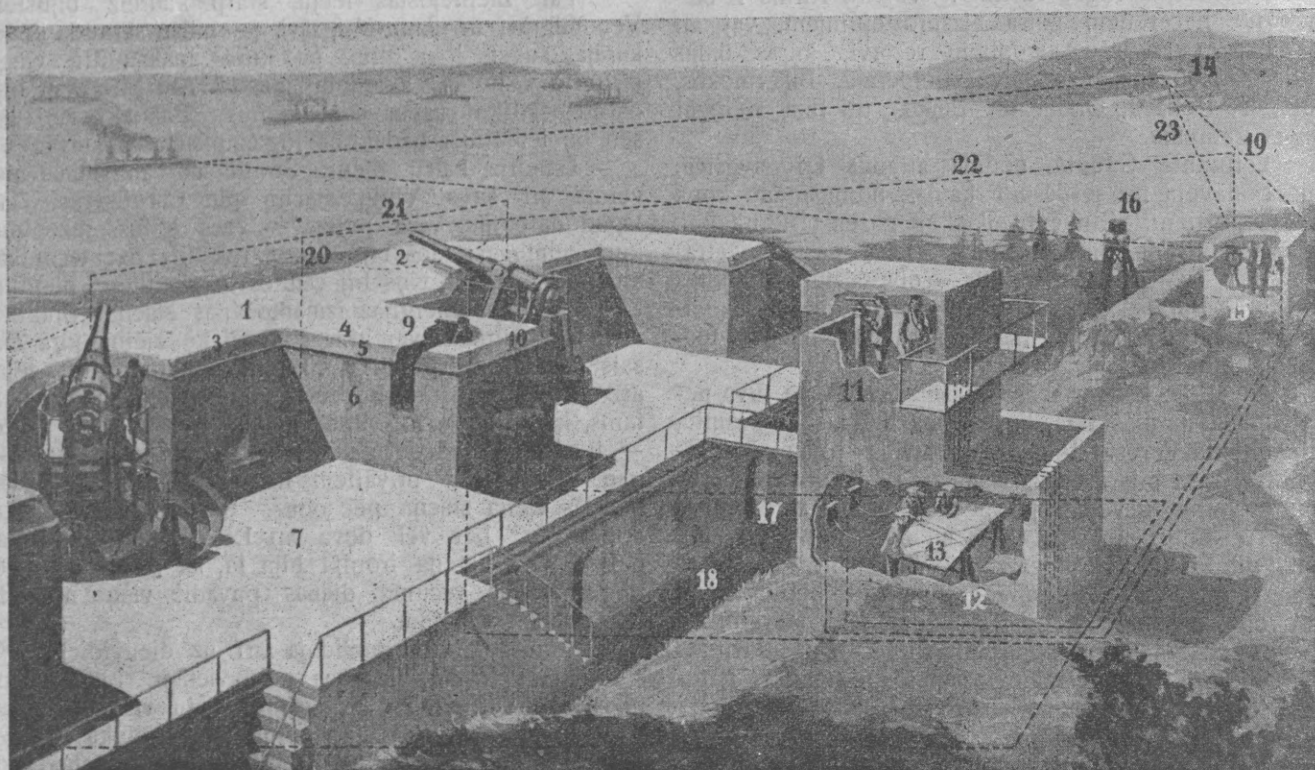
Nākošo dienu notikumi piespieda arī leitnantu Strautu aizmirst savas personīgās lietas.

Radio vēstija, ka pār Kokneses spēka stacijām parādījusies liela ienaidnieka gaisa eskadra un mēģi-

nājusi šē izcelt desantu. Pateicoties mākslīgi radītiem gaisa bezdibeņiem, trīsdesmit divas ienaidnieka lidmašīnas sadragātas nogāzušās Daugavas krastos. Pārējās aizlidojušas austrumu virzienā.

Pie kritušiem maskaviešu lidotājiem atrastas slepenas pavēles —: pēc Kokneses ieņemšanas, bez kavēšanās izdarīt pastiprinātu demonstrāciju Rīgas virzienā. Tā tad — kaut ar šoreiz nebij izdevies, tuvākā nākotnē Latvijas galvaspilsēta tomēr varēja sagaidīt nelūgtos austruma viesus.

Anglijas krastu apcietinājumi.

1, 2, 3. Apcietinājumu valnis. 4, 5, 6. Šķērsis (traverss). 7. Šāviņu platforma. 8. Lielgabalu platforma. 9. Papildu novērošanas punkts. 10. Baterijas galvenais tālrunis. 11. Baterijas komandiera novērošanas punkts. 12 un 13. Šaušanas koriģēšanas

un aprēķinu telpa. 14 un 15. I. un II. novērošanas punkts. 16. Reflektors. 17. Ieeja šāviņu noliktavā. 18. Iekšējais valnis. 19. Zemūdens kabels.

Pa telefonu pienāca ziņas, ka maskaviešu lidotāji novēroti arī Aluksnes-Opes-Gaujenes virzienā. Tā ka viņi turējušies ārkārtīgi lielā augstumā, tad mūsu pretlīdzekļi nav varējuši ienaidniekiem kaitēt.

Rēzekne, Jaunlatgale, Kārsava, Višķi, Krāslava jau atradās maskaviešu rokās. Daļa no Latgales apdzīvoto vietu garnizoniem bija padevušies ienaidnieka pārspēkam; daļa — izklīduši pa apkārtni, vai ar rekvizētām lidmašīnām ieradušies Vidzemē, kur bēgļus aizturēja un iedalīja citās kaļaspēka daļās.

No lielākiem punktiem turējās vēl tikai Daugavpils un Ludze. Par Krāslavu trūka noteiktu ziņu. Pēdējās krišanu sagaidīja katru stundu.

Generalis Agrons, kurš atradās Daugavpilī, ziņoja par partizānu kara iesākšanos Austrum-Latgalē, kur maskavieši jau paspējuši ienākt ar visām savām kara-saimniecības komandām un nodibināt komandanturu tiklu.

Partizāni rekrutējās no valsts ierēdņiem, skolniekiem, studentiem, zemturiem un strādniekiem. Sevišķi aktīvas bija Latvijas vanagu organizācijas un Nacionālās gvardijas pulciņi.

Slēpdamies mežos, purvos, apakšzemes ejās, pat slepeni ierīkotos stikla kazematos — ezeros zem ūdens, viņi nodarīja maskaviešiem daudz posta. Uz savu roku sastādījās īpašas triecienu nodaļas. Savākušas visas vēl nenoņemtās, ātri skrejošās lidmašīnas, — šīs partizānu nodaļas vēja ātrumā rinķoja pa visu Latgali, uzglūnēdamas maskaviešu municijas un provizijas transportiem, sakaudamas sirotāju pulciņus, kas no krievu komandanturām staigāja laupīdami pa latviešu sētām.

Sakaitināti no tik sīvas pretestības, maskavieši rīkojās mežonīgāki par aizvēsturiskiem zvēriem.

Imperators Kirills I. bija pavēlējis rīkoties enerģiski un nesaudzīgi. Kādā kroņa padomes sēdē viņš bij pat atļāvis izteikties, ka latvju tautu ar prezidentu

priekšgalā viņš labprāt atdotu velnam, ja tikai caur to iemantotu Baltijas jūras piekrasti.

Ilgie gadusimteni nebij maskaviešos paspējuši iepotēt ilvēcības un kultūras sēklu. Viņu posta un varasdarbi lika atcerēties Jāņa Bārgā kaņģājiena laikus un feldmaršala Šeremetjeva asinskāzas...

Maskaviešu okupācija sākās ar to, ka viņu komandanti, piedraudot ar karatavām, — uzaicināja iedzīvotājus triju dienu laikā nodot: visas lidmašīnas, vieglos autoratus; visus ieročus; trešo daļu no visiem pārtikas un lopbarības krājumiem, kā arī no katra pagasta divdesmit piecas skaistākās meitas un sievas, pēc pašu maskaviešu izvēles. Jāpziņo, ka bija visiem mobilizācijas gados esošiem rezervistiem, valsts ierēdņiem, atpakaļpalikušiem kaņģavīriem, kuņģus salasīja milzīgos pūļos un aizdzina kaut kur uz Iekškrīeviju. Tur viņus — pēc avižu ziņām — nodarbināja smacejošo gazu fabrikās... Lielākā daļa gūstekņu nekad vairs no turienes neatgriezās.

Partiņģus, „vanagus“ un „gvardus“ par kaņģavīriem neuzskatīja un gūstā neņēma, bet pakāra pie pirmā ceļmalas staba...

Simtām tūkstošām saimniecības tika nopostītas. Ēkas nodedzināja, kuplos laukus nobradāja... Mājas kustoņus aizdzina pār robežu...

Kur maskaviešu kāja bija pāri gājusi, tur zāle vairs nezaļoja...

Gan Latvijas valdība griezās pie visas pasaules ar uzsaukumu un protestu. Nekas nelīdzēja. Ārzemju laikrakstos noderīgākie politiķi, zinātni vīri un citi atklātības darbinieki — oficiālie un neoficiālie raksti, līdzjūtības izteicieni, nosodošie morāles sprediķi — viss tas bija un palika tikai tukši vārdi, bez reālas atskaņas. Krīevijas necilvēcību pārmācīt un mazo Latviju aizstāvēt — nepacēlās neviena roka. Katrs gādāja vienīgi par savas ādas drošību.

Izbiedēti no latgaliešu likteņa, austrum-vidzemnieki pameta savas mājas, visu iedzīvi. Briesmīgā panikā — viņi pār galvu, pār kaklu devās uz rietumiem un dienvidusrietumiem, saceldami kājās pārējās Latvijas iedzīvotājus.

Si panika pa daļai aizķēra arī galvaspilsētu. Lielie bagātnieki, kam bija paši savi aeroplāni, kuģi un citi ātras satiksmes līdzekļi, steigās projām uz ārzemēm. Tāpat bēga daudzi citi mazticīgie, kas nekādu labu galu neparedzēja. Izlaida tomēr vienīgi nevarīgus sirmgalvjus, sievietes un bērnus. Pārējos spaidu kārtā mobilizēja un nosūtīja uz kaņģaspēka daļām.

Bija laba tiesa arī tādu, sevišķi no Latviju apdzīvojošiem cittautiešiem, kuģi mēģināja ar naudu izpirkties, vai paslepus izmukt. Starp šādiem bēgļiem un robežsargiem izcēlās dažkārt formēlas kaujas — ar kritušiem, ievainotiem un gūstekņiem. Pāris šādas cīņas dabūja izcīnīt arī leitnants Strauts, pakāpdzenoties bēgļiem, kuģi gan bija pratūši izmantot Latvijas zemes bagātības miera laikā, bet kuģi neapzinājās sev par pienākumu pabalstīt savu valsti grūtā pārbaudījumā brīdī.

Dzīve pilsētā palika arvien nervozāka. Daudzas fabrikas pārtrauca darbus, jo lielākā daļa strādnieku bija mobilizēti; trūka arī apsūtījumu un ražojumu no-

ņemāju. Tāpat sašaurināja darbību lielākie veikali. Trūka pircēju. Vienīgi pārtikas veikali tirgojās varenī. Ikviens pilsonis centās nodrošināt savu eksistenci pēc iespējas uz ilgāku laiku. Nevienš taču nezināja, cik ilgi kaņģs vilksies, kā viņš isti beigsies.

Drīz vien sāka ierasties kaņģ vēsturiskā pavadone — dzīves dārdzība. Viņai sekoja spekulācija. Cilvēki kļuva skaudīgi, nenovīdīgi; viens otram drīzāk centās kaitēt ne kā palīdzēt.

Valsts banka, viņas nodaļas, kā arī privatās kredītiestādes — no agra rīta līdz vēlam vakaram bija ielenktas no naudasnoguldījumu atprasītājiem. Pamazām nozuda zelta, sidraba, niķeļa nauda. Apģozībā palika tikai banknotes, kredītbilētes un čeki.

„Cik brīnīšķīgi!“ domāja pie sevis leitnants Strauts, vaļsbrīžos pa drudzainajām Rīgas ielām kļējodams: „vēsture atkārtos. Cilvēce var kāpt cik augstu grībēdama kultūras kalnā, — zināmos apstākļos cilvēka sirdī vēl arvien ir spējīgs pamosties vecu vecais zvērs...“

16. augustā radio atnesa ziņas par lielām kaujām pie Vec-Gulbenes pilsētas. Maskaviešu kaņģ vadīda gluži pareizi bija apsvērusi šī strātēģiskā punkta lielo nozīmi. Kāmēr Vec-Gulbene ar savām milzīgajām municijas un pārtikas noliktavām atradās latviešu rokā, — grūti bija izvest plašākas operācijas uz Pļaviņām un Aluksni. Latvju lidmašīnām Vec-Gulbenē bija centrlais atbalsta punkts, no kuņģienes viņas varēja pastāvīgi traucēt ienaidnieka darbību.

Vispirms maskaviešiem izdevās iznīcināt visus spēka vadus, kas nāca no Daugavas. Virszemes satiksme tika galīgi pārtraukta ar pārējām Latvijas pilsētām. No rīta līdz vakaram maskaviešu lidmašīnas un artilērija apmētāja Vec-Gulbeni smacējošām gāzēm pildītām bumbām; raidīja uz māju jumtiem veselas liesmu strāvas no saviem milzīgajiem ugunsmetējiem. Kāmēr Vec-Gulbenes akumulatoros vēl turējās pietiekoši daudz enerģijas — pretvēja radišanai, gaisa retiņāšanai vai sabiezēšanai vajadzīgās vietās, — visi pretinieka lādiņi bez panākumiem nokrita ārpus pilsētas, bieži vien nodarīdami postu pašiem uzbrucējiem. Ienaidnieka lidmašīnas sapinās sabiezētā gaisā un bij viegli iznīcināmas. Dažas nogāzās pašas, iekļūdamas mākslīgi radītos viesuļu stahos. — Vec-Gulbenes garnizonam piederēja arī pietiekošs skaits apakšzemes tanku, ar kuņģu palīdzību bija iespējams ne tikai pasargāt pilsētas ievērojamākās būves no maskaviešu tankiem, bet vēl savukārt izlikt minas un fūģas zem ienaidnieka nometnēm, uzspridzinot viņas gaisā. Tehnika sacentās ar tehniku. Nekad vēl, kāmēr vien pastāvēja pasaule, — nebij laisti darbā tik briesmīgi cilvēka dzīvību iznīcinoši ieroči.

Pamazām vec-gulbeniešu tehniskie līdzekļi vai nu sabojājās, vai pavisam izbeidzās. Kabeļus iznīcinot — pietrūka elektriskās strāvas. Kāmēr vēl bij pietiekoši daudz kurināmo vielu, tas ne ko daudz nekaitēja. Pēdējo krājumiem izsīkstot, — varonīgais garnizons pazaudēja savus mākslīgos aizsargu mūrus. Palika tikai parastā artilērija, bumbu metēji, ložu bērēji un liesmu šautenes...

(Turpmāk vēl.)

Latvijas Aizsargi.

Viena no visinteresantākām un vērā liekamām parādībām mūsu jaunās valsts dzīvē ir tā sauktie pagastu aizsargi resp. aizsardzības pulciņi. Pēc būtības — īstenībā viņi gan jāsauc par Latvijas Aizsargiem, tādēļ ka viņu organizācijas (nodaļas) kā ar tiklu pāspējušas pārklāt visu Latviju. Aktīvo aizsargu kopskaits jau krietni pārsniedz mūsu regulārās armijas skaitu un kritiskā brīdī, var tikt pavairots vismaz piekārtīgi.

Tas ir zolids spēks, ar kuŗu jāreķinājas nevien mūsu draugiem, bet vēl vairāk — ienaidniekiem. Ne velti Padomju Krievijas oficiālie preses organi, sevišķi „Izvestija“ un „Pravda“, savos jauno valstu „apskatos“ gandrīz nekad nevar vienaldzīgi paiet garām mūsu „aizsargiem“. Ja, piemēram, mūsu aktīvo armiju krievu politiķi un kara „speci“ piemin 15—20 rindīnās, tad aizsargu kritizēšanai un viņu militār-politiskās lomas noskaidrošanai ziedo vismaz 50—100 rindas. Tā tad maskavieši (un arī Latvijā peretie un audzinātie priecās mācības sludinātāji) gluži labi saprot tautas spēka un nacionālā gara lielo nozīmi valsts aizsardzībā.

Atstājot Latvijas Aizsargu organizācijas sīkākus un pamatīgākus iztirzājumus turpmākam, — šoreiz atļausies sev tikai īsu vispārēju pārskatu. Še vēl gribu atzīmēt, ka Latvijas Aizsardzības biedrības nodomi ir ļoti plaši. Viens no žurnāla „Aizsargs“ uzdevumiem būs: apvienot visus mūsu valsts aizsargus nedalāmā spēku kopumā, cenšoties jo pilnīgi izvest idejisku audzināšanu. Lai katrs aizsargs būtu garā stiprs un nesatricinams; lai spētu kaut kuŗā acumirklī, bez šaubīšanās — visu sevi upurēt Latvijas miera un drošības labā!

Visiem zināms, cik grūtos un neapskaužamos apstākļos radušies pirmie pagastu aizsargu pulciņi; cik grūti viņiem vēl tagad nākas izveidoties un sakārtoties. Uz katra soļa jācinās ar dažādām pretešķībām. Pateicības vietā jādzird pārmetumi, pat zaīmi un rupji lamu vārdi — protams, galvenā kārtā no tiem, kam Latvijas demokrātiskās republikas pastāvēšana ik brīdī durās kā skabarga aiz naga.

Tāpat atrodās cilvēki, kuŗi aizsargus (es uzsveru: ne kā pilsoņus, bet tieši kā aizsargus!) cenšas dažādi iespaidot, izmantojot kādas atsevišķas šauras grupas vai vienas partijas nolūku realizēšanai. Tā mēs nedrīkstam nostāties. Aizsargiem savos pulciņos jāizmirst sīki partiju strīdi un jāapvienojas ap lozungu: „Ar Latviju — par „Latviju!“ Kas to nespēj, vai kam „kož“ acis mūsu nacionālais karogs, — tas ar deviņiem vējiem jāizvēta no aizsargu vidus!

Viens no vissvārgākiem jautājumiem ir: Latvijas Aizsargu nenokārtotais tiesiskais stāvoklis. Gadās apstākļi, kad aizsargs ir it kā amata persona, izpilda pat oficiālus uzdevumus un tomēr — galu galā — nav ne šis, ne tas! Aizsargi pagaidam ir: kā avis bez gana; kā dzīvs organisms bez mugurkaula. Trūkst centrāla, visus aizsargus apvienošā organa (štaba). Trūkst vadošas rokas, cietas, noteiktas gribas!

Iekšlietu ministrija gan jau daudz darījusi un vēl joprojām turpina strādāt. Bet nelaime tā, ka iekšlietu ministri ir: 1) arvien politiskas personas; 2) samērā mainās diezgan bieži; 3) no ministriem — maizes kumosa dēļ — iespaidojas ieredņi un gribot negribot „maina līdz kursu“, kas ir ļoti nevēlami.

Sevišķi krasi mēs to dabujām redzēt Aizsargu kongresu jautājumā. Ministrs Kviesis jau bija devis principiālu piekrišanu. Nāca P. Bergis un kategoriski noliedza kongresu sasaukt. Tikai pašās beigās sabijās no nerimstošiem protestiem un pielaidās — domāt par kongresu „uz rudeni“.

Kongresam ir jānotiek! Bez kongresa mēs nesaņiegsim nekādus reālus panākumus — centrāla Aizsargu organa radīšanā. Latvijas Aizsardzības biedrība ir jau stājusies sakaros ar ārlietu ministriju, lai ar pēdējās palīdzību ievāktu ziņas par citās valstīs pastāvošām organizācijām un viņu uzbūvi. Daļa materiālu ir jau savākta un tiek pašlaik apstrādāta. Ar visu to mēs turpmāk iepazīstināsim savus lasītājus.

Latvijas Aizsargiem jāizveidojas par mūsu tautas nacionālo lepnumu un nesalaužamu spēkul

Aizsargiem — jātniekiem.

Pēc vairākiem kara gadiem patlaban ir iestājis ciņu starpbrīdis, un šīnī starpbrīdī katra valsts gatavojās atkal uz jaunu kara: uzvārētāja — lai noturētu iegūto, uzvārētā — lai iegūtu pazaudēto. — Mūsu Latvija ir dzimusi uzvārās, bet tapēc tomēr šis uzvārās nedrīkst pār daudz mūs apskurbināt un likt domāt — ka tie kaujas paņēmieni, kuŗi bija mums noderīgi pagājušā karā — būs pilnos apmēros izlietojami arī nākotnes karā. Ka tāds karš būs, tas ir nepārprotami skaidrs — ir tikai laika jautājums. Arī tas ir katram zināms, ka mēs nevaram izstādīt skaitliski lielu armiju, bet šai armijai jābūt garīgi stiprai un labi apmācītai. Tas nav panākams tikai šajā obligatoriskā kara dienesta laikā vien, un tas zīmējās it sevišķi uz jātnieku — kareivju apmācību, kuŗai ir jānotiek netikai par viņu atrašanās laiku armijā, bet arī ārpus tās — pilsoņu dzīvē. — Es ceru, ka nākotnē mums būs izdevība sīkāk apskatīt katru kareivju — jātnieku apmācības

nozari, bet šīnī šīs rakstā gribu tikai norādīt uz tiem pamata principiem, no kādiem mums vajaga vadīties pie kareivju — jātnieku apmācības, kā kara dienestā, tā arī ārpus tā — atrodoties aizsargos — jātniekos. Pirmā prasība ir, lai mūsu kareivji — jātnieki būtu garīgi stipri un tīri moraliskā ziņā, t. i., lai viņi nevadītos no tādiem pat uzskatiem, kā bijušās krievu armijas jātnieki, kuŗi mums visiem ir atmiņā ar savu nelielo kaujas, bet ar lielo laupīšanas spējam. Tādēļ pirmā prasība ir garīgais stiprums, kuŗš cieši saistīts ar moralisko tīrību, un ja šī prasība būs izpildīta, tad mēs par mūsu jātniekiem — kara vīriem varēsim droši teikt līdz ar dzejnieku, ka:

— „Krūtīs ir jātniekam mīloša sirds
Pukst strauji par dzimteni brīvo.“

Otrā prasība ir, lai mūsu jātnieki prastu teicami jāt un uz zirgiem pielāgoties ikkatram apvidum; trešā — lai viņi būtu labi šāvēji, kā no šautenēm, tā

arī ložmetējiem, jo, vispārīgi, jātniekam jāprot labaki kaut nekā kājniekam, un tas ir tapēc, ka jātniekiem vienmēr nāksies vest kaujas un sadursmes nelielās vienībās, kuŗām skaitliskais iztrūkums jaatsver ar labi mērķētu, tiešu uguni. Līdz šim minētā prasība jātniekiem netika uzstādīta, it sevišķi krievu armijā, bet tagad viņa ir viena no galvenām. Ceturtā — katram jātniekam, kā uz zirga, tā arī kājām jāprot veikli rīkoties ar aukstiem ieročiem. Bez visa minētā katram jātniekam jābūt labam izlūkam, ar ātru apķēribu un uzņēmību, jo, bieži vien, viņam nāksies darboties patstāvīgi, ne no kurienes nesāņemot ne pavēles, ne rīkojumus. Tā ir prasība, kuŗa uzstādāma katram jātniekam — virsniekam un kareivim. — Pusotra gada laikā visas šīs apmācības nozares nav iespējams iziet pilnā mērā, un arī maz ticams, ka tas, ko par tik īsu dienesta laiku iegūs — paliktu uz visu mūžu atmiņā, neņemot vērā necīgos atkārtēšanas terminus. Bet man gribētos ticēt, ka tas darbs, kuŗš iesākts armijā, tiks ar labākiem panākumiem turpināts pagastu aizsargu nodaļās, un arī tas gars, kuŗu kaujās nesa līdz atbrīvošanas kara veterāni, nezudis, bet pāries, kā dārgs mantojums uz mūsu jauniešu karā vīriem, jo, kā to augstāk minēju — garīgais stiprums ir viens no armijas stipruma galveniem faktoriem. Runājot par šīnī rakstā uzstādītām apmācības prasībām aizrādīšu, ka pie to izvešanas dzīvē ir, galvenām kārtām, jāpie turās savrūpejai apmācībai, jo tā ir visas tālākās darbības pamats. Nav jāskatās tikai uz to vien, lai kareivji automatiski pēc komandas izpildītu kādu nebūt kaujas uzdevumu, bet, pēc iespējas biežāki, arī viņi jānostādā priekšnieka un vadoņa lomā, lai tādā ceļā attīstītu viņos pašdarbību, uzņēmību un patstāvību. Mūsu jātnieki vēl līdz šim laikam visā visumā pieturās krievu reglamentiem, un tapēc šīnī rakstā es gribu aizrādīt, cik tālu šāda krievu reglamentu lietošana būtu pielaižama. Pirmais, jātniekiem svarīgākais jautājums ir — savrūpejai apmācība uz zirga un šīnī apmācībā mēs varam izlietot pārtulkoto krievu kavalērijas reglamenta I. daļu, bet tikai ar sekošiem papildinājumiem: 1) kā tikai kareivji iepazīstināti ar vispārējiem jāšanas noteikumiem un ieguvuši daudz maz pareizu uzsēdi — jāpāriet uz lauku jāšanu un apvidus šķēršļu pārvārešanu, 2) jāšana manežā izvedama retāki, bet intensīvāki, 3) jāsarīko dažādas spēles uz zirgiem, ka „polo“ „lapsiņa“ u. t. t., 4) katrā jāšanas stundā jāšana jāsavieno ar auksto ieroču lietošanu. Tie būtu īsumā tie papildinājumi, kuŗus, zināms, noteiktā kārtībā vajadzētu ievest jātnieku reglamenta I. daļā. Kas

zīmējās uz krievu kaval. reglamenta II. un III. daļām, tad te pieņemamas var būt tikai slēgtās jātnieku ierindas, bet kas attiecās uz jātnieku kauju — šis reglaments ir ļoti nepilnīgs un neskaidrs. Vispārīgi, lai pieņemtu vienas, vaj otras valsts armijas reglamentus, tos nevajadzētu tikai burtiski pārtulkot vien, bet galvenā kārtā, rēķināties ar mūsu valsts un armijas īpatnībām, t. i., vaj šādu reglamentu ieviešana ir piemērota mūsu armijas apstākļiem. — Pie mums vēl arvienu var dzirdēt izteicienus, ka mums jātnieku nemaz neesot vajadzīgs un, kā liekas, tad arī tādēļ līdz pat šim laikam mums vēl nav jātnieku kaujas ierindas reglamenta. Es, turpretim, teiktu, ka būtu visai labi, ja visa mūsu armija būtu jāšus. — Lai atceramies angļu-būru karu, kur skaitļa ziņā nesa- līdzināmi mazākais, un tehniski vājāki apgādātais būru kara spēks darīja tikdaudz nepatīkšanas lielai angļu armijai. Un tas viss tikai tapēc, ka būru armija bija gandrīz visa uz zirgiem, kas deva viņai ļoti lielas manevrešanas spējas, un arī tapēc, ka katrs būru kareivis varēja būt kā apakšnieks, tā arī priekšnieks. Būri bija no dabas jātnieki un labi šāvēji, kāpēc arī angļu regulārā kavalērija cieta neveiksmes sadursmēs ar tiem, jo angļi kā jātnieki, bija pietiekoši labi, bet kā strēlnieki — vāji. — Lai gan mūsu valsts ģeogra- fiskais stāvoklis ir pavisam pretējs Transvalei, tomēr ir jāsaprot, ka labiem jātniekiem šie ir ļoti izdevīgi darbības apvidus. Zināms, jātnieku triecieniem slēgtā ierindā mūsu Latgales purvi nav noderīgi, bet par to minētais apvidus ir ļoti viegli apsargājams ar ātri pārvietoties spējīgām jātnieku daļām, it sevišķi, ja pēdējās pabalstītu gaisa lidotāju kaujas nodaļas. — Acīm redzot — kamēr vēl nav izgudrotas mašīnas, neatkarīgas no degvielām un spējīgas braukt pa mežiem un purviem bez ceļa, lēkt pār grāvjiem un sētām — līdz tam laikam jātnieku izlūku un kaujas darbībai būs arvienu liela nozīme. — Atgriežoties pie mūsu aizsargu tuvākiem uzdevumiem, es varu izteikt vēlēšanos, ka būtu nepieciešami vajadzīgs nodibināt ciešākus sakarus starp viņiem un armiju. Vispirms, mums vajadzīga uzskatu apvienotība, lai tieši tas apmācības darbs, kuŗš uzsākts armijas rindās, turpi- nātos arī pēc kara vīru izstāšanās no aktīvās armijas — vietējās aizsargu nodaļās. Kā jau minēju, tad šīnī rakstā izsaku tikai tos pamata principus, kuŗi jāizved pie kareivju — jātnieku apmācības un kuŗiem vajadzētu sekot kareivim, kad viņš pāriet no aktīvās armijas aizsargu organizācijā.

Kapteinis Kleppers.

Pagastu aizsargu nodaļām.

- 1) Iestājaties Latvijas Aizsardzības biedrībā par biedrenēm.
- 2) Abonējat un sekmējat Latvijas Aizsardzības biedrības žurnāla „Aizsargs“ izplatīšanos biedrības un organizācijās.
- 3) Pabalstat žurnālu „Aizsargs“ ar rakstiem, informāciju un naudas ziedojumiem.
- 4) Sūtāt no vietām korespondences par aizsargu dzīvi un darbību.
- 5) Iesūtāt fotografiskus uzņēmumus no ap- mācībām, parādēm, aizsargu svētkiem — ievietošanai žurnālā.

- 6) Informējat „Aizsargs“ redakciju par visiem trūkumiem un nevēlamām pārādībām aizsargu starpā.
- 7) Iesūtāt jautājumus aizsardzības lietās. Uz tādiem pēc iespējas žurnālā tiks sniegtas atbildes.
- 8) Paziņojat savus vēlējumus valsts aizsardzības jautājumos.
- 9) Publicējat savus sludinājumus.
- 10) Nekad neaizmirstat, ka visu to darīdami, — jūs būsāt sekmējuši mūsu valsts drošību un tautas labklājību! —

Latvijas Aizsardzības biedrības valde.

Ticības apliecinājums.

Kad svētais gars virs tevis gaismu šķīl,
ak, maldu dziesminiek, tad — atstāj laudis
un dzīvi aukaino, kas dzelmē vil;

Vislabāk mežā bēdz, kas daudzkārt paudis
tev dziesmas skaistākās; bet lapu zelts
tev teikas brīnīškas jau senāk audis.

Pār tevi margo nemākslotā telts,
ko cēlušas ir tavu dievu rokas, —
šķiet, slogs no dvēseles tev nostu velts,

grims! bezgalībā tavas ilgu mokas;
pats itkā astrals tu ... Un sajūt gars,
ka pieskarās tam dievu drēbju krokas ...

Šai brīdī svētakā dzidrš gaismas stars
no augšas apspīd tavu gaišo seju,
kur tikko zudis zemes sāpju svars.

Dzied lapas ... Zilgme trīs ... Un klusu leju
trīsviena dievība no debess slīd ...
Tu redzi — Dabu, Dzimteni un Dzeju ...

Viskrāšņais zvaigznais tiecās tevi tīt
svētliesmu vaiņagā, kur atmirdz vārdi
un saulaini no bezgalības spīd:

„Cik augstu spēj, lai krājās grēka zārdi, —
ej pasaulē un sarga taurē pūt,
lai visiems ausīs skan kā pārkoņdārdi:

par cilvēkiem vispirms mums vajag kļūtl!..“

Dzejnieka patriota A. Pumpura kaps.

Aizmirsta vieta.

Ritot dzīvei strauji uz priekšu, mēs arvien vairāk nogrimstam savās saimnieciskajās darišanās un veikalos, aizmirstam un daudzreiz paejam savā vienaldzībā nemanot garām tam, kam sevišķi liela nozīme mūsu nacionālās apziņas pacelšanā. Tā vien liekās, ka pašreiz mēs pilnīgi esam aizmirsuši to ābece patiesību, ka mūsu valsts stiprums un neatkarības garantija ir mūsu nacionālā pašapziņa.

Tā ir veca patiesība, ka nākotne pieder tam, kam pieder jaunatnes sirds un domas. Ja mums rūp un nav vienaldzīga mūsu valsts drošība un nākotne, tad mūsu pienākums ir arī mūsu jaunatni audzināt tēvijas mīlestības un savas tautas cieniņšanas garā. To mēs lielā mērā panāktu rādot jaunatnei ceļu pie pirmiem mūsu tautas nacionālo ideju paudejiem un neļaujot nezālēm aizaut viņu kapu vietām. Mums jāieaudzina mūsu nākošām paaudzēm tas patriotisms, pateicoties

kuļam ir veikti tik vareni darbi, ka tagad mierīgi varam veidot savu kulturelo un ekonomisko dzīvi.

Dievamžēl jāatzīst, ka mēs vispār milam daudz runāt, bet darīt daram ļoti maz. Daudzi no mūsu pirmiem celmlaužiem tautas druvā ir galīgi piemirsti un viņu dusas vietas skaitamas pie aizmirstām vietām.

Viena no šādām aizmirstām vietām ir Andreja Pumpura kaps Gertrudes draudzes kapsētā. Gribēdams redzēt šā tautas dzejnieka kapu, nogāju agrā pavasara dienā turp. Pēc veltīgas meklēšanas no nostāstiem, es griezos pie kapu sarga un tikai ar pēdējā palīdzību atradu kapsētas malā ar nezālēm noaugušu pussagruvušu kapu kopiņu, kurai piesprausts (ka stāsta no kāda cienītāja) nekrāsots koka krustiņš, kurš jau pa daļai satrūdējis, ar uzrakstu „Pumpurs † 1902. g.“ Un tas ir viss, ko es tur atradu.

Tiešām skūmji paliek ap sirdi redzot, cik maz vēl mēs cienām savus tautas modinātājus, pirmās saucēju balsis tuksnesī. Vai tiešām tas, kuŗš savā sirdī bij ieslēdzis tautu, tēvi un brīvību kā dārgāko mantu, kuŗš pirmais ieveda vārdu „Latvija“, nav pelnījis saņemt no savas mīlotās tautas labāku piemiņas zīmi? Lai skatāmies Andreja Pumpura rakstos un dzejā, vai tur ik no katras rindiņas neskan tās jūtas, kuŗām kvēle jāliesmo ikviena apzinīga tautieša sirdī. Viņš tik brīnišķi skaisti un dzīvi pratis iemiesot savos dzejiskos zīmbolos tās skumjas un tos ideālus, kas jo tuvu stāvēja visiem tā laika krietnākiem tautas dēliem.

Tagad, kad migla ap Zilo kalnu izklīdināta, vai mēs neesam daudz ko parādā tam, kas tautu modināja un tās garu stiprināja grūtos brīžos un priecināja, ka Imanta nevaid miris, bet tikai atdusas kluss? Mūsu jaunatne mums jāaudzina „Lāčplēša“ varoņu garā, bet kā lai to panāktu, ja pats „Lāčplēša“ radītājs ir aizmirsts? Tiešām kauns, ka esam tik tuvredzīgi un neapzinīgi un gelvenais, — nepateicīgi.

Mūsu tautas ēpa „Lāčplēša“ autora kaps ir aizgājis gandrīz pazušānā. Tas, kuŗš tumšajos nebrīvības laikos, kad latvietis bieži vien bēga no savas tautības, nāca klajā un uzaicināja dziedāt savu īpatneju latvisku dziesmu, vai tas nav pats īsts Lāčplēsis? Stāvot pie šās pamestās kapa kopijas, rodas jautājums, vai tad tādai ir jābūt mūsu tautas varoņu cildināšanai? Kā lai

mēs runājam ar cienību par Lāčplēša varonību, ja pats „Lāčplēša“ autors mums tik maz vērts. Ko gan pie šādas vienaldzības mūsu nacionalajās lietās mēs varam sagaidīt no mūsu nākošajām paaudzēm, kuŗas nejutot svešu jūgu un dzīvojot tautu krustceļos, var jo viegli pazaudēt savu tautisko apziņu un mūsu grūtos ieguvumus vieglprātīgi izsēt vējā.

Andrejam Pumpuram starp mūsu tautas pirmiem modinātājiem pieder jo cienīga vietā un tamdēļ neka-vējoties mums jārada viņa pēdējai atdusas vietai pienācīgs atzīmējums.

Vai nebūtu laiks visām mūsu organizācijām un biedrībām apvienoties un ķerties pie pieminēklā celšanas dzejniekam - patriotam Andrejam Pumpuram. Latvijas Aizsardzības Biedrība jau ir nodibinājuse, cik man zinams, atsevišķu fondu Pumpura pieminēklim, tāpat arī citām biedrībām ir jau dažas zumas šim mērķim, kamdēļ apvienojoties varētu sākt šo nokavēto darbu. Lai darītu kaut cik atrodamu Pumpura kapu vjetu, Brāļu kapu komiteja pašā pēdējā laikā to sākusi uzskot, pieliekot klāt pagaidu kalķakmeņu kapu zīmi, jo satrūdējušais krustiņš var katru mirkli nogāsties, aiznesot līdz sev katru zīmi par šo vēsturisko vietu.

Cerēsim, ka plaukstot pumpuriem, atplauks mūsos arī vairāk apziņas un cienības pret karsti tēviņu mīlējušā dzejnieka Andreja Pumpura dusas vietu un tajā drīz pacelsies pieminēklis.

Leitnants Šūmans.

Vācijas slepenā gatavošanās uz kaŗu.

Zemāki ievietojamais raksts ir sevišķi zīmīgs un interesants. Tajā laikā (raksts iespiests Belgradē iznākošā krievu militārā žurnāla „Военный Сборник“ 1921. g. № 1.) vēl krievu monarķisti nebija galīgi „pār-orientējušies“ uz Vācijas pusi un tāpēc arī raksts viscaur ieturēts sabiedrotiem labvēlīgā garā. Kas attiecas uz rakstā pievestajiem datiem un faktiem, tad to īstenība nav apšaubama, jo visus tos autors (V. M. Dobroľubovs) ir smēlis no oficiāliem avotiem.

Tagadējos apstākļos, kad krievu emigrantu monarķistu aprindas ir galīgi atmetušas sabiedroto orientāciju, kad arī Padomija nākamības planu un sadarbības jautājumos ir pilnīgi „sadziedājusēs“ ar Vāciju, — līdzīgi atklājumi no krievu puses nav sagaidāmi. Drīzāki, ja vien būtu iespējams, visi agrāk rakstītie „grēcīgie“ raksti tiktu atsaukti. Kā tas tā, to, mums šķiet, pa daļai apstiprina tā „Военный Сборник“ numura, kuŗā Dobroľubova raksts iespiests, a iz do-

mīgi isā laikā, abzoluti pilnīgā „izpārdošana“ resp., pēc mūsu domām, ievilkšana atpakaļ.

Interesanti ir arī autora slēdzieni par to, kā novērst kaŗu, uz kuŗu tik intensīvi Vācija gatavojās. Un te, protams, pirmais līdzeklis — Baltijas valstu iznīcināšana... Šinī jautājumā apbrīnojami vienis prātis ir citādi nāvigākie ienaidnieki, — emigrantimonarķisti un Padomijas bolševiki. Tas mums vienmēr jāpatur vērā un vienmēr jābūt nomodā, ja gribam savu neatkarību pasargāt.

Acumirkli Vācijas apstākļi daudzējādā ziņā ir stipri pārmainījušies, bet tomēr visā visumā raksts ne mazākā mērā nav zaudējis savu nozīmi. Sakarā ar pēdējā laika notikumiem (Rūras apgabala okupācija u.c.) ir tikai pieaudzis Vācijas ienaidis pret sabiedrotiem, it sevišķi pret Franciju un Beļģiju un vairojusēs tās atriebšanās kāre un reizā ar to — gatavošanās uz jaunu kaŗu... Redakcija.

Tagadējā Vācijā valda divi galvenie virzieni: 1) atteikties, kādā tas veidā arī nebūtu, no Versaļas miera līguma izpildīšanas un 2) organizēt stipru armiju, kuŗa dotu iespēju atgūt visu zaudēto.

Šo mērķu sasniegšanai Vācija nebeidz gausties un žēloties, un ved plašu propagandu presē, izplatot par sabiedrotiem visādas melu ziņas.

Bet caur šo melu, islikšanās un intrigu vispārējo pārklāju šur-tur pamirdz Vācijas istā seja, kuŗas būtība izmanāma un nepaliek apslēpta uzmanīgam novērotājam.

Vācija žēlojās par nabadzību un tānī pašā laikā neskaitās ne ar kādiem izdevumiem. Dzelzsceļu pietātnes pārpildītas pasažieriem, vilcienu kustība priekšzīmīga, sastāvi tiek ļoti labi uzturēti un apkurināti. Pteču kustība ir intensīva. Starpība, salīdzinot ar 1919. gadu, kad dzelzsceļu pietātnes un vilcieni bij pustukši — milzīga. Rūras apgabals pastiprināti strādā. Kūp visu fabriku skursteņi. Un viss tas notiek nerimstoši žēlojoties par ogļu trūkumu. Tas pats novērojams arī citās vietās.

Sarunās dzirdama sūdzēšanās par tirdzniecībā iestājušos klusumu, kur fabrikām ir pasūtījumu uz vai-

rākiem mēnešiem uz priekšu, tā kā jāieved papildu darba stundas. Neskaitāmie „Weinlokale“ ir pārpildīti visvisādiem „jaunajiem bagātniekiem“, kuŗi sarīko nerimstošas orgijas. Šarlotenburga ir pilna ar spēļu namiem, kuŗos ik dienas tiek vinetas un paspēlētas ārpazīgas zumas.

Grāmatu tirgotavu skatu logos uz „Unter den Linden“ redzama nesen izdota grāmata „Kaujas laukā neuzvāreti“. Pēc šīs grāmatas iznāk, ka Vācija 1918. gadā nav tikuse uzvareta. Viņa ir labprātīgi nolikuse ieročus, lai izsargātos no veltīgas asinsizliešanas, un esot pārliecībā, ka miers būs pamatots uz pazīstamajiem Vilsona 14 punktiem.

Kreisā virziena žurnāli pastāvīgi sludina par zocīālisma panākumiem. Turpretī taisni 1920. gadā zocīālisti sāka zaudēt savu nozīmi. Starp jaunievēlētiem „Reichstaga“ deputātiem viņu skaits samazinājās. Vēl zīmīgākas ir vēlēšanas. Zaksijā, tā sauktajā „sarkanajā karalistē“, kur vietējā saeimā izvēlēto zocīālistu skaits arī stipri samazinājies. Laikraksts „Freiheit“, kuŗš

apmēram gadu atpakaļ iznāca 250000 eksemplāros, tagad var uzrādīt tikai 20000 eksemplārus lielu tiražu.

Uz daudzū veikalu izkārtņēm vēl arvienam redzams ķeizaristes ērglis ar uzrakstu „Galma apgādnieks“. Un šī goda balva nav mazākā cieņā kā agrāk. Brandenburgas vārtiem Berlīnē ir piecas caurbrauktnes, no kuŗām vidējā un lielākā paredzēta tikai ķeizariskām ekipāžām. Minētais rīkojums vēl līdz šim laikam nav atcelts. Neskatoties uz milzīgo un dažreiz apgrūtināto kustību, parastai publikai aprādītās caurbrauktnes lietošana aizliegta, taisni aiz tā iemesla, ka tā ir — ķeizariskā caurbrauktnē.

Vācijas bijušās ķeizarienes svinīgā apbedīšana Potsdamā izvērtās par grandiozu monarķistu manifestāciju.

Nav izzudušas arī paņģermanisma idejas. Vietu vietām notiek atklāta ziedojumu vākšana skolu ierīkošanai Baltijas Valstīs. Tiek savāktas lielas zumas, neskatoties uz pastāvīgi liekuļoto „nabadzību“. Vācijas nekronētais karalis — Hugo Stīnnes austrumu tirgu

Lietavas brīvprātīgie strēlnieki (šauji).

iekarošanas nolūkā pārvieto daļu no saviem uzņēmumiem uz Austrum-Prūsiju.

Lieki būtu pārskaitīt vēl tālāk visas šīs pazīmes. Vairāk kā skaidri ir tas, ka Vācija nav patiesa nevienā no saviem apgalvojumiem. Patiesība slēpjas vienīgi attiecībā pret sprautajiem politiskajiem mērķiem. Negribot izvirzās jautājums, kā varēja rasties tāda viegla un vispārēja patiesības maskēšanās — iespējamība. Kā var padoties aizrādījumiem no augšas visi tik dažādādie sabiedrības elementi?

Agrākā Vācijas valdība bija nostādījuse zem sava neaprobežotā iespaida profesorus, skolotājus, audzinātājus. Viņa pārvērtā profesorus par ierēdņiem, kuŗi savus skolniekus padarīja par paņģermanisma mācekļiem vaj sagatavoja tos par šauriem speciālistiem

tūlītējai izmantošanai tirdzniecībā vai rūpniecībā. Nebija gandrīz nekādas tieksmes pēc vispārējas izglītības. Un priekš kā arī? Katris speciālists savā nozarē bija daļiņa no vispārēja mehanisma un rūpējās tikai par tieši uz viņu attiecošos. Politiskais darba lauks piederēja vienīgi tiem ļaudīm, kuŗi šim darbam bij nolēmti gandrīz jau no bērna kājam.

Doktoram vai ķīmiķim nebij politikā ko maisīties. Tādēļ arī pēc monarķijas krišanas nevarēja atrast ne vienu cilvēku no jauna, kas būtu politisko lietu kursā un jaunā Vācijā bija spiesta paturēt agrākās valdības pilsonisko sastāvu.

Un agrākā režīma ļaudis turpina 1921. gadā politiku tā, kā tie to bija darījuši 1914. gadā.

Vācijas kara organizācija.

Saskaņā ar Versaļas miera līgumu, Vācijas armija nedrīkst pārsniegt 100000. Viņa domāta vienīgi kārtības uzturēšanai zemē un robežu apsardzībai.

Aizliegti jebkādi armijas mobilizācijas sagatavošanas darbi.

Šie aizliegumi netiek ievēroti. Vācijai ir armija un Vācija neatlaidīgi cenšas noorganizēt savas armijas pastiprināšanu, sagatavojot slepenu mobilizāciju.

Vācijas atļautai armijai piemīt galvenā kārtā policijas nozīme. Policijas spēkiem jābūt labi noorganizētiem, disciplinētiem, bet nekādā ziņā tiem nav vajadzīgi ģenerālštāba virsnieki, kuŗi sekotu un būtu kaŗamākslas visjaunāko papildinājumu kursā. Tāpēc arī Vācijai ar Versaļas miera līgumu aizliedza „Kriegsschulen“ uzturēšanu. Bija jāslēdz abas pastāvošās „kaŗa skolas“. Bet reizā ar pēdējo slēgšanu tika nodibināti, pie palikušo divīziju štābiem, ģenerālštāba kursi. Kandidātiem jāiztur iestāšanās eksamens, līdzīgs eksamenam pie iestāšanās „kaŗa skolā“. Mācības priekšmetiursos ir tie paši un agrāko „kaŗa skolu“ apmēros. Neievērojot doto solījumu Vācija no jauna rada ģenerālštāba virsnieka korpusu: Cik vērojams, tad Berlīnē tiks nodibināta skola šo virsnieku tālākai izglītošanai, jeb ar vārdu sakot, sagatavošanās centrs augstākā kaŗa mākslā. Gatavošanas līdzekļi un materiāli tiek ņemti no Berlīnes kaŗa bibliotēkas, kuŗā savākti visu galveno bij. armijas daļu arhīvi.

Laiku pa laikam uz minēto bibliotēku tiks komandēti virsnieki, lai pieradinātos pie dokumentu analizēšanas, kā arī lai izdarītu kaŗa vēsturiskus pētījumus. Saprotams, ka pie visa tā netiek teikts, kā bibliotēkas

(Turpinājums sekos).

Baltijas valstu sabiedrība.

I.

To, ko mēs arvienu mēdzam saprast zem jēdziena „Baltijas valstis savienība“, pareizāki ir apzīmēt par „Baltijas valstu sabiedrību“ vai antanti no franču „Entente“. Jo galu galā Baltijas valstu uzdevums ir radīt tādu pašu antanti, kāda pastāv starp lielā kaŗa sabiedrotām valstīm un kādu nodibināja arī Čekoslovākija ar Rumāniju un serbu-kroātu un slovenu karaļvalsti, tikai zem „mazās antantes“ nosaukuma. Rietumu Eiropas politiskā presē arī jau leeto apzīmējumu „Baltijas antante“, kas arī pēc mūsu domām būtu tas piemērotākais nosaukums. Un šai ziņā arī mums būtu jārevidē parastā terminoloģija, jo kādu „savienību“ mēs diezi vai varētu pavisam nodibināt, izņemot varbūt muitas savienību ar Igauniju un Lietuvu! Un tad arī jāņem vērā, ka Baltijas valstu antantei būtu tīri politiski uzdevumi — pašaizsardzība un kopējā šo valstu starptautiskā taktika, kuŗa pilnīgi saprotami izriet no uzstādītā pašaizsardzības uzdevuma. Piem. tāds kopējs solis starptautiskā politikā bij Somijas valstu delegata, ministra Holsti, ievēlēšana par Baltijas

pastāvīgais sastāvs pārzinās kursus un vadīs tanis darbus, bet tas pats par sevi saprotams. Neatkarīgo zocialistu orgāns „Freiheit“ vaļsirdīgi norāda, kā kaŗa bibliotēka nav nekas cits, kā maskēta „Kriegsschule“.

Vācija neatlaidīgi rūpējās par savu kadru izglītības papildināšanu. Saskaņā ar miera līgumu Vācijai tiesība atvērt pa vienai skolai priekš katras ieroču šķiras. Bet bez šīm skolām Minchenē ir atvērta sevišķa skola priekš visu ieroču šķiru virsniekiem.

Kadetu korpusi pastāv neskatoties uz miera līguma 176. § noteikto aizliegumu. Visi viņi pārskaitīti civilresora pārziņā. Mācības kadetu korpusos vada tie paši skolotāji, tikai ar to starpību, ka viņi neskaitās vairāk armijas sastāvā un karēvīska ietērpā vietā ģērbušies civilā. Skolnieku iestāšanās korpusos turpinājās.

Vācija rūpējās arī par instruktoru sagatavošanu. Bet tā kā instruktoru skolas ir aizliegtas, tad nodibināja policijas ierēdņu sagatavošanas skolas. Attiecībā uz policiju, kuŗu organizēja pēc Versaļas miera līguma pieņemšanas, šāds aizliegums nepastāv. Tādējādi tiek radītas instruktoru skolas priekš „drošības policijas“. Caur šīm skolām būs jāiet visiem instruktoriem, kuŗi nozīmēti armijas komplektēšanai. Šie policijas spēki ir ļoti ievērojami. Pie policijas nodaļu taktisko mācību izvešanas tiek pieņemts, ka darbojās līdz arī tanki un aviācija. Ne viena ne otra nav un ar miera līgumu tie aizliegti, bet to piedalīšanās mācībā tiek pieņemta negrozami. Nesen tika pacelts jautājums par policijas apgādāšanu ar gazu maskām, lai gan Vācijai aizliegtas pat ierices priekš smacejošo gazu uzglabāšanas un lietošanas.

valstu priekšstāvi atbruņošanas komisijā pie Tautu Savienības. Tāda pate kopējā uzstāšanās tika panākta Maskavas atbruņošanas konferencē. Pie tās pašas kategorijas kopīgiem starptautiskiem aktiem pieder arī Baltijas valstu koordinētā politika vispasaules konferencēs, kuŗu līdz šim Baltijas valstis arī ir pratušas solidarīgi demonstret. Tāpat mums gribētos arī aizrādīt no vienas puses uz t. s. Himansa projektu par Polijas un Lietavas sabiedrību, ka maksimumu, uz ko bij gatavas ieiet Polija un Lietava un kam zem zināmiem noteikumiem būtu varējuse arī pieslieties Latvija, un no otras puses uz Varšavā parakstīto 1922. g. marta mēnesī „politiskas saskaņošanas“ (accord politique) līgumu starp Poliju, Latviju, Igauniju un Somiju, kā maksimumu un minimumu, starp kuŗiem svarstās Baltijas antantes politiskā doma. Ievērosim, ka maksimālo ļoti tālu ejošo un radikālo projektu par jo ciešu antanti līdz gandrīz politiskai savienībai, ar protams kopēju virspavēlniecību par armiju, bij izstrādājis Belģijas senators Himans Tautas Savienības uzdevumā un Tautu Savienība arī savā plenar-sapulcē šo apvienības formu atzina par labu un iespējamu. Tāpat arī Lietavas delegats un toreizējais

ārlīetu ministrs un tagadējais ministru prezidents Galvanauskas rakstiski paziņoja Tautu Savienībai (1921. g.) savu piekrišanu minētam projektam tikai ar mazzīmīgiem ierobežojumiem. Bet toreiz Polija bij pate tam preti, jo t. s. Himansa otrais pārredīgētais un mazāk Lietavas suverenitāti ierobežojošais projekts atkal Polijai nebija pa prātam. Un tā šī maksimāli iespējamā tuvināšanās Baltijas valstu starpā netika realizēta. Ko tas nozīmē? Tas nozīmē, ka ir par nožēlošanu kādi kavekli pašu Baltijas valstu valstsvīru uzskatos par savu politisko kopdzīvi, kuŗi liedz ciešāku kopošanās.

Ja starp Poliju un Lietuvu stāv robežu strīdi, tad starp Latviju un Lietuvu tādu gan nav, bet tomēr, kad latvju presē tika 1921. gadā debatēts jautājumu par „lielo“ vai „mazo programmu“ Latvijas ārējā politikā (t. i. vai nodibināt, jeb ja nav iespējams, tad gaidīt uz visu 5 Baltijas Valstu Sabiedrības nodibināšanas iespējamību — kas būtu lielā programma, un vienoties tūlīt ar Lietuvu un Igauniju — un arī event. Somiju — kas būtu bijuse „mazā programma“); un kad latvju prese pat sāka pārrunāt ciešāku divsavienību starp Lietuvu un Latviju, kā jau brāļu tautām, uz tā paša Himansa projekta pamata, tad Lietavas prese atbildeja, ka arī Dānija un Norvēģija — divas brāļu tautas — dzīvojot savrup. Tā tad nav vajadzīgs!

Galu galā, kā mēs atceresimies, Varšavā pirms Dženovas konferences 1922. gada pavasarī tika parakstīts starp Poliju, Latviju, Igauniju un Somiju protokols par savstarpējo robežu atzīšanu, strīdu izšķiršanu caur šķīrējtiesu, labvēlīgās neitralitātes ieturešanu kara gadījumā un kopējām apspriedēm, kad būtu vajadzīgs spert kopējus soļus. Tāpat protokola parakstītājas valstis apņēmās darīt savstarpēji zinamas un nenoslēgt nevienu līgumu, kas būtu vērsti pret kādu no protokola parakstītājam valstīm. Šis līgums stājas spēkā pēc viņa ratificēšanas no visām līgumu parakstījušām valstīm. Trūka vēl tikai panta par kopēju aizsardzību uzbrukšanas gadījumā vienai no valstīm, kas pat Tautu Savienības līguma 10. pantā ir paredzēts, un mēs varēsim runāt par pilnīgu kulturvalsts sabiedrību. Bet neraugoties uz to, ka Polija, Latvija un Igaunija šo līgumu ratificēja (kuŗš tika arī paziņots Tautu Savienībai, kas gan aizrāda uz to, ka tur nekā imperialistiska nebija!). Somija pie Rapollo līguma parakstīšanas (starp Vāciju un Krieviju) pēkšņi atteicās Varšavas „akordu“ ratificēt — tā atsācāmies no tā pabalsta, kuŗu viņa varētu sagaidīt no pārējām Baltijas valstīm — acīm redzot tad Somijai ir zināmi tādi spēki, kuŗi viņu aizsargās arī ārpus Baltijas valstu sabiedrības. Tā tad divas valstis, Lietava un Somija, iet savus nevienam nesaprotamus un nezinamus sāncēlus. Ja vēl Lietavas viedoklis ir attaisnojams ar Lietavas zināmām pretenzijām uz teritoriju, kuŗu lielvalstis tagad atzinušas par ietilpstošu Polijā un var cerēt, ka Lietava pēc Klaipēdas un Palangas piešķiršanas ir bagatīgi kompensēta, un galvenais, viņai nav vairs jādreb no minoritatu pārsvara, kas citādi droši būtu pieaudzis ar Vilņas apgabala pievienošanu, tad Somijas viedoklis un taktika un it sevišķi vēl pēc neseniem Karielas notikumiem, kuŗos pārējās Baltijas valstis Somiju jo enerģiski pabalstīja, un kuŗi nav izslēgti, ka var atkārtoties, ir pilnīgi pārsteidzošs un nesaprotami pašnāvīgs. Ar šo Somijas izolešanos pārējām Baltijas valstīm ir atraisītas rokas, jo agri vai vēl Somijai, kā ceļus uz Peterpili un arī Murmanskas dzelzsceļu apdraudošai

kaimiņu valstij, ar milzīgi lielu rūpniecības proletariatu, var izcelties sadursmes ar Krieviju. Un kas var apgalvot, ka tādas nebūs?

Katrai no Baltijas valstīm katru brīdi, šā vai tā, var uzbrukt Krievija, kā tas tika arī ar Gruziju izdarīts. Acīm redzot Somija ir ieguvuse kādas garantijas. Ja tās nāk no Krievijas, tām, neskatoties uz neitralām robežu joslām, nav nekādas nozīmes, jo komunistiskās partijas politiskais birojs ne ar ko nerēķināsies, kad vajadzēs izvest savus nodomus. Ja tās nāk no Vācijas puses ar solījumiem aizstāvēt katrā gadījumā Somiju, tad arī tādiem solījumiem nava itin nekādas nozīmes, jo atkārtot „Golca ekspedīciju“ nevienam Vācijai vairs neatļaus. Un Vācijā var mainīties valdības, un kā Vācija tur līgumus mēs zinām no Belģijas neitralitātes laušanas pasaules kara, kad minētais līgums no Vācijas valstskanciera tika nosaukts par „papīra lupatu“ (scrap of paper). Vai tie nava vāci, kas smiedamies saka, ka līgumi esot priekš tā, lai viņus pētiņu augstskolās studenti un politiķi pamatotu savas teorijas. Un vai nesen vēl krievi, — gan ārzemēs emigranti, gan Krievijā bolševiki — nesaucā lāstus uz Baltijas valstīm, draudot pie pirmā gadījuma salaust to „kakla rotu“, kuŗu esot Krievijai uzlikuši kapitalisti un buržuji...? Mums te nav nemaz jāpierāda, ka Baltijas valstu neatkarība atkarājas no tā, cik cieši prātis apvienoties savā starpā Baltijas valstis, neizslēdzot pat militāro līgumu noslēgšanu savā starpā ar defensīvu, protams, raksturu. Un mums šķiet, ka tas ir tas pirmais un svarīgākais līgums, kuŗu Baltijas valstīm savā starpā ir jānoslēdz. Tikai tad, kad ir eksistence nodrošināta, var domāt par saimniecisku sabiedrību un arī tikai tad zemnieks jutīsies drošs.

Un tā mēs esam nonākuši pie paša svarīgākā un galvenā jautājuma par aizsardzības līgumu slēgšanu Baltijas valstu starpā. Un tikai aizsardzības līgums var būt pamats Baltijas antantei un tikai aizsardzības dēļ arī viņa ir vajadzīga. Mūsu skaisto acu dēļ Igaunija un Polija ar mums neslēdza Varšavas akordu, tāpat kā mēs paši tikai aiz platoniskās draudzības uz Igauniju un Poliju nebraucām uz Varšavu. Mēs neapšaubāmi zinām, ka tikai tad, kad mums būs sabiedrotie un tik ilgi cik mums viņi būs, arī mūs nevienam neaiztik. Polija var uzstādīt vajadzības gadījumā miljonus, bet Polija tomēr slēdz militārus līgumus ar Franciju, Rumaniju un meklē saprasties arī ar Čekoslovākiju. Tāpat Polija arī meklēja saprašanās ar mums un mēs parakstījām akordu Varšavā.

Mūsu mājās skaita par netaktisku un nevēlamu runāt par aizsardzības līgumiem, bet pat jau reiz citētais Tautu Savienības līgums paredz gadījumu, ka Tautu Savienības biedriem jāsteidzās palīgā, kad kādai no biedrenēm uzbrūk ienaidnieks. Un nevienam nezin, kā būtu izbeigusies Gruzijas traģēdija, ja Gruzija būtu bijuse Tautu Savienības biedris. Tāpat nav šaubu, kas būtu ar mums noticies, ja Varšava 1920. g. būtu krituse lielinieku rokās. Bet mēs toreiz uz zocialdemokratu spiedienu pasteidzāmies noslēgt pēc brālīgām kopejām cīņām Latgalē ar poļu varonīgo armiju separatu mieru ar pad. Krieviju. Toreiz pad. Krievijai, kuŗu spaidīja Semjonovs, Vrangels un japāņi, kuŗa cieta no pastāvīgām zemnieku sacelšanās un pret kuŗu arī karaļa baltkrievu un Ukraines republikānieši, miers kā ar Igauniju tā ar mums bija pa prātam. Toreiz arī Belģijas socialists Vandervelde noliedza strādniekiem lādēt municijas poļu armijai un citu zemju strādniekiem tika dots rīkojums nelaist municijas vilcienus

cauri uz Poliju. Jo poļi esot cīnījušies pret strādnieku valsti!? Drīzi pēc tam lielinieki iekaroja paši vienu socialistu valsti — Gruziju. Un ko tad varēja padarīt II. internacionale — tikai salkani protestēt un jēli taisnoties. Vēsture mūs maca, ka tikai bruņots spēks, laba valsts organizācija (bez kuŗas arī bruņota spēka nebūs!) un attīstīta pilsoņu patriotiskā kopības sajūta dod garantijas tautu neatkarībai, bet ja tauta ir maza, tad nepiedodama ir to politiķu rīcība, kuŗi, atrazdamies valstu priekšgalā, jau laikus nemeklē šai valstiņai sabiedrotus un nenoslēdz vajadzīgos aizsardzības līgumus. Tikpat nepiedodama ir kreditu atteikšana armijas apgādībai un tehniskai apbruņošanai. Un ja šie apvainojumi un pārmetumi krietni tukšā vietā, ja tagadējā valsts pārvalde līdzinās anonīmas akciju biedrības valdei un tas vienkāršākais arguments ir aizrādījums uz to, ka taču ministri ir tautas vēlētāji, vai bauda tautas vietnieku uzticību, tā tad rīkojās atbildīgi, tad katra apzinīga pilsoņa uzdevums ir vēlēt tautas vietniekus tādus priekšstāvjus, kuŗi arī patiesi pilda tās prasības, kuŗas uzstāda valsts drošība. Nepietiek ar to vien, ka kandidats ir labs demokrats, vai agronoms, vai skolotājs, vai politiķis. Viņš jāpārbauda arī vēl patriotismā un jākonstatē, vai viņš arī ko saprot no valsts aizsardzības un vai viņam arī priekš tā ir kāda pārliecība. Mums jākonstatē, ka mūsu tautas vietnieku vairākumam visvisumā šī nepieciešamā īpašība ir, par ko liecina pietiekoši laba kaŗaklausības likuma pieņemšana un armijas nostādīšana ārpus politikas. Bet no otras puses armijas budžetu apgrāzīšana un savā ziņā sporta dzišana jauno valstu starpā, kas visvairāk samazinās šo budžetu, var kādreiz jo sāpīgi atriebties visai Latvijai! Mums nav jāpiemirst, ka tepat aiz mūsu robežām ir komunistu valsts ar noteikti imperialistiskām tieksmēm, kuŗa tikai nogaida acumirkli, kad varētu uzbrukt un tikai neuzbrūk tamdēļ, ka vēl nav saveduse savu armiju kārtībā, bet to drudzainā kārtā dara, nežēlodama nekādus līdzekļus. Cik tai ilga ir kaŗaklausība? Trīs gadi! Kādu % tur apsardzības budžets istaisa no visa valsts budžeta? — gandrīz 60%. Vai tur domā par atbruņošanos un miliciju? Ne, tur saved arī jūras floti kārtībā, pērk aeroplānus, mācas šaut un cenšas katru kareivi pataisīt par komunistu un katru komunistu par kareivi.

Un mums pārmet, ka mēs audzinām jaunatni un armiju patriotiskā un reliģiskā garā! Vai pad. Krievija varbūt arī neslēdz militāros līgumus? Un kā vēl! Ar Ukraini, Kaukazu, Turkestanu, Baškīriju — visām federatīvām republikām ir noslēgti militāri līgumi. Un noslēgtu arī ar Turciju un Vāciju, ja tikai tās pašas gribētu saistīties. Bet mēs nedrīkstam! Šovasar mēs varbūt sagaidīsim pad. Krievijas jūras floti ciemā — jāiepazīstās taču ar nākošiem kaujas laukiem! Un kas no mums brauks pretīm viesoties? Un vēl vesela rinda citu jautājumu uzmācās, kad sāk iztīrāt jautājumu par Baltijas valstu sabiedrības nepieciešamību. No visas lielās un mazās programmas beidzot nu ir izlobijusies Baltijas valstu trejsabiedrība: Polijas, Latvijas un Igaunijas. Un šai sabiedrībai ir arī veci, vēsturiski pamati, par ko nākošā gabalā.

(Turpmāk vēl.)

Rezerves leitnants B.

Dienas jautājumi kaŗa resorā. *)

Kamēr civilresoros ierēdņu skaits vairojās, kā tas izrādījās pie pēdejās algu paaugstinašanas, un ar bezdarbnieku nodošanu civilresoru ilgstošā rīcībā, palielinās valsts atalgotu darbinieku skaits līdz neejdzībai, kaŗa resors tiek sistematiski samazināts. Līdz šim ir jau izbeigušas savu darbību viena divīzija, galvenā armijas apgādības Etapu un rajonu komendantūra, Armijas kaŗa satiksmes un Tehniskā pārvaldes, trīs pulki un nostripoti štata darbinieki. Savādi tikai, ka netiek likvidēta Budžetu un kreditu pārvalde, kuŗai nav ne savas atsevišķas saimniecības, ne arī ta kautko pārvalda. Kaŗa resora saimniecības vadītājs un faktiskais kreditu rīkotājs ir kaŗa saimniecības priekšnieks. Atsevišķas saimniecības ved tikai speciālās kaŗa resora iestādēs, kā Bruņošanās pārvalde, Tehniskā divīzija u. c. Budžetu un kreditu pārvaldes funkcijas izpaužas vienīgi orderčeku izrakstīšanā pret naudas prasībām un kaŗa resora grāmatu vešanā. Dabīgi un loģiski tamdēļ būtu, ja Budžetu un kreditu pārvaldi, līdzīgi kaŗa ēku un būvju pārvaldei, kuŗa izbeidz savu darbību līdz 1924. g. 1. janvarim, pievienotu nodaļas veidā Kaŗa saimniecības pārvaldei. Šai reorganizācijai nav nekāds termiņš vajadzīgs, jo ar to resora finansēšanas un norēķināšanās kārtībā itnekas negrozās. Valstij ir daudz spiedošākas vajadzības, nekā liekas pārvaldes uzturešana.

Ja Apsardzības ministrijai jāzin kreditu katrreizējais stāvoklis, viņas kanceļijas štatu var papildināt ar vienu kaŗa ierēdņi-specialistu un pāra rakstvežiem, kuŗi visas vajadzīgās ziņas ievāktu, kopotu un vajadzības gadījumā sniegtu uz pirmo pieprasījumu noteiktus un pārbaudītus dātos. Tas, vismaz, izmaksātu lētāk, nekā veselās pārvaldes uzturešana. Cerēsim, ka saeimas budžeta komisija griezis uz to savu vēribu.

Vēlma būs arī Armijas ekonomiskā veikala pārveidošana par autonomu valsts uzņēmumu, jo viņa piederība pie Budžetu un kreditu pārvaldes nav ne ar ko attaisnojama. Šis veikals, kuŗš jau tagad notiecinā cenā pirmās vajadzības precēm, dod ikgadus prāvas zuma kaŗaspēka kultūrelo vajadzību apmierināšanai bibliotēku un lasītavu veidā. Veikals apgādā arī virsniekus un kaŗa ierēdņus ar labu un izturīgu angļu haki, pielaižot nomaksu četru mēnešu laikā, tā kā virsnieki un kaŗa ierēdņi var tagad labi un pieklājīgi uzģērbties un nekautredamies ierasties sabiedrībā un atklātās vietās. Dodot šim uzņēmumam plašāku rīcības brīvību, tas varētu novērst dažu labu trūkumu kaŗa resorā, kuŗu novēršanai valsts līdzekļu nepietiek.

Sāpju bērns Rīgas garnizona virsniekiem un kaŗa ierēdņiem ir Armijas virsnieku klubs. Neraugoties uz garām debatēm garnizona sapulcēs, jaunām valdēm un labi domātiem aizrādījumiem, klubā labi un lēti paēst nevar un privātos ēdienu veikalos iznāk labāk un lētāk. Nēpareizi ir, ka par kluba pārzini tura virsnieku, kuŗš nav veikalnieks. To pierāda kareivju klubs, kuŗš strādā ar pelņu un dod vienkāršas, bet spēcīgas pusdienas, jo kareivju kluba pārzinis ir privāta persona un veikalnieks. Kareivju kluba iepirkumos arī produktu cenā zemākas, nekā virsnieku kluba iepirkumos. Te ir nekavējoši kaut kas jādara, lai virsnieku kluba saimniecība tiktu nostādīta pienācīgos augstumos, jo pretējā gadījumā virsnieki un kaŗa ierēdņi pāries uz privātiem ēdienu veikaliem. Labu pusdienu privātā ēdienu veikalā, divi šķīvji zupas ar gaļas gabalu, otrais-gaļas ēdiens, un saldaiss, var dabūt par 30—35 rbļ., bet virsnieku klubā

*) Ievietots pārrunu kārtībā.

Redakcija.

pusdienu, viens šķīvis zupveidīga šķidruma bez gaļas, otrais gaļas (divreiz nedēļā kotletes) un saldaiss maksā, pēc pēdējās cenu paaugstināšanas, 38—43 rbļ.

Iepriecinoša parādība kara resorā ir amata personu tiesiskā stāvokļa nokārtošana, kuru ievadījis Apsardzības ministrs, Ducena kungs. Satversmē teikts, ka augstākais kara spēka priekšnieks ir valsts prezidents, bet nav neviena vārda par to, kādas attiecības viņam ar Apsardzības ministri, kādas pēdējam attiecības ar kara spēka inspektoru, galvenā štāba priekšnieku u. t. t.

Līdz šim visas attiecības dibinājās uz tradīcijām, kas, protams, nebija normāli, tagad šī nenoteiktība būs novērsta. Ne ar mazāku atzinību minama daudzo un dažādo komisiju samazināšana, paplašinot attiecīgu amata personu pašiniciatīvas tiesības, kas ietaupa daudz darba spēka un dod iespēju attīstīt rīcīgāku darbību attiecīgās iestādēs. Sakarā ar to, visi nodaļu priekšnieki atsvabināti no piedalīšanās komisijās.

Vienmēr vēl paliek neizšķirts tikai sāpīgais jautājums par kara ierēdņu ieskaitīšanu administratīvos virsniekos.

5. Cēsu kājnieku pulka dižkareivja Drūmaļa apbalvošana 16. janv. 1923. g. ar Latvijas Aizsardzības Biedrības medaļu.

Dižkareivis Kārlis Drūmāls.

Farmaceitiem piešķirtas virsnieku dienesta pakāpes un nozīmes, tikai kara ierēdņi, kuri uz saviem pleciem iznes visu smago, atbildības pilno un speciālas zināšanas prasošu budžetu sastādīšanas, norēķināšanās, plašo kara saimniecības vadīšanu, administratīvo sarakstīšanu, grāmatvedību u. t. t., paliek vienmēr vēl atšķirti no pārējās virsnieku saimes, kaut gan dzīve tos sen jau apvienojusi vienā nedalāmā kopībā, jo izglītības ziņā kara ierēdņi nestāv zemāk par virsniekiem, daudzos gadījumos pat pārspēj tos. Ir, bez tam, situācijas, kuras nostāda tos ļoti neērtā stāvoklī. Piemēram, dežūrē virsnieks-leitnants un 5. šķiras kara ierēdnis. Sardzes kareivji sauc virsnieku par leitnanta kungu, bet kara ierēdņi par virsleitnanta kungu. Tas pats ir sabiedrībā, kurā skaita tikai zvaigznītes, vienalga, vai tās zeltītas, vai sudrabortas. Un visu to var tik vienkārši novērst! Vai nebūtu laiks?

Ne visai loģiski, ka galvenā štāba virsnieku un kara ierēdņu tērps ir vienāds ar tādām pārvaldēm, kā kara saimniecības, kara ēku un būvju un Bruņošanās pārvaldes, kuras visas patiesībā ir azmugures iestādes. Galvenais štābs, kā centrālā, vadošā kara resora iestāde, būtu izcelams ar atsevišķas krāsas cepures virsu, iekantējumiem un uzpleču nozīmēm.

Tad, sasveicināšanās. Kareivji sveicina ļoti kārtīgi kā virsniekus, tā kara ierēdņus. Ne to pašu, par nožēlošanu, var teikt par augstākiem virsniekiem, kuri nereti neatņem kara ierēdņu sveicienus, sevišķi, ja tiem dama zem rokas. Laiks būtu to atņemt, jo pretējā gadījumā arī kareivji sāks nekārtīgi sveicināt.

Laiks būtu sākt domāt arī par virsnieku un kara ierēdņu materiālā stāvokļa uzlabošanu, jo kara resors ir devis pietiekoši prāvus ietaupījumus valstij un dos tos arī tūpmāk. Saeimas budžeta komisija, kā dzird, pazeminājusi daudziem jau tā zemās algu kategorijas. Virsnieku un kara ierēdņu dienests aizņem tik daudz laika, ka nodarboties ar kaut ko ārpus dienesta, ir tikai reti izdevība. Dzīvot un apmierināt visas prasības, kādas uzstāda dzīve, pie tagadējās dzīves dārdzības un algu normas, nav iespējams. Tamdēļ tik maz virsnieku un kara ierēdņu redz nacionālā operā un teātrī, nopietnos izrīkojumos, koncertos un pat virsnieku klubs, kurš, pusdienas un vakariņu laikam izbeidzoties, stāv gluži tukšs. Slidotava, piem., pagājušā ziemā stāvēja tukša, skaistais dārzs apmeklēts netiek, šovasar tur spēlē vakaros mūsu labākais, 6. Rīgas kājnieku pulka kara orķestrs Varšavas konservatorijas audzēkņa, kapelmeistara V. Stiebrņa vadībā, bet noklausās labo muziku 5—6 virsnieki. Tas rāda, ka materialie apstākļi spiež virsniekus sēdēt mājās, kas savukārt rāda bēdīgo parādību, ka virsnieki savā starpā ļoti maz pazīstas.

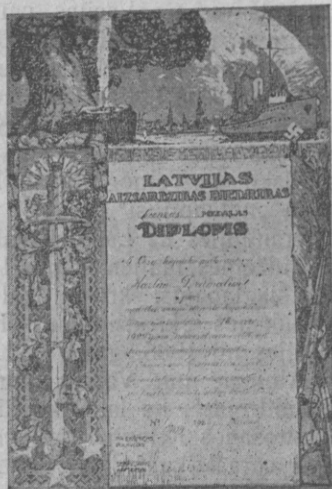
Tās ir parādības, par kurām būtu laiks padomāt. Virsniekiem pēc armijas iekšējās iekārtas būtības vien jau, ir jābūt cieši vienotai saimei, jo nevienam dienests nesaista ar tik daudz kopējām interesēm, kā taisni kara dienests. Zūd daudz jaunu, lietderīgu ierosinājumu, virsniekiem pastāvīgi nesatiekoties un kopēji nepārrunājot kā dienesta, tā savu personīgo apstākļu jautājumus, kurus kopējiem spēkiem vieglāk atrisināt, nekā gaidot

uz labākiem laikiem, ko mēs bez pānākumiem jau četrus gadus daram. Arodsavienības kaņavīri nevar dibināt, bet par to viņiem ir savs klubs, kuŗš jaizveido par kaņavīru sabiedriskās dzīves centru.

Art. Stiebrīņš.

Latvijas Aizsardzības Biedrības medaļa: bronzas (resp. sudraba), nēsājama nacionālā lentē uz krūtīm.

Dižkar. Drūmalim izsniegtais diploms.

Virsnieku tālākās kara izglītības jautājums.

Pasaules karš radija un uzstādīja daudz sarežģītus jautājumus, un viens no tādiem ir — virsnieku tālākās kara izglītības jautājums. Katra valsts šo jautājumu cenšas atrisināt, vadoties no materialiem apstākļiem un lietderības principa. Tomēr jāatzīst, ka nevienā valstī tas nav tik kļūmīgi atrisināts, kā materialā, tā arī lietderīguma ziņā, kā pie mums. Mūsu armijā pastāv divas virsnieku šķiras — miera un kara laika virsnieki, starp kuŗiem pat likums ir radījis nepārejamu plaisu. Es šinī rakstā neuzņemos apskatīt minēto virsnieku šķiru labās, ne arī sliktās īpašības, bet gribu tikai aizrādīt, ka pēc pasaules kara vajadzīgs mācīties no jauna, kā miera, tā kara laika virsniekiem, un ka priekš šādām mācībām nav vajadzīgi desmiti virsnieku kursi ar dažādādām programām un tiesībām, bet pietiktu tikai ar vieniem, pareizi nostādītiem (ar ārzemju armiju lektoru pieaicināšanu) kursiem. Pie mums virsnieku tālākās izglītības lieta ir atrisināta tā, ka tas, kuŗš beidzis miera laikā kādu nebūt krievu kara skolu — skaitās par tādu virsnieku, kuŗam vairs itnekas nav jāmacās, kuŗam būs arvien un visur priekšrocības dienestā, lai arī tas nebūtu ņēmis it nekādu dalību, ne pasaules, ne Latvijas atbrīvošanas karā, ne arī paplašinājis savas 15—30 gadus atpakaļ iegūtās kara zināšanas. Ja, tādi virsnieki, kad viņi arī neatgriežas no „matušķas“, pie mums līdz šim atrod siltu uzņemšanu un labas izredzes nākotnē.

Mēdz teikt, ka visai tālākai kara izglītībai ir jāliek kaut kāds, noteikts, iepriekšējs pamats, kas ir

pilnīgi pareizi, tomēr kara mākslas pamata principi un paņēmieni beidzamos gados ir tik lielā mērā mainījušies, ka tās kara zinības, kuŗas iegūtas krievu kara skolās miera laikā, tagad vairs nekādā ziņā nevar tikt uzstādītas, kā tālākās kara izglītības pamats. Mūsu virsnieku kursi ir domāti tikai virsniekiem, kuŗiem trūkst pilnas, vecās krievu kara skolas miera laika izglītības, un tādu kursu pie mums ir divi. — Liekās, ka pēc šo kursu beigšanas, kara laika virsniekus tomēr vajadzētu atzīt par pilnīgiem miera laika virsniekiem, kā juridiski, tā arī virsnieku sabiedrībā. Juridiski, minētiem virsniekiem miera laika virsnieku tiesības gan tiek dotas, bet ne tā tas ir ar veco, miera laika virsnieku saimi, kuŗa, neskatoties ne uz kādiem kursiem, negrib savos kara laika koleģos atzīt pilntiesīgus virsniekus. Turpretim, ir pilnīgi pietiekoši, ja skatās par beigušu krievu kara skolu pagājušā gadu simteni, — tad tas ir „pareizs“ virsnieks, kuŗu it nekādā ziņā nedrīkst pārbaudīt kara zinību priekšmetu zināšanā, jo tas ir nemaldīgs. Man ir bijuse izdevība dzirdēt sekošu miera laika virsnieka izteicienu: „ja man būtu jāiztur tagad kaut kāds pārbaudījums kara zinībās — es demobilizētos.“ — Te lūk ir tas „krievu gars“ — mācīties ne tāpēc, lai zinātu, bet lai iegūtu izkārtņi „miera laika virsnieks“, un tad, zinams, vairs nevar būt nekādas runas par tālāko savu zinību papildināšanu. Es to nevaru un negribu teikt par visiem miera laika virsniekiem, starp kuŗiem ir cienījami kara vīri ar lieliem kaujas piedzīvojumiem un plašām militārām zināšanām, bet iebildumi te rodās, vispārīgi, pret kopējo, virsnieku tālākās kara izglītības jautājuma nostādīšanu un atrisināšanu. Kas zīmējās uz kara laika virsniekiem, tad, protams, šē jāatzīmē, ka pastāvošie virsnieku kursi tik īsā mācības laikā nekādus spīdošus panākumus nevar dot, un ka arī šē viss tiek darīts tikai tiesību un diploma, bet ne zināšanu iegūšanai. Lai izietu no šāda nenormāla stāvokļa un nepaplašinātu to plaisu, kuŗa ir starp miera un kara laika virsniekiem, ir tikai viens ceļš — nedalīt virsniekus (tos, kuŗi velās palikt armijā) uz miera un kara laika virsniekiem, bet dibināt priekš abām šīm virsnieku šķirām vienus virsnieku kursus ar 1^{1/2}—2 gadīgu kursu, obligatoriskus katram virsniekam, pieaicinot kā lektorus un instruktus kādas nebūt lielākas ārzemju armijas virsniekus. Šādā gadījumā arī pate apmācība būtu apvienota un tā tad arī būtu uzskatu apvienotība, kuŗas mums tik ļoti vajadzīgs, jo tagad mūsu armijā ir lielāks vairums dažādu pagaidu reglamentu, kuŗi, pa daļai, runā viens otram pretī, un bez tam — ņemot vērā neatceltos krievu reglamentus un katra pr-ka personīgos uzskatus — kara spēka apmācībā rodās daudz nenoteiktības. Pret šādu apvienotu virsnieku kursu dibināšanu varētu celt iebildumu, ka ne visi būs spējīgi sekoņ pasniedzamām zinībām — te nu tikai var būt viena atbilde, ka tie virsnieki (kā miera, tā kara laika), kuŗi būs kara dienestu izvēlējušies par savu specialitāti, ne maizes jautājuma dēļ, un kuŗi nopietni gribēs paplašināt savas zināšanas — vienmēr atradis iespēju to darīt.

Kapteinis Kleppers.

Maksts izgatavota no metāla un nikelēta.

Krievu monarkistu ceribas.

... Lielinieku jūgā krievu tautas labklājība ar katru gadu vairāk sadrūp. Sarkana is terors, bāds, dažādas slimības iznīcina miljoniem Krievijas iedzīvotājus. Beidzot parādās mēris. Šausmas sagrābj iedzīvotājus. No briesmīgās epidēmijas bēgdami, daži miljoni Krievijas pilsoņu dodās uz rietumiem, meklēt glābiņu Vakarēiropā. Bet uz robežām viņus sagaida jauno nomaļu valstiņu armijas ar lielgabaliem un ložmetejiem. (Autors sevišķi uzsver Latviešus) Visus krievus apkauj — protams, ar angļu un franču palīdzību. Gar visu robežu, vairāku verstu platumā, paliek neapraktas guļot milzīgas, nepārtrauktas liķu kaudzes, kas turpat satrūd un izplēnē. Satrūdejošo liķu vietā, gar robežu, pārisdesmit verstu plašā joslā, izaug milzīgi, necaurejami dadžu meži. Krievija galīgi atdalās no pārejās pasaules. Uz Eiropas kartes

„Mums jāsavāc atkal kopā visas Krievijai atrautās zemes!.. Vēl pāris gadus, un tad mēs būsim tik stipri, ka varēsim noņemt dadžu sētu un iesākt darboties aktīvi...“ Ģenerālštābā pie siena karaļas milzīga karte, kādai Krievijai atkal jāizskatās, kad būs atkarotas „vēsturiskās“ zemes. Uz kartes neredz vairs ne Latvijas, nedz citu jauno valstu. Visas tautas „ar prieku un patecību“ saplūdušas „māmuļas Krievijas klēpi...“ Pārmācītas Francija un Anglija, bet ar Vāciju noslēgta brālība uz „mūžīgiem laikiem“... Krasnovs neaizmirt pievienot pie Krievijas arī „seno lolojumu“ — Konstantinopoli (Cargradu), Bosforu un Dardaneļu jūras šaurumus. Balkanu slāvu tautas atzīst krievu virskundzību... u. t. t., u. t. t. Ar vārdu sakot — priekšzīmīga agitacija! Minētā grāmata jau pārtulkota vācu, franču, angļu un itāļu valodās. Viņa tiek izplatīta simtiem tūkstošu eksemplaros. Francijā iekustināts jautājums par viņas aizliegšanu. Bet pie mums Krasnova grāmatu, tāpat arī citus viņa rakstus bez ierobežoju-

miem pārdod visos grāmatveikalos. Cik man zināms, Krasnova monarhistiskie — sevišķi pret latviešiem vērstie — raksti strodas pat skolu, biedrību un kara spēka bibliotēkās. Cik no vienas puses šis enerģiskais generalis attīsta agitāciju pret komunismu, tik piekārtīgi no otras puses cenšas iznīcināt mūsu nacionālo apziņu; brīvības un neatkarības pārliecību. — Par šo jautājumu tomēr diezgan grūti būt dažādos uzskatos, jo mūsu nacionālai pašcienai itnebūt nenāks par sliktu, ja šāda veida ražojumus Latvijā izņems no apgrozības.

„L. Kar.“.

Ārzemju armijas.

Spanija.

Īss vēsturisks pārskats.

Pirms 1912. g. Spanijā kara dienests nebija ne obligatorisks, ne personīgs; kara dienestā ieskaitāmo cilvēku daudzums nerasniedza pat pusi no atzītiem par derīgiem dienestam. Minēto apstākļu sekas būs jūtamas līdz 1930. gadam, t. i. līdz tam laikam, kad zemessargi visā visumā dabūs lielākā vai mazākā mērā militāro apmācību.

Ar 1911. g. karaklausības likumu, kurš tika papildināts ar organizācijas jeb tā saucamo „militāro reformu“ likumu (izsludināts 1918. g. 29. jūnijā), kara dienests noteikts kā obligatorisks un personīgs.

Šis pēdējais likums ir Spanijas armijas organizācijas bāze. Likums tiek realizēts pakāpeniski un pašlaik visas tās pārmaiņas vai jaunievedumi, kurus tas ietver, tiek sekmīgi izvesti dzīvē.

Karaklausības likums.

Pašreiz spēkā esošais karaklausības likums, izsludināts 1911. g. 29. jūnijā, tika papildināts un izmainīts ar 1912. g. 25. decembra likumu un 1912. g. 27. jeburuara reglamentu, kurā fiksēti likuma piemērošanas noteikumi.

Iesaukšana notiek janvāra mēnesī; viņai padotī visi jaunekļi, kuri tekošā gadā sasnieguši 21. dzīvības gadu.

Kontingents (120.000 cilvēku apmēram) caur lozi dalās divās dažāda svarīguma grupās.

Pirmo grupu, kuru sauc „cupo de filas“, iesauc uz 3 gadiem.

Otra grupa „cupo de instruccion“ ietver jaunekļus, kuri paliek pāri no „cupo de filas“, un tos iesauc tikai apmācības periodos.

Kara dienesta ilgums ir 18 gadi, kuri sadalās sekoši:

Aktivā armijā	3 g.
Aktivās armijas rezervē ¹⁾	5 g.
II. šķiras rezervē	6 g.
Zemessargos	4 g.

Atvaļinājumi un dienesta ilguma samazināšana. Kareivji, kuri piesavinājušies zināmu noteiktu militāro apmācību vai kuriem ir labas spējas dažādās civilprofesijās, var pa dienesta laiku dabūt 2, 3 vai 6 mēnešus ilgus atvaļinājumus. Viņi var pat

¹⁾ 1921. g. iesaukuma kontingents bija 125.000 cilvēku, no kuriem 86.000 priekš „cupo de filas“ un 39.000 priekš „cupo de instruccion“; pēdējā uzdevums mobilizācijas gadījumā papildināt aktivās armijas kara spēka daļas.

tikt pārskaitīti atvaļinājumā uz nenoteiktu laiku pirmo divu dienesta gadu beigās.

Dienesta ilguma samazināšana līdz 4 mēnešiem pirmā gadā un 3 mēnešiem otrā un pēdējā gadā, var tikt attiecināta uz tiem „cupo de filas“ kareivjiem, kuri pārzin teoretisko un praktisko apmācību, noteiktu priekš kareivjiem un kapraļiem, un uzņemās iegādāt sev tērpu un uzkabi, sevi uzturēt uz sava rēķina un maksāt, atkarībā no dienesta samazinājuma, kara nodokli 1000 vai 2000 pezetu apmērā. Tie ir tā saucamie kareivji „Cuota“.

Beidzot, atbilstoši zināmiem apmācības un izglītības noteikumiem (bet ne jaunāki par 18 gadiem), jaunekļi var caur konkursu tikt pieņemti kā viengadīgi brīvprātīgie.

Karaklausības likuma pārmaiņas ir iztīrīšanas stāvoklī. 1921. g. aprīļa mēnesī valdība iesniedza Parlamentam projektu, kura galvenie noteikumi sekošie:

a) dienesta ilguma pagarināšana no 18 uz 24 gadiem.

Zemāk pievestā tabele dod iespēju salīdzināt projektu ar patreizējo stāvokli.

	Patreizējais stāvoklis	1912. g. aprīļa mēn. projekts
Aktivā armijā	3 gadi	2 gadi
Aktivās armijas rezervē	5 „	8 „
II. zķiras rezervē	6 „	8 „
Zemessargos	4 „	6 „
	18 gadi	24 gadi

b) „Cupo de instruccion“ likvidēšana;

c) Kareivju „de Cuota“ kategorijas paturēšana aiz budžeta motīviem.

Budžets.

Budžetā armijas sastāvs 1921.—1922. ¹⁾ saimniecības gadā bija noteikts uz 198.745 cilvēku. Faktiski tomēr zem Marokas notikumu iespaida, šis skaits bija lielā mērā pārsniegts.

Likuma projekts noteic sauszemes armijas pastāvīgos spēkus, apmācībai 1922.—1923. ²⁾ g. uz 215.949 cilvēkiem.

Budžeta projektā uz 1922.—1923. ³⁾ g. paredzēti sekoši militāri izdevumi:

Kara vajadzībām 490.638.244 pezetu

Maroko 316.218.624 „

1921./1922. g. ⁴⁾ bija paredzēts:

Kara vajadzībām 454.241.093 pezetu

Maroko 185.889.944 „

Salīdzinot šos skaitļus ar tādiem pašiem no 1913.—1914. budžeta gada, redzams, ka pēdējā kara izdevumiem bija paredzēts 276.987.275 pezetu no kopejās 1.521.202.868 pezetu lielas zumas.

Pārvaldība.

A) Karalis.

Karalis ir augstākais sauszemes un jūras kara spēka pr-ks.

¹⁾ 1921.—1922. saimniecības gads sākas no 1. jūl. 1921. g. un beidzas 30. jūn. 1922. g.

²⁾ Pirms 10 gadiem, 1912.—1913. g. budžetā armijas sastāvs bij 115540 cilvēki.

³⁾ 1922.—1923. g. budžets paredz 2.977.366.977 pezetu kopēju izdevumu.

⁴⁾ 1921.—1922. g. budžets paredz 2.550.790.000 pezetu kopēju izdevumu.

B) Centrālā pārvaldība.

Centrālās pārvaldības priekšgalā stāv kara ministrs. Centrālā pārvaldībā ietilpst:

1) Kara ministrija (viens apakšsekretariats, galvenā intendantūra, desmit ieroču šķiru un dienesta veidu sekcijas, analogiskas Francijas kara ministrijas direkcijām).

2) Armijas galvenais štabs, kurš 1912. g. decembrī likvidēts un no jauna dibināts 1916. gada janvārī. 1918. gada 22. janvāra dekrēts noteikti fiksēja viņa sastāvu. Tas nostādīts tiešā atkarībā no ministra, sadalīts 10 nodaļās un tā uzdevums ir pārzināt jautājumus par armijas organizāciju un apmācību, kā arī par sagatavošanos uz karu.

Galvenā štaba priekšnieks paredzēts ģenerāļkapteiņa¹⁾ dienesta pakāpē un viņš ir kara laikam nozīmētais ģenerālissimuss. Pašlaik par Galvenā štaba priekšnieku ir ģenerālis-kapteinis Aizpuru.

3) Augstākā kara un jūras padome. — Šī organizācija pastāv no XVI. gadu simteņa; viņas tagadējais nosaukums un kompetence tai piešķirti 1878. g.

Padome ir augstākais tribunāls, kurš sastādīts no ģenerāļiem, admirāļiem un vice-admirāļiem, un viņas uzdevums ir izspriest pēdējā instancē visus militāros jautājumus, attiecošos uz personālu un arī uz spēkā esošiem likumiem un uz to izskaidrošanu.

4) Hallebardiēru augstākā pavēlniecība (Kara personīgā gvardija).

5) Karabinieru galvenā direkcija.

6) Civilgvardijas galvenā direkcija.

7) Invalidu korpusa augstākā pavēlniecība.

8) Militārās garīdzniecības galvenais vikariāts.

Miera laika organizācija.

Miera laikā armija sastāv no:

- 1) Pussalas armijas;
- 2) Balearu un Kanariju salu garnizoniem, un
- 3) Afrikas kolonālās armijas.

1. Pussalas armija.

a) Teritoriālie rajoni. — Pussalas teritorija sadalīta 8 militāros rajonos, līdzīgi Francijas armijas korpusu rajoniem, un katrs tāds rajons sastāda Kara apgabalu.

Katrā rajonā ietilpst zināms daudzums provinču, kuru priekšgalā stāv kāds augstāks virsnieks (ģenerālis, pulkvedis, pulkvedis-leitnants) un viņam piešķirts provinces kara pārvaldnieka nosaukums.

b) Divīziju organizācija. — Militāro reformu likums ir noteicis Spanijas pussalas armijas kājnieku divīziju skaitu uz 16.

Kājnieku divīzijas sastāvs sekošs:

Kājnieki: 2 brigades (katra no 2 pulkiem),
Artilērija: { 1 vieglās artilērijas pulks,
 1 smagās artilērijas pulks,
 1 divīzijas parks.

¹⁾ Ģenerālis-kapteinis līdzinās Francijas armijas maršalam.

Inženieru { 1 sapieru bataljons,
 1 starumetēju nodaļa,
kara spēks: { 1 telegrafa rota.

Intendantūras un Sanitārā dienesta vienības.

Kavalerijas divīziju ir 3 un katra no tām sastāv no:

3 brigādēm pa 3 pulki,
1 bataljona ritenbraucēju,
1 divīziona jātnieku artilērijas,
inženieru, intendantūras un Sanitārām vienībām.

Sekošas kara spēka daļas neietilpst divīzijās:

Kājnieki: { 14 bataljoni kalnu strēlnieku,
 1 mācības bataljons,
 3 pulki priekš jūras bāzēm: Kadiksas,
 Kartagenas, Ferrolas¹⁾.

Kavalerija: 1 mācības divīzions.

Artilērija: { 4 jauktas pozīciju artilērijas brigādes,
 3 kalnu artilērijas pulki,
 1 pozīciju artilērijas pulks,
 1 mācības artilērijas divīzions,
 pretaeroplanu artilērijas vienības.

Inženieru { 1 pontonu bataljons,
 2 dzelzsceļu pulki,
kara spēks: { 1 radiotelegrafa bataljons,
 2 aerostatu bataljoni.

Aviācijas vienības.

Piezīme: Augšā minētā organizācija nav vēl pilnā mērā izvesta dzīvē, jo vēl nav nodibināti:

3 bataljoni strēlnieku-ritenbraucēju,
12 bataljoni kalnu strēlnieku²⁾
2 pulki vieglās artilērijas,
7 pulki smagās artilērijas,
pretaeroplanu artilērijas vienības,
1 telegrafa pulks.

2. Balearu un Kanariju salu garnizoni.

Balearu un Kanariju salas sastāda trīsus patstāvīgus kara rajonus; kara spēka daļām un vienībām, kuras ieņem salu, ir speciāla organizācija, kura atkarīga no katras salas rekrutēšanas resursiem un atļauj katrai salai nodrošināt savu aizsardzību tādā mērā, kā tas ir iespējams ar viņas pašas līdzekļiem.

3. Afrikas kolonālā armija.

1918. g. 29. jūnija likums nenoteic Afrikas kolonālās armijas sastāvu. Viņš vienkārši nosaka „Afrikas kolonālajai armijai ir sastāvs, piemērots tam uzdevumam, kāds uzlikts Spanijai protektoriāta zonā.”

„Viņa (kolonālā armija) sastāv no pussalas un iedzimto kara spēka daļām un viņas sastāvs pa lielākai daļai komplektējams no brīvprātīgiem un virsdienestniekiem.”

Kolonālā armija pašlaik sastāv apmēram no 68.000 cilvēkiem: 53.000 spāņiem, 10.500 iedzimtajiem un 5000 cilvēku liela ārzemnieku leģiona.

Pēc „Revue militaire Française”
no franču valodas tulkojis Pulkvedis K—ls.

¹⁾ Katrā no 3 jūras bāzēm jāietilpst sekošiem elementiem: 1 kājnieku pulkam, 1 Krasta artilērijas brigādē, 1 cietokšņu sapieru rotai, 1 aerostatu rotai un aviācijas spēkiem, saskaņā ar attiecīgu rīkojumu, 1 intendantūras sekcijai un 1 sanitārai sekcijai.

²⁾ Pārveidojot pastāvošos strēlnieku bataljonus.

Kaŗa dienesta ilgums.

Sakarā ar kaŗaklausības likuma apspriešanu Saeimā un dažādiem projektiem par dienesta ilgumu, nebūs lieki apskatīt, kā šis jautājums izšķirts citās valstīs.

Francijā: Aktivā kaŗa dienesta ilgums — 1½ gada. Bez tam skolās militārai apmācībai noteiktas 240 stundas un 12 pusdienas (2 gadu laikā). Tautskolās un ģimnazijās militārā apmācība obligatoriska; citās skolās — brīvprātīga.

Beļģijā: Aktivā dienesta ilgums — kājniekos 10 mēneši, kavalērijā un artilērijā — 13 mēneši, pārējiem — 12 mēneši.

Rumānijā: Aktivā dienesta ilgums kājniekiem — 1½ gada, pārējiem — 2 gadi. Bez tam visās skolās obligatoriska militārapmācība.

Cecoslovākijā: 1920., 1921. un 1922. g. iesaukumiem — 3 gadi; 1923., 1924. un 1925. g. iesaukumiem — 1½ gada un no 1926. gada 1 gads 2 mēneši visām ieroču šķirām. Rezervisti iesaucami 4 reizes, katreiz uz 4 nedēļām.

Polijā: Aktivā dienesta ilgums visām ieroču šķirām — 2 gadi.

Itālijā: Aktivā dienesta ilgums pašulaik 1 gads, bet jau šogad tiksot pagarināts līdz 20 mēnešiem.

Lietuvā: kājniekiem 2 gadi, pārējiem — 3 gadi. Rezervisti pirmajos 2 gados iesaucami uz 3 mēnešiem apmācībai; vēlāk — katros 3 gados vienreiz, uz laiku līdz 6 nedēļām. I. šķiras rezervisti iesaucami ne mazāk kā 2 reizes.

Igaunijā: kājniekos — 1½ gada, artilērijā, kavalērijā un tehn. kaŗaspēka daļās — 2 gadi, flotē — 3 gadi. Pastāv un darbojās „Igaunijas Aizsardzības” Biedrība.

Somijā: kājniekiem aktivā dienesta ilgums 1 gads, pārējiem — 1 gads un 3 mēneši. Bez valsts armijas pastāv vēl Aizsardzības Korpuss un ļoti daudz strēlnieku biedrību un visas tās idejiski apvienojošā Somijas Aizsardzības Biedrība.

Danijā: kājniekiem akt. dienesta ilgums — 165 dienas, jātniekiem — 200 dienas, artilēristiem — 265 dienas. Instruktoruz sagatavo spec. skolā ar 1 gadēju kursu. Rezervistus iesauc 2 reizi uz 28 dienas ilgu apmācību. Stipri attīstīts šaušanas un viss pār sports.

Zviedrijā: kājniekiem — 165 dienas (likts priekšā pagarināt līdz 225 dienām), pārējiem 225 dienas (likts priekšā pagarināt līdz 255 dienām).

Labi nostādīta rezervistu apmācība. Kājnieki tiek iesaukti 3 reizi un pārējie 2 reizi uz 25—35 dienām. Pastāv daudz strēlnieku un citu sportu biedrību.

Parlamenta aizsardzības komisija, kuŗā vairākums kreisem socialdemokrātiem, liek priekšā dienesta laiku saīsināt: kājniekiem uz 90 un pārējiem uz 155 dienām.

Holandē: kājniekiem 5½—6 mēneši, bet priekš spējīgiem sagatavoties par instruktoriem (apakšvirsniekiem) — 9 mēneši (apm. 75% no visa skaita).

Vidusskolu beigušiem aktivā dienesta ilgums 4 mēneši.

Artilērijā un tehniskā kaŗaspēkā aktivā dienesta ilgums 1 gads, kavalērijā — 1½ gada.

Bez tam gandrīz visi jaunekļi pirms iesaukšanas obligatoriskā dienestā iziet īpašu 4 mēnešu ilgu priekšapmācības kursu.

Norveģijā: aktivā dienesta ilgums 90 dienas (bija 48 dienas). Rezervistus iesauc 2 reizi uz 27 dienām. Stipri attīstīts sports; daudz strēlnieku biedrību.

Šveicē: kājniekiem — 65 dienas, jātniekiem — 90 dienas, artilēristiem — 75 dienas, inženieriem — 65 dienas, cietokšņa kaŗaspēkam — 75 dienas.

Atkārtošana: I. kategorijai (no 20. līdz 32. dzīvības gadam) — katru gadu uz 11 dienām, bet artilēristiem un cietokšņa kaŗaspēkam — uz 14 dienām. Augšējā apmācība tiek izvesta neatkarīgi no strēlnieku biedrībām, kuŗas arī nodarbojās ar savu biedru apmācību un trenēšanu labprātīgā šaušanā.

Pēdējā laikā, aiz ekonomiskiem iemesliem, tiek projektēts pāriet uz regulāras armijas sistēmu, kas izmaksātu daudz lētāki.

Padomju Krievijā: aktivā dienesta ilgums 2 gadi. Pēc oficioza „Izvestija” domām, šis laiks pilnīgi nepietiekošs un jāpagarina. Bez armijas pastāv vēl „Vsevobuč” un „čon” („vseobščēje vojennoje obučēpije” un „častji osobavo naznačēpija”).

Kā redzams no augšāk pievestiem datiem, visās tajās valstīs, kuŗām jāreķinas ar bruņotās sadursmes varbūtību, aktivā dienesta ilgums nav īsāks par 1½ gadiem.

Vienīgi Itālijā un Somijā līdz šim aktivā kaŗa dienesta ilgums bij — 1 gads, bet Itālijā jau šogad pagarina to līdz 20 mēnešiem. Somijā turpretim kā stiprs armijas atbalsts uzskatams viņas Aizsardzības korpuss. Kas attiecās uz dienesta ilgumu Zviedrijā un Norveģijā, tāpat arī Danijā un Holandē, tad jāņem vērā tas apstāklis, ka šīm valstīm nav jāreķinas ar katru brīdi draudošu uzbrukumu. Šveices republikas milicionārā sistēma tiek no dažām aprindām uzskatīta par ideālu. Pāši šveicieši tur-

pretim no praktiskiem piedzīvojumiem ir nākuši pie slēdziena, ka regulāra armija tiem izmaksātu daudz lētāki un būtu drošāka garantija valsts neatkarības apsargāšanai un tāpēc visā nopietnībā taisās ķerties pie zemes aizsardzības pārorganizēšanas darba.

Mūsu apstākļos prasīt 6 mēnešu ilgu dienestu nozīmē, vaj nu būt galīgam ignorantam šinī jautājumā, jeb — darīt ar zināmu nolūku. Arī Padomju Krievijā, kā redzējam, pastāv 2 gadus ilgs kaŗa dienests, kuŗš pie tam tiek atzīts par apmācībai nepietiekošu. Tāpēc ziņa, ka Saeimā dienesta ilgums pieņemts 1½ gada, atraidot visus pārējos variantus, uzņemama, no ikviena, kam mūsu valsts pastāvība nav tukša skaņa, ar gandarījumu un prieku.

Militārā kronika.

Somija.

* Uz Krievijas izteikto vēlēšanos viesoties ar savu sarkano floti Somijas ostās, pēdējās ārlietministrija atbildējusi, ka Somija negrib liegt krievu flotei viesoties, jo mierlīgums starp abām valstīm ir noslēgts, bet gan aizrāda, vai pie tagadējiem politiskiem apstākļiem tas nebūtu vēlams. Pilsoniskā prese raksta, ka Krievijas flote Somijas ūdeņos vienmēr ir atgādinājusi ienisto krievu jūgu un tāpēc tās parādīšanās izsauks drūmās atmiņas. Sarkanā flote esot pats pēdējais viesis, ko Somija vēloties redzēt savos ūdeņos. Jādoma, ka pēc šādām atsauksmēm krievi neuzbāzīsies ar savas flotes viesošanos.

* Somijā kaŗa lietu speciālistu komisija pabeigusi izstrādāt kaŗafilotes būves projektu, kuŗu šinīs dienās sāks apspriest ministru kabinēts. Visa kaŗakuģu būves programma izvedama 8 gados un prasis no valsts 365 miljonu somu marku, kādam nolūkam katru gadu būtu budžetā jāuzņem 45 milj. Kaŗa kuģus būves mazāka tipa, bet skaitā vairāk nekā bija iepriekš nodomāts. Būves darbus paredzēts, cik vien apstākļi to atļaus, izdarīt Somijā pašu līdzekļiem un pēc iespējas izvairīties no pasūtījumiem ārzemēs.

* Somijas ārlietministrija ar oficiālu notu uzaicinājusi vietējo padomju sūtniecību piesūtīt Krievijas militārā pārstāvja Lieljemeģi pasi vizēšanai, jo tas iejaukts nupat atklātā spiegu organizācijā.

Čehoslovākija.

Virsnieku sagatavošana.

Virsnieku sagatavošana Čehoslovākijā uz franču priekšlikumu noorganizēta sekošā kārtā.

Katram virsniekam jāiziet cauri divu pakāpju apmācības kursu — pamatkursu, kuŗš vienāds visām ieroču šķirām un otru, kur virsniekus sagatavo pēc ieroču šķirām. Pamatkursu sauc par „Kaŗa akadēmiju”, bet otro par „centrālo skolu” atsevišķām ieroču šķirām. „Kaŗa akadēmija” atrodās Granicā (Morāvijā) un tās kurss pilnīgi līdzinās bij. Krievijas kaŗa skolām, vienīgi ar to starpību, ka te kurss visām ieroču šķirām vienāds. „Kaŗa akadēmijā” bez pārbaudījuma pieņem jaunus cilvēkus, kuŗi beiguši vidusskolu. Arī instruktori, kuŗi nodienējuši ne mazāk kā divus gadus armijā, var iestāties „Kaŗa akadēmijā”. Mācības ilgums — divi gadi, izņemot palīgieroču veidus (inženieru, dzelzsceļu, telegrafa un vezumnieku daļām), kuŗiem kurss viengadīgs. Pēc skolas beigšanas audzēkņus paaugstina par virsniekiem un tie nodien vienu gadu kaŗaspēkā. Pēc tam viņus komandē uz „centrālo skolu”, kur mācības kurss turpinās 8—10 mēnešus. „Centrālās skolas” sāk darboties ar 1923. g., pēc tam, kad būs pirmais izlaidums no „Kaŗa akadēmijas”.

Generalštāba virsnieku sagatavošanai Pragā pastāv „augstākā kaŗa skola”, kur kurss divgadīgs. Šī iestāde sāka darboties 1. novembrī 1922. g.

Pie „augstākās kaŗa skolas” pastāv „informācijas kursi” ģenerāļiem un augstākiem virsniekiem. Šie kursi ilgst 6 nedēļas un viņu nolūks — atjaunot zināšanas augstākā komandējošā sastāvā.

* „Tribuna” ziņo, ka jaundibināmā Čehoslovākijas augstākā valsts aizsardzības padome būs organizēta pēc franču parauga. Padomes zinātniskā studiju padome, kuŗa darbosies pastāvīgi, būs sadalīta 4 sekcijās: pirmā sagatavos militāro operāciju vadību; otrā — vispārējo valsts aizsardzības organizāciju, kaŗa gadījumā; trešā — transporta un satiksmi; ceturta — rūpniecības un lauksaimniecības mobilizāciju.

Polija.

Polijas armijas lielums.

Polijas generalštāba priekšnieks izteicies, ka pie divgadējā aktivā dienesta, Polijas miera laika armija sastāvēs no 250.000 vīriem, bet kopā ar virsdienesta kareivjiem uz brīva līguma — ap 300.000 vīriem.

Mobilizācijas gadījumā armija palielināsies līdz 1.000.000 cilvēku, caur ko iespējams miera laikā kaŗaspēka vienību daudzumu dubultot.

Ostas būve Baltijas jūrā.

„Gasete Gdanska” ziņo, ka Gdinganas ostas būve norit saskaņā ar uzstādīto programmu. 1922. g. vasarā jau ienāca ostā kuģi līdz 2500 tonnu tilpuma.

Anglija.

Ziņas par galveno valstu aviācijas spēkiem.

„Daily Express” ziņo par patreizējo aviācijas spēku lielumu galvenās valstīs sekoši:

Francijā 126 eksdriļijas, 2520 aeroplani (neieskaitot 598 civilaviācijas aparatus).

Amerikā — 537 aeroplani.

Anglijā — 31 eksdriļija, 388 aeroplani (neieskaitot 97 civilaviācijas aparatus).

Vācijā — 225 civilaviācijas aeroplani.

Salīdzināšanai laikraksts pievērš kara laika datus: kara beigās Anglijā bija 22.000, Francijā 20.000 un Vācijā 18.000 aparatu.

Pēc kāda cita avota 1921. gadā iztērētas zumas aviācijas vajadzībām:

Anglijā	14.760.000 mārciņas sterlingu,
Francijā	9.900.000 „ „ „ „
Sav. Valstis	6.500.000 „ „ „ „
Japanā	4.160.000 „ „ „ „

Jauns kara aeroplans.

Militārā ziņā interesants ātrais Kertisa D 12 izlūkošanas biplans, kuŗš ar savu 331 km ātrumu stundā ieguva Pulitcera godalgu. Aparats var noderēt par konstrukcijas paraugu. Viņš ļoti pilnīgs aerodinamiskā un tehniskā ziņā. Spārna profils („Kertis 37” ar pretošanas lenķi 0) izdara ļoti mazu pretošanos gaisam. Uzturēšanas plaksnīs iebūvēts plakans radiators.

Aeroplana īss apraksts sekošs:

12 cilindru Kertisa motors ar ūdens dzesinātāju	415 zirgu spēku
Aparata platums	5,79 mtr.
Ģaums	5,75 mtr.
Augstums	2,38 mtr.
Atbalsta laukums	12,81 kv. metr.
Tukša aparata svārs	658 kg
Iekārvāms	226 kg
Lielākais ātrums	331 km stundā
Mazākais ātrums	112 km stundā

Mēģinājums pāriet uz motorvilcēju spēku artilēriju.

„Journal of the U. S. Artillery” ziņo:

Mēģinājuma veidā Britānijas kara ministrija devuse rīkojumu 9 artilērijas brigades 4 baterijām pāriet uz motorvilcēju spēku. Ar šīm baterijām izdaris praktiskus izmēģinājumus. Visi zirgi, izņemot virsnieku jājamās zirgus, nododami remonta nodaļai. Visus brigades kara virus apmāca rīkoties ar lielgabalu traktoriem un tos vadīt. Praktiskus mēģinājumus drīzumā izdarīs Adlershota rajonā.

Mechaniskam vilcēju spēkam tā priekšrocība, ka cilvēku sastāvu varēs pamazināt uz pusi.

Itālija.

Pulkveža Kročo gaisa mina.

Itālijas pulkvedis Kročo izgudrojis jauna veida gaisa minu „Talebomba”. Šī mina nekrit no aeroplana taisni uz mērķi, bet planēdama sasniedz to vietu, kuŗu vēlē bombardēt. Šāviens līdzinās aeroplana modelim un tam piestiprinātas atbalsta plāksnes. Šāviens asā galā piestiprināta vadierīce — augstuma un virziena stūres. Minu noņemot, vadierīce to piespiež planēt, bet mērķi sasniedzot, tā minai no jauna liek krist. Minas krišanas ātrums ir tuvu 400 km stundā. Ja minu noņem 3 km augstuma, tad tā var aizsniegt mērķi līdz 10 km sāgus no nomešanas vietas. Vadierīci spiež darboties saspiestais gaiss. Minas smagums — 80 kg, koka aizturplāksnes sver 20 kg. Minas aizturplāksnes platums 80 cm.

Jauns gaiskuģis (dirižabls) „Napoli”.

Pēc „Roma’s” pārdošanas Savienotām Valstīm, Itālijai vairs nebija liela tipa gaiskuģi. Pēdējās ziņas vēsta, ka Čiampio kuģu būvētāva uzsākuse būvēt jaunu lielu puscietu itāļu tipa gaiskuģi, kuŗš nosaukts par „Napoli”. „Roma’s” tilpums bija 34.000 kub. metr., bet jaunam gaiskuģim domāts 50—54.000 kub. metr. liels tilpums. Konstrukcijas ziņā jauninājumu nebūs, bet ievēdis visus jaunākos pārlabojumus. Gaiskuģim būs 12 S. P. A. motoru, katris 200 zirgu sp. un tos novietos pa divi motoru korpusu nodaļās. Pašam korpusam būs visizdevīgākā forma gaisa pretestības pamaizīšanai. Neskatoties uz to, ka jaunam gaiskuģim dzinējspēks būs mazāks, ar formas konstrukciju tomēr izdevies sasniegt lielāku ātrumu. Darbojoties ar 4 motoriem, gaiskuģis varēs sasniegt 70 km lielu ātrumu stundā. Bez komandas gaiskuģis varēs pacelt vēl 100 pasažierus (Reuista di Art. e Genio).

Savienotās Valstis.

Armijas un flotes lielums.

Pēc ilgām debatēm un gaŗas spriešanas Senatā un Palatas komisijā noteica Savienoto Valstu armijas lielumu uz 12.000 virsniekiem un 125.000 kareivjiem.

Flotes sastāvs — 86.000 cilvēku.

Smagā ložmetēja pārbaudīšana.

Pēc „La Revue d’infanterie” uz „Aberdienas” šaušanas lauka Amerikā pašlaik izdara šaušanas mēģinājumus ar jauna tipa smago ložmetēju, kuŗa kalibrs ir 12,5 m/m.

Mēģinājuma nolūks — uzzināt balistiskos datus šaušanai līdz 8500 jardiem (apm. 5000 metr.). Šī ložmetēja šaušanas maksimālais tālums sniedz līdz 9000 jardiem (apm. 8000 metr.).

Padomju Krievija.

* „Kriev. Ciņa” un Latv. komunistu org. Krievijā aģitē un vāc ziedojumus kaujas aeroplana būvei, kuŗu nosauksot „Latvju Strēlnieks”. Kā zināms, pad. Krievijas miera līgums ar Latviju noliedz latvju vārdu piešķirt pad. Krievijas kara spēka vienībām, tā tad mūsu valdībai nāktos pret to protestēt.

* Pēc „Times” ziņām sarkanarmijā patlaban esot 710.000 kareivju. 1922. g. sākumā Krievijas sauszemes un jūras kara spēks sasniedzis 950.000 un 1923. g. 1. janvārī 800.000 cilvē. Sarkanarmijai esot 2.000.000 šautenes, 14.500 smagie ložmetēji un 5700 viegie ložmetēji. Patreiz galveno vērību piegriež gaisa flotes palielināšanai. Krievijas rīcībā ir tikai 200 aeroplani; viņu skaitu palielinās līdz 10.000.

Vācija.

Vācijas gaiskuģniecība un sabiedrotie.

Galveno sabiedroto valstu Parīzes sūtņu konference 14 apr. 1922. gadā nosūtīja Vācijas valdībai paziņojumu, pēc kuŗa sabiedrotie atzīst, ka Vācija izpildījuse Versaļas miera līguma 202. p. attiecībā uz kara gaiskuģniecības piederumu nodošanu un Vācijai ar to, sākot no 5. maija 1922. g. atļauts stāties pie lidmašīnu izgatavošanas miera laika vajadzībām.

Sūtņu konference uzstāda Vācijai sekošus obligatoriskus noteikumus:

1) Sabiedrotie nosaka, kādus aparatus tie atzīst par civil-lidmašīnām.

2) Vācijai sākot no 5. maija 1922. g. jāuztur sabiedroto „Aeronautisko garantiju komiteja” (Comité de garantie aéronautique).

Noteikumi, kuŗi šķiro kara un civil-lidmašīnas ir sekoši:

a) Lidmašīnām, kuŗas smagākas par gaisu.

Par kara lidmašīnām ieskaitamas:

1) tas vienviēdu lidmašīnas, kuŗu motors stiprāks par 60 zirgu sp.

2) ikkuŗš aparats, kuŗš var lidot bez pilota.

3) ikviens aparats ar bruņu vai tādām ietaisēm, kur iespējams novietot kādu nebūt ieroci ar mērķekli (lielgabalu, bumbu, minu).

Pēc tam seko sīki norādījumi dažādu datu maksimālām robežām. Tiklīdz šīs robežas pārkāpj, aparats skaitās par kara lidmašīnu.

b) Gaiskuģi.

Gaiskuģi, kam tilpums pārsniedz zemāk pievestos skaitļus, skaitās par kara piederumu.

Cietie gaiskuģi 30.000 kub. mtr.

Puscietie gaiskuģi 25.000 „ „

Mikstie gaiskuģi 30.000 „ „

Bez tam, Vācijai uzlikts par pienākumu paziņot garantiju komitejai par visām tām fabrikām, kuŗas izgatavo gaiskuģniecības materialus, reģistrēt visus lidotājus un lidotāju skolu audzēkņus un stādīt priekšā šo personu sarakstus garantiju komitejai.

Motoru un motoru daļu noliktavām stingri jāatbilst miera laika aviācijas prasībām. Kontroli izdara „garantiju komiteja”.

Šos noteikumus atjauno ik pa 2 gadi, lai tos saskaņotu ar aeronautikas progresu. „Aeronautikas garantiju komiteja” pastāvīgi uzturās Berlīnē un viņā ietilpst 13 virsnieki (4 angļi, 3 franči, 2 itāļi, 2 japāņi un 2 beļģieši) un 28 instruktori un kareivji.

Komitejas galvenais uzdevums ir — garantēt sabiedroto valstīm, ka Vācija pildīs Versaļas miera līguma noteikumus attiecībā uz aeronautiku un noteikumus par kara un civil-lidmašīnu atšķirību.

Komitejai ir tiesības pieprasīt no Vācijas valdības visas vajadzīgās ziņas, apmeklēt un inspecēt visas fabrikas un darbnīcas, kuŗas izgatavo lidmašīnas, kā arī visas tās iestādes, kuŗas varētu izgatavot lidmašīnas, ierīkot noliktavas vai pārdošanas vietas.

Visus šos sūtņu konferences noteikumus Vācija pieņēmusi un savos valdības rīkojumos no 5. un 11. maija 1922. g. tos zsludinājuse.

Jauns vienvietu aeroplans.

Hifluga fabrika Minsterē izgatavojuse nelielu vienvietu aeroplanu pasta satiksmei pēc inženieru Hermaņa un Veila projektiem. Aparata īss apraksts sekošs:

3 cilindru Ancani motors ar gaisa vēsinātāju	60—60 z. sp.
Aparata spārnu platums	8,25 mtr.
Garums	6,00 "
Augstums	2,10 "
Svars	5,10 klg.
Lidojuma ilgums	2 stundas

Ātrums	125—130 klm st.
Nolaišanās ātrums	70—80 klm.
Pacelšanās līdz 1 km	8 min.
Spāriem ir tā saucamais biežais profils. Deg- un smērvielas trauki atrodas spārnos.	

* „Daily News” ziņo, ka vācieši būvēšot dirižabli, kuŗš varēšot pārvest 300 cilvēkus. Šī lidmašīna būšot 271 mtr. gara un to dzišot 12 motori, katrs 260 zirgaspēku stiprs. Dirižabls uzturēšot kārtīgu satiksmi starp Hamburgu un Ņujorku.

Ķīmiskā stratēģija kara un miera laikā.

Starp franču militārās literatūras pēdējā laika izdevumiem, vienu no pirmām vietām ieņem angļu majora Lefebira (Lefebure) grāmata „Reines mikla” (L' Enigme du Rhin). Grāmata iznākusi franču valodā Parīzē, 1922. g., 240 lap. p. bieža ar maršala Foša un Vilsona priekšvārdiem. Autors vienu laiku strādājis kara ķīmijas rūpniecības sabiedrībā Londonā, pēc tam bijis par sakaru virsnieku sabiedroto armijās un vēlāk, pēc pamiera slēgšanas ar Vāciju, ņēmis daļību sevišķā komisijā, kuŗa nodarbojusies ar Vācijas ķīmijas rūpniecības stāvokļa noskaidrošanu Reines apgabalā, kur galvenā kārtā izgatavotas gāzes kara vajadzībām. Tā tad autors atzistams par neapšaubamu autoritāti savā arodā un viņa grāmatai dāvājama uzticība.

Grāmatas ievadā autors iepazīstina ar tiem diviem galveniem gāzu veidiem, kuŗas lietojušas karpojošās puses. No vienas puses lietotas gāzes taktiskos nolūkos, no otras puses — ar nolūku, lai tās atstātu iespaidu uz karotāju fizioloģiju. Pirmo veidu pirmie izlietojuši vācieši, bet vēlāk to izmantojuši arī sabiedrotie. Šī veida gāzes dalījušās 3 grupās: 1) perxistantes — smagās, aizturošās, 2) volatiles — gaistošās, 3) penetrantes — caurspiedošās. Vācu armijā tādi ķīmiski lādiņi apzīmēti ar dzelteniem, zaļiem un ziliem krustiņiem. Franču armija lietojusi gāzes ar fizioloģisku nozīmi: 1) smacējošās (chlors), 2) nāvējošās, 3) asarojošās, 4) ādu dedzinošās un 5) šķaudišanu izsaucošās.

Grāmatas 2. nodaļā „La surprise Allemande” autors stāsta par pirmo gāzu uzbrukumu pie Ipras 1915. g. 22. aprīlī, kad vācieši pirmo reizi pārsteiguši frančus. Zaudējumi nodarīti ievērojami: 5000 kritušu un liels vairums saslimušu. Iespāids bijis grandiozs. Uzbrukums ienesis lielu uztraukumu sabiedrotos. Par laimi vācieši nav izlietojuši šo efektu, jo paši nav ticējuši šim jaunam cīņas līdzeklim. Autors ir tajās domās, ka vāci jauno līdzekli nav izlietojuši sava bezizejas stāvokļa dēļ, bet kā vienu jau agrāk aukstasinīgi pārdomātu cīņas ieroci, par ko atrodamas pēdas vācu 1914. g. militari-zinātniskos darbos.

Trešā nodaļā (La Reaction des Alliés) autors pastāsta, kādus soļus spēruši sabiedrotie no savas puses, lai paralizētu vācu jauno cīņas ieroci.

Kā pirmie uzstājušies angļi. Viņi pielikuši milzu pūles, lai attiecīgi paveidotu savu ķīmijas rūpniecību, angļiem sekojuši franči. Jau 1916. g. jūlija mēneša Sommas kaujā sabiedrotie sākuši ar labiem panākumiem lietot nāvigās gāzes. Angļi vieni paši šajā kaujā izlaiduši 110 gāzu vilpus, padarīdami vāciem lielus zaudējumus. Drīz pēc tam kā vāci, tā arī sabiedrotie sākuši lietot šāviņus ar smacējošām gāzēm. 1917. g. aprīlī mēnesī Arrasas kaujā angļi, pateicoties šādu

ķīmisko šāviņu lielam krājumam, nodarījuši vāciem lielus zaudējumus.

Gāzu karš sevišķi plašus apmērus sasniedza 1917. g. vasarā: vāci ļoti intensīvi apšaudīja sabiedrotos ķīmiskiem šāviņiem; parādā nepalika arī sabiedrotie. Bet te radās pārsteigums atkal no vācu puses: 1917. g. 22. jūlijā viņi apšaudīja Ipras rajonu ar jauniem ķīmiskiem šāviņiem, kuŗi bij daudz nāvigāki nekā agrākie. Šie šāviņi nesa 8 reiz lielākus zaudējumus. Jaunā gāze (zulfure d' ethyle dichlore) darīja postošu iespaidu uz ādu un acīm. Vāci šos šāviņus (apzīmēti ar dzeltenu krustu) lietoja uzbrukuma sagatavošanai. Viņi bez tam vēl izmēģināja vienu citu jaunu gāzi (ar zilu krustu), kuŗai vajadzēja spiesties cauri gāzu maskām, bet šie panākumi nebij. Bez šiem diviem gāzu šāviņu veidiem, vācieši vēl lietoja fosgena šāviņus, apzīmētus ar zaļu krustu (1916. g. vasarā pie Verdēnes). Pēc vācu domām šādu šāviņu lietošana glābusi 1917. g. viņu frontes pārraušanu no sabiedrotiem.

Kādu nozīmi vācieši piešķīra gāzu šāviņiem, redzams no 7. armijas pavēlēm 1918. g. maija kaujās. Pavēlēs redzamas procentuēlas attiecības starp gāzu un šrapneļu šāviņiem:

a) ienaidnieka batereju apšaudišanai:
zilā krusta šāviņu — 70%, zaļā — 10%, šrapneļu — 20%;

b) ienaidnieka pozīciju apšaudišanai:
1) pavadu uguns (barrages roulantes) — zilā krusta šāviņu 30%, zaļā — 10%, šrapneļu — 60%.
2) nekustošs sprosta uguns (barrages fixes) — zilā krusta šāviņu 60%, zaļā — 10%, šrapneļu — 30%.

Vāciešiem divīziju artilērijas parku krājumos 50% no šāviņiem bij pildīti ar gāzēm. Franči savu kārt no 1915. g. aprīļa līdz 1918. g. novembrim izgatavojuši 19,5 milj. ķīmisko šāviņu. Priekš šo šāviņu izgatavošanas Francija ražojusi 50,000 tonnu chlora un citu nāvīgu gāzu. Tik pat daudz izgatavojusi arī Anglija. Kas attiecas uz Vāciju, tad viņa ražojusi 2 reiz vairāk. Francija pa kara laiku izgatavojusi pāri par 5 milj. aizsargu masku, Anglija ne mazāk.

Starpība starp sabiedrotiem un vāciem ķīmisko šāviņu izgatavošanā bijusi tā, ka vāci katru jauninājumu ievēduši praksē jau pēc dažām nedēļām, kā mēr sabiedrotiem priekš tam bijuši vajadzīgi mēneši. Autors to izskaidro šādi: Vāciem jau miera laikā bij pasaules monopols ķīmijas rūpniecībā, kā mēr sabiedroto zemēs ķīmijas rūpniecība atradās savas attīstības pirmajā posmā. Vācijai jau miera laikā bij priekšzīmīgi nostādīti mēģinājumu centri, piem. ķeizara Vilhelma instituts (ievērojamā prof. Habera vadībā) un varenā ķīmijas rūpn. tresta J. G. (Interessen-Gemeinschaft) laboratorijas. Sabiedrotiem tādu iestāžu nebij.

Vāci varēja rīkoties ar jau gatavām organizācijām, bet sabiedrotiem tās vajadzēja no jauna dibināt. Angļi un franči ķīmisko šāviņu izgatavošanā nav palikuši vāciem pakaļ, tikai italiešiem gājās šai ziņā vājāk, par ko viņiem nācies ciest stipras neveiksmes, piem. 1917. g. pavasara kaujās. — Autors ir tajās domās, ka tik ilgi, kā mēr pastāv tagadējā Vācijas ķīmijas rūpniecība, viņa slēpjās vislielākās pasaules miera briesmas, jo kā agrākā, tā arī tagadējā Vācija, pēc autora domām, ved noteiktu „ķīmisko politiku“.

Tālāk autors iepazīstina ar ķīmijas rūpniecības attīstīšanos pa kara laiku Amerikā. Ievērojot smagos zaudējumus, ko Amerikas karaspēks cieta no gāzēm (no 275.000 kritušo kopskaita 75.000 miruši no gāzēm) amerikāņi ar lielu enerģiju ķeras pie darba. Viņi noorganizē milzīgu ķīmisku šāviņu arsenālu Edgevoodā, kur katru dienu varēja pagatavot 200.000 ķīmisku šāviņu. Blakus tam nodibinājās grandioza laboratorija, kurā strādāja un pētīja 1900 ķيميķi un tehniķi. Viņi izdara vairāk kā 4000 mēģinājumus ar dažādām gāzēm. Arī nākotnē amerikāņi liek lielas cerības uz ķīmisko karu. Kara ministrijā ir vesela nodaļa (service de guerre chimique), kurā turpina kara laikā iesāktos mēģinājumus.

Atstājot pagātni, autors sevišķā nodaļā (L' avenir) mēģina ieskatīties nākotnē, kāds varētu būt nākotnes

karš, un nāk pie tā slēdziena, ka ķīmijai pastāvīgi attīstoties, var sagaidīt jaunus pārsteigumus. Sakarā ar to jānāk sevišķai gāzu taktikai. Lielajā pasaules karā ķīmiskas bumbas lietotāji lietojuši maz, tas bijis tāpēc, ka ar tām bijis jārikojās ekonomiski. Nākotnes karā, kad gāzu krājumi būs lieli, nāvīgo bumbu mešana no lidmašīnām būs tikpat intensīva, kā šaušana no lielgabaliem. Kas attiecas uz gāzu lietošanu karā no etiskās puses, tad autors domā, ka gāzes nav uzskatāmas par briesmīgākām par citiem ieročiem.

Beigās vēl autors apstājas pie atbrūņošanas problēmas un pastrīpo, ka šī problēma nav atrisināma un tāda arī nebūs sasniedzama, jo ķīmiskās rūpniecības kontrole nav iespējama.

Kā mēr Vācijā pastāvēt ievērojams „J. G.“ trests, kuru autors sauc par „otro Kruppu“, miers ir apdraudēts, kaut gan trests strādājis zem nevainīga miera laika priekšmetu ražotāja maskas. Autors brīnās, kāpēc Vācijā netiekot iznīcinātas Halera fabrikas, kuras kara laikā izgatavojušas gāzu šāviņus. Versales miera līgums taču nosacījis, ka visas fabrikas, kuras kara laikā kalpojušas kara mērķiem, jāiznīcina. Sabiedrotiem jādara viss, lai rītu jau varētu teikt, ka visi aizsargu soļi sperti.

P. Bērziņš.

Tanku nākotne.

Ievērojamās tanku sekmes pasaules kara pēdējā periodā tomēr nedeva viņu vienbalsīgu vērtības atzinumu, kā to varēja sagaidīt. Piemēram, Itālijā līdz pēdējam laikam skatījās uz tanku kā otrās šķiras ieroci.

Anglijā, Beļģijā un pat Francijā, ja arī augstākās kara aprindās ir atklāti un stingri tanku piekritēji, tad tomēr tādu nav trūkums, kuri skatās uz tankiem negatīvi. Starp dažādām un dažādā laikā izteiktām domām pastāv vienas, kurām vajaga piegriest šinī gadījumā sevišķu vērību. Tās ir to domas, kuriem vajadzēja sastapties ar šo jauno ieroci pašā kaujas laukā — pretinieka domas. Lai uzzinātu patieso un nelielu pretinieka novērtējumu, katrā ziņā nevaram atsaukties uz tām liecībām un datiem, kuri nolemti plašai oficiālai izplatīšanai, bet viņus vajaga ņemt no vairāk slepena rakstura dokumentiem.

Tā 2. oktobrī 1918. g. Vācu Galvenā Mitekļa delegāts, majors Bušs vācu Reichstaga partiju līderu sapulcē izteicās sekoši: Generalis Veisbers neilgi atpakaļ aprakstīja kara laika pēdējos lielos notikumus, bet dažu dienu laikā stāvoklis izmainījies pašos pamatos. Virspavēlniecība ir spiesta pieņemt neizsakāmi grūtu lēmumu un paziņot, cik tāli var spriest, par to, ka cerības ienaidnieku uzvarēt ir zudušas. Galvenais fakts, kas atstājis tādu iespaidu uz kaujas iznākumu, ir tanku parādīšanās. Ienaidnieks viņus izlietoja mums vēl neparedzētās lielās masās. Tur kur tanki pēkšņi parādījās, mūsu karaspēka nervi neizturēja. Tanki pārāva mūsu priekšējās pozīcijas, atklājot ceļu saviem kājniekiem, aizgāja mūsu karaspēka daļām aiz mugurē, tādējādi izceļot uz vietām paniku un pārraujot kaujas vadību. Tanku sekmes varu vēl ilustrēt ar lielo vanģinieku skaitu, kas tik stipri pamazināja mūsu spēkus un izsauca daudz ātrāku mūsu rezervu patērēšanu, nekā

mēs bijām aprēķinājuši, pamatojoties uz iepriekšējiem piedzīvojumiem.

Pieņēdams arī ģenerāļa Ludendorfa ziņojumu valsts kanclerim 9. oktobrī 1918. g. „Līdz 8. augustam kara apstākļi bija labi, bet tani dienā pretinieka tanku masas saberza divās vai trijās stundās sešas—septiņas divīzijas... Šī diena bija sēru diena priekš Vācijas ķeizārvalsts.“ Analogiskas domas arī izsaka Vācijas ģenerālštābs par tankiem, izsaucoties: „Būtu bijuši mums tanki, tad redzētu, kurš būtu bijis uzvaretājs.“

Tā tad pēc vāciešu pašu sprieduma tanks ir bijis viens no galveniem ieročiem pie viņu sakaušanas.

Tas ir tā — saka jauno ieroču pretinieki, bet tanku sekmes slēpjās pēkšņumā iespaidā, kas tika gūts ar viņu masu parādīšanos frontē. Uz priekšu vairāk neatkārtosies. Bez tam viņi saka, ka aizstāvētajiem nebija attiecīgi šāvieni, kādi viņiem var rasties uz priekšu un padarīt tanku izlietošanu kaujas laukā par neiespējamu.

Šeit ir divi dažādi argumenti. Viens attiecas uz taktisko pēkšņumu, otrs uz tehnisko. Pirmais pats par sevi atkrīt, jo taktiskais pēkšņums, kādi arī nebūtu līdzekļi, veci vai jauni, pastāvīgi uzturēs savu nozīmi un vērtību.

Vai viens un tas pats kavalerijas manevrs, ja tikai ir izdevies viņu realizēt, nenes sev līdz vienādas sekas, neskatoties uz to, vai tas bija izdarīts no Hanibala vai Fridriha II. kareivjiem.

Otra pretruņa ir daudz nopietnāka un pelna vispusīgu apskatīšanu.

„Griežiet vērību — saka tanka nelabvēļi — uz lieliem tanku zaudējumiem, kas tika nesti kara laikā, kad vēl pretinieka aizsardzība neeksistēja. Vai angļi paši neatzinās savā tanku korpusa vēsturē, ka tikai viens lielgabals apkalpots no viena vācu leitnanta, šaujot

tiešā novadišanā, sasitis vienu pēc otra piecus angļu tankus? Vai frančiem ir nezināms tas gadījums, kad veselu tanku nodaļu iznīcināja tādā pašā kārtā viens vācu lielgabals, kuŗš bija krūmos noslēpts uz Orme du Grand Rozay augstuma? Kas tad notiks, kad būs izgudroti speciēli šāviņi?

Vai ir lietderīgi upurēt neliēlam lielgabalam mašinas, no kuŗām visvienkāršākā makšā ap 2.000.000 Latvijas rbļ. (40.000 Ls.) un vislielākā un papildinātā līdz 30.000.000 Latv. rbļ. (600.000 Ls.).

Tādus argumentus nevar saprotams atstāt neizpētītus, bet arī nevar viņiem piekrist. Nepieciešami vajadzīgs apskatīt dažādus prettanku aizsardzības veidus un līdzekļus un izpētīt viņu iespaidu uz tanku nākotni un varbūt arī uz pašu tanku eksistenci, — ko var rādīt šo līdzekļu attīstība un papildināšana.

(Turpinājums seko)

No franču val. tulk. pulkv. leitn. O. Gr.

Padomju Krievijas armija.

Pēc 1920. g. ļaužu skaitīšanas datiem padomju Krievijai ir 131 milj. iedzīvotāju.

1922. g. tika ieviesta vispārīga kaŗa klausība visiem pilsoņiem no 18—40 g. Aktīvais dienests skaitas: kājniekos un artilerijā — 2 g., jātniekos un tehniskās daļās — 2½ g., gaisa flotē — 3½ g., jūras flotē — 4½ g.

Ikgadus iesaukamo skaits līdzinas apm. 400000 vīriem.

Bez tam ieviesta vispārēja jaunātnes apmācība un kareiviska jaunātnes sagatavošana armijas dienestam, kuŗa pastāv visu (sākot ar 17 g.) ieročus nest spējīgo pilsoņu isā kareiviskā apmācībā. Pie tam plaša vieta ierādīta sportam un kaujas spēlēm. Šis apmācības nozīme pagaidam nebūs liēla, bet zīmīga gan ir pati cenšanās padarīt jaunātni spējīgāku kareiviskā ziņā. Armijas augstāko pārvaldi sastāda: darba un aizsardzības padome, kuŗas uzdevums ir visu republikas spēku sakopošana kaŗam; kaŗa-revolucionārā padome, kuŗa galvenā kārtā sastāv no politiskām personām un kuŗa īstenībā uzskatāma kā augstākā pavēlniecība; visu sauzemes bruņoto spēku virspavēlnieks ar zināma veida ģenerālštābu, pie kuŗa svarīgākām nodaļām pieder operatīvā, organizācijas un apgādības, atsevišķo ieroču šķiru un kareiviskas apmācības inspekcijas. Sarkanā armija sadalīta divās frontēs: Rietumu un Turkestanas un 7 kaŗa apgabalos: Maskavas, Petrogradas, Ukrainas, Pievolgas, Austrum-Sībijas un Ziemeļ-Kaukazijas, kuŗa dienvidus daļa sastāda atsevišķo Kaukazijas armiju. Pašlaik pastāv: 48 strēln. divīzijas, 17 jātn. divīzijas un 4—5 atsevišķās jātn. brigādes. Strēlnieku divīzija sastāv no divīzijas štāba, 3 kājn. pulkiem (katrā pa 3 bataljoni) jātnieku pulka (3 esk.) 1 vieglās lauku artilerijas divīziona (3 bat. pa 4 lielg.) viēna haubiču divīziona (3 bat.), 1 sakaru rotas, 1 sapieru rotas, divīzijas lazaretes, veterinārās lazaretes un mantu noliktavas, pavisam 9 bataljoni, 3 eskadroni un 6 baterijas. Apm. 3 divīzijas sastāda korpusu, kuŗam ir sava smagā artilerija. Jātn. divīzija sastāv no 3 jātn. brigādēm, katrā pa 2 pulki (pa 3 esk.) un 1 ložineteju eskadrona, 3 jātnieku baterijām, sapieru un sakaru daļām. Bez tam armijā vēl atrodas nenoteikts un neliēls skaits kaujas ratu un lidmašīnu. Vai visas šīs vienības patiešām pastāv, jeb tikai uz papīra, — nav zināms. Visā visumā sarkanā armijā (izņemot floti, iekšējo kaŗaspēku un rezerves formācijas) sastāv uz uztura apm. 800.000 cilvēku.

Pēc miera laika sadalījuma armijas lielā puse novietota gar rietumu robežu, bet kavalerijas lielums Ziemeļkaukāzā. Apbruņojums nav viscaur vienāds. Galvenā kārtā tas pastāv no pirms kaŗa, kā arī dažādām pretliēlinieku armijām atņemta materiāla. Kājnieki apbruņoti ar krievu sistēmas šautenēm un dažādu sistēmu ložmetejiem, ar kuŗiem kaŗaspēks esot apgādāts bagātīgi; artilerijā atrodami 3 col. un 4,2 col. lielgabali un 4,8 col. un 6 col. haubicas, bez tam atsevišķi smagāki kalibri; jātnieki apbruņoti ar karabīniem, ložmetejiem un pirmā rinda ar pīķiem. Armijas budžets 1922. g. 9 mēnešos bija 556 milj. zelta rubļu liēls, visi valsts izdevumi tanī pat laikā 1877 milj. zelta rubļu, tā tad armijas izdevumi ir 0.3 no visiem valsts izdevumiem. Virsnieku korpuss kā tāds nepastāv. Padomju valdība virsniekus dēvē par komandieriem. Augstākie priekšnieki, (ciktāl šie posteņi nav ieņemti no politiskām personām) ir pa lielākai daļai cara armijas virsnieki, kuŗi iztāisa apm. 1/3 no visp. priekšnieku skaita. Zemāko priekšnieku ir divas trešdaļas no visp. skaita. Tiem ir gan kaŗa piedzīvojumi, bet tikai māza daļa no viņiem ir izgājusi īsa termiņa apmācības kursus un to tālākai apmācībai nodibināts liēls skaits kaŗa skolu. Vispārīgi, jaunāko priekšnieku apmācībai (no vāda līdz rotas komandieram) un bataljonu un pulku komandieru tālākizglītošanai piegriež sevišķu vērību. Pie visiem kaŗa apgabalu un divīziju štābiem pastāvošās skolas („kursi“) tika sakopotas zem vienotas vadības un pie priekšā stāvošās skolu reorganizācijas cenšas panākt vienlīdzību uzstādāmās prasībās. Izglītība un zināšanas tagad tiek pienācīgi novērtētas, piederību pie viēnas vai otras šķiras un politiskos uzskatus viēn vairs neuzskata par viēnīgo noderīguma pierādījumu zināmas viētas ieņemšanai. Ar centralizētu komisaru un komunistu partijas politisko vadītāju sistēmu, kuŗi piedalīti daļām līdz vismazākām vienībām, cenšas panākt kontroli un iespaidošanu komunistu garā. Liēlais vairums tagadējo sarkanarmiešu neko neatšķiras no kaŗa laika krievu kareivja; apzinīgs komunistu sistēmas piekritējs tas pa lielākai daļai nav. No atsevišķo komisaru izveicības atkarāsies, ciktāl izdosies uzaudzēt attiecīgo kaŗaspēka daļu cīņai par komunistu idejām. Daļu priekšnieki kopā ar komisariem stiprā mērā izmanto tiem piešķirto disciplinārās sodīšanas varu. No cara armijas disciplināras varas viņa neko neatšķiras.

Sarkanā armija pašlaik vēl atrodas reorganizācijas stadijā. Viņas priekšgalā stāvošās personas pieliek visas pūles armijas kaujas spēju pacelšanai. Pretēji komunistu teorijām, kuŗās faktiski paredzēta milicija, padomju varas vīri piegriež liēlu uzmanību regulārai armijai. Visos viņu soļos redzama cenšanās radīt lietojamu kaŗaspēku. Viņi mēģina to pacelt arī ar priekšrocību piešķiršanu daudzās nozarēs un ar piederīgo materiālā stāvokļa uzlabošanu.

Armija vienmēr ir valsts saimnieciskā un kultūrēlā stāvokļa spogulis. Ievērojot vispārējo Krievijas sabrukumu, neskatoties uz visām pūlēm no augšas, sarkano armiju pēc Rietumeiropas mērauklas pagaidām vēl nevar uzskatīt par pilnvērtīgu. Tomēr būt pārlieku liēliem optimistiem šīnī ziņā arī nebūt nav ieteicams. Sarkanās armijas attīstībai un apmācībai ir nopietni jāseko, lai kādā skaistā dienā nepiedzīvotu negaidītu pārsteigumu ar visai klūmīgām sekām. Cik liēlā mērā var uzticēties mūsu austrumu kaimiņa miermilībai, rāda Gruzijas republikas liktenis.

Latvijas Aizsardzības biedrības biedriem.

Cirkulars № 1.

1923. gadā 5. maijā.

1. No š. g. 15. marta L. A. B. valde atrodās pašu telpās, Nikolaja ielā 10/12, otrās durvis no Elizabetes ielas. Darba laiks no pulkst. 11—17 ikdienas. Pasta sūtījumu adrese: Rīgā, pasta kastīte 649 L. A. B. valdei.

2. Biedrus uzaicina pēc iespējas drīzākā laikā nokārtot savus biedru maksājumus par pagājušo un tekošo gadu. Ārpus Rīgas dzīvojošiem biedriem biedru grāmatīgas piesūtīs pa pastu, bet Rīgā dzīvojošos lūdz tās saņemt valdē. Grāmatīgas cena 20 santimi. Biedru naudas nomaksai izlaistas īpašas markas 4 Ls. 1.— (t. i. par 2 mēnešiem), kamdēļ ērtības labad lūdz nomaksas izdarīt par vairākiem mēnešiem uzreiz.

3. Uz L. A. B. statutu § 3. d. punkta, pilnas biedu sapulces 1922. g. 7. jūlija lēmuma un apsardzības ministra 1922. g. 3. nov. apstiprinātu noteikumu pamata, Latvijas Aizsardzības Biedrības valde apbalvojuse ar nacionālā lentā uz krūtīm nēsājamām bronzas medaļām sek. personas:

1) 5. Cēsu kājn. pulka dižkareivi Kārlī Drūmalī un

2) Rīgas kara aprinķa pārvald. pavadēs rotas atvaļ. dižkar. Apsīti par teicamu sargu dienesta pienākumu izpildīšanu (arsenalā apsargājot un izbēgušu noziedznieku slepkavu gūstot),

3) pilsoni Pēteri Feldmani — par L. A. B. mērķu veicināšanu.

4. L. A. A. krūšu nozīmes (sudraba) būs gatavas ap 20. maiju un maksās 6 latī gabalā. Biedrus lūdz nekavējoties parakstīties un iesūtīt samaksu.

5. Iekšlietu ministrs atļāvis L. A. B. vākt ziedojumus ar listēm īpašu kvišu grāmatīgu veidā. Pēdējās saņemamas L. A. B. valdē pie darbveža.

6. L. A. B. drīzumā izdos savu militari-zinātnisku un literārisku žurnālu „Aizsargs”. Žurnāls iznāks reiz mēnesī 3—4 druknas loksnes biezs, pēc sekošas programmas:

1) Likumi, pavēles un rīkojumi, attiecošies uz karavīriem, valsts aizsardzību un aizsargu nodaļām, 2) militari-zinātniski raksti taktikas, stratēģijas, kara tehnikas u. t. t. jautājumos, 3) kara psiholoģija un pedagogika, 4) kara spēka apmācības jautājumi, sports, 5) ārzemju armiju, strēlnieku biedrību un aizsardzības organizāciju dzīve, 6) Latvijas atbrīvošanas kara un Senlatvijas vēsture, 7) ceļojumu apraksti, 8) militara kronika, 9) militara literatūra, 10) romāni, stāsti, noveles, dzejas, 11) laikrakstu apskats, 12) raksti par sabiedriski-politiskiem jautājumiem. Aizsargu dzīve. Kronika. Ilustrācijas. Šēmas. Kartes. Anekdotas un karikatūras. Diagramas. Kareivju dzīve. Sikumi, Sludinājumi.

Žurnāla abonēšana biedriem obligatoriska. Ievērojot žurnāla lielo nozīmi L. A. B. valde uzaicina biedrus darīt visu iespējamo žurnāla izplatīšanai savu draugu un paziestu starpā.

L. A. B. priekšnieks, Pulkvēdis (Kalniņš).

Sekretars, atvaļin. kapteinis (Upelnieks)

* Ikreiz pie dzīves vietas maiņas biedri tiek lūgti paziņot L. A. B. valdei savu jauno adresi, lai neceltos neērtības un pārpratumi korespondences adresēšanā.

* Saņemts ziedojums L. A. B. mērķiem no Daugavgrīvas cietokšņa karavīriem caur vec. rakstvedi Fr. Briedi sku: viens tūkstots astoņi simti četrdesmit četri L. rbj. (Ls. 36.88 sant.). Ziedojumu vācējam un visiem ziedotājiem — sirsnīgs paldies!

„Ja dzīvību dzimtenei ziedot spēj dēli,
Tad mazāku upuru nedrīkst būt žēli!”

(A. Insens.)

* Kas vēl nebūtu agrāki izlaistās ziedojumu vākšanas listes nodevis L. A. B. valdei atpakaļ, — tiek laipni lūgts to izdarīt visdrīzākā laikā. Savāktos ziedojumus līdz ar listi var nodot personīgi, kā arī iesūtīt pa pastu.

Aizsargu nodaļu kongresu

nodomājusi sasaukt iekšlietu ministrija š. g. 30. aug., dzimtsbūšanas atcelšanas piemiņas dienā. Aprinķu priekšnieki uzaicināti sasaukt aizsargu nodaļu dalībnieku apspriedes, kurās pārrunās kongresa dienas kārtību un aizsargu nodaļu satversmi, kā arī ievēlēs pārstāvjus. Iekšlietu ministrija izstrādājusi un izsūtījusi sakošu kongresa dienas kārtību: I. 1) Ziņojumi no vietām. 2) Kā sekmet aizsargu nodaļu darbību nozīgumu apkaņošanā. 3) Aizsargu nodaļu kulturelā darbība. 4) Aizsargu aktīvā darbība reliģiskās, kulturelās, saimnieciskās un politiskās organizācijās un 5) Aizsargu iekšējā disciplina. II. 6) Aizsargu nodaļu satversme. 7) Aizsargiem piemērojamie policijas uzdevumi. 8) Aizsargu militarizācija. 9) Aizsargu apbruņošana. 10) Aizsargiem izdoto ieroču apskate un viņu nzglabāšana. 11) Aizsargu forma un 12) Svinīga solījuma ievēšana priekš aizsargiem. III. 13) Saimniecisko līdzekļu sagādāšana aizsargu nod. vajadzībām. 14) Aizsargu nodaļu krāj- un aizdevumu kases dibināšana. 15) Paskaidrojums par aizsargiem no valsts assignēto kreditu. 16) Kritušo aizsargu piederīgo materiālā nodrošināšana un 17) Dažādi jautājumi.

Paziņojums lasītājiem.

Latvijas Aizsardzības biedrības valdes loceklis, rakstnieks G. Milbergs — Skuju Fridis pašlaik uzturās Somijā, lai uz vietas tuvāk iepazītos ar Somijas Aizsargu Korpusu un citām līdzīgām tūrienes brīvprātīgām organizācijām, viņu sastāvu, iekšējo iekārtu u. t. t. M. aizveda līdz arī vairākus Latvijas Aizsardzības biedrības žetonus un medaļas, ar ko apbalvot tos somu brīvprātīgos, kuņi 1919. gada pavasarī palīdzēja atbrīvot Ziemeļ-Latviju. Turpmāk saviem lasītājiem sniegsim izsmēlošus rakstus par to, kā somu tauta pratusi noorganizēt priekšzīmīgu savas valsts aizsardzību. Minētie raksti ieteicami sevišķi mūsu aizsargiem.

Grāmatu galds.

Redakcijai piesūtīta grāmata:
Komand-kapteiņa R. Bernhardta „Izlūku un sargu dienests jūrā”.

Atbildīgais redaktors: Kristaps Upelnieks.

Izdevēja: Latvijas Aizsardzības Biedrība.

Telegramu adrese:
Centrkonzums - Rīgā

Centrālā Savienība „Konzums“

Tālruni valdei:
103, 31-42.

Rīgā, Dzirnavu ielā № 68,

kā vienīgie priekšstāvji Latvijā,

Piedāvā: Original-Deeringa plaujmašīnas no amerikāņu Starptautiskās Plaujmašīnu Sabiedrības (International Harvester Company),

KEISS (Case) petrolejas traktorus, Grand-Detour arkļus un kūlējus,

Heinricha Lanca tvaika kuļgarnituras un pašbraucējus,

zviedru zepātorus „Alfa“, somu zepātorus „Lakta“ un „Milka“.

Bez tam

Ierīko un apgādā: rokas, kā arī tvaika-spēka, kopmoderniecības ar labāko fabriku visjaunākās konstrukcijas piensaimniecības mašīnām, kā: Astra, Ahlborna, Dāņu u. t. t.

Sastāda un izved dzīvē: kopmoderniecības projektus un aprēķinus, piemērojoties vietējiem apstākļiem un vajadzībām caur saviem inženieriem un lietpratējiem, kuŗus izsūta pēc pieprasījumiem uz vietām.

Tura krājumā: arī visas citas lauksaimniekiem nepieciešamās mašīnas un darba rīkus, kā arī citas visādas preces, kas garantē par lauksaimnieku un to organizāciju prasību kārtīgu un pareizu apmierināšanu tikai ar pirmā labuma mašīnām un rīkiem.

Ar pasūtījumiem un pieprasījumiem griešties pie

Centralās Savienības „KONZUMS“
Rīgā, Dzirnavu ielā № 68

un tās nodaļām: Cēsis, Daugavpili, Jēkabmiestā, Jelgavā, Liepājā, Madonā, Rēzeknē, Strenčos, Valkā, Valmierā.

E. KRŪMIŅA
CEPURU & FILCĀ FABRIKA
RĪGĀ, SUVOROVA IELĀ 61, TĀĻR. 13-02

Mēbeles dzīvokļu un kancēru iekārtai
piedāvā
I. Rīgas Galdnieku Sabiedrība,
Lielā Kēniņu ielā Nr. 4. Tālrunis. 15-13

Akciju Sabiedrība „LATEKSIM”

Rīgā, Valņu ielā Nr. 20.
Tālruni: 12-51, 12-52, 12-28.

Eksports.

Imports.

Kolonialpreces, kviešu un
kartupeļu milti, kartons u. c.
Labība. Rudzi un auzas katrā vairumā.

E. Vītols

Altonas-Hamburgas pulksteņu tehniskās skolas absolvents

Precīzlonas pulksteņu
un chronometru special-
darbnīca

Labāko Šveices fabriku
pulksteņu izvēle

Rīgā,

L. Kēniņu ielā Nr. 9

ED. ROZITS

Fabrika, noliktava u. tirgotava:
RĪGĀ, Romanova ielā 52/54
Vislielākā izvēle neviltotas

K R Ā S A S

V. Kuze fabrikas šokolades:
Rīta Zvaigzne,
Sports,
Kaija

neatšķiras no labākajām Šveices šokolādēm.
Fabrikas noliktava Rīgā, Raiņa bulvarī 25,
tirgo vairumā un mazumā

Piedāvāju:

Sienas pulksteņus

ar skaistu sišanu,

Muzikas modinātājus - pulk-
steņus ar latv. tautas dziesmām.

Alpina kabatas pulksteņus
Sudraba saktes lielā izvēlē.

Pieņemu visādus pulksteņus izlabošanā

Rob. Valdmans,

Rīgā, Marijas ielā 15, paša namā Tālrunis. 6-10.

Visādas šķiras
ziepes
„Spodra”

Pieprasiet visur.

A. Krūmiņš.

Prov. A. Tombergs
Rīgā, Karlīnes ielā Nr. 4
Tālrunis. 25-33
Ārāk Maskavā un Odesā

Parfimeriju, medicīnas
un
tualetes ziepju fabrika

MEDIBU BISES:

„Sauer & Sohn”, „Natio-
nal”, „Pieper’a” u. c. ievēroj.
fabriku pārdod par fabr.
cenām, kā arī tikai lab.
konstrukcijas automatiskās
„Stock” u. c. pistoles, re-
volverus, patronas, pulveri,
skrotis un citus piederumus.

L. Polits, Rīgā,

Tirgoņu ielā 24, tālrunis. 43-41,
(Kungu un Kaļķu ielu stūrī).

Kungu virsveļu

glītā un izturīgā izstrādājumā no
krājuma lielā izvēlē piedāvā vairumā

I. Latvju Veļas Rūpniecība

Rīgā, L. Grēcinieku ielā Nr 21, 1 tr.

LATVIEŠU MODES PREČU VEIKALS

M. TREIJS

RĪGĀ, SUVOROVA IELĀ 16 (SUVOVOVA VIESN. NAMĀ)

VISLĒTĀKĀ PREČU IEPIRKŠANAS VIETA
DĀMAM UN KUNGĒM

Karavīru Kooperatīvs

Nikolaja ielā 10/12, Elizabetes ielas stūrī,

Piedāvā lielā izvēlē visiem

: : par lētām cenām : :

Vasaras sesonas manufaktūrpreces

kā: etaminus, frotē, zefirus, krep. frotē un logu aizkarus.

Viengabala Valsts karogi.

No pašu darbnīcās kungu, dāmu un bērnu apavi (arī zandales). Kolonialpreces, zepatori, alumīnija un emaljeti trauki. Gaļas preces. Dzērieni.

Lauku kooperatīviem, vairumā iepērkot,
— izņēmuma cenas. —

Cherry Brandy u.
Cordial Medoc

Izcilus

J. Otlana

liķieru fabrika un vīnu darītava

ražo pirmā labuma, visus iekšzemē pazīstamos

liķierus un vīnus

Bez tam vēl dabūjami

lielā izvēlē ārzemes vīni

Atkalpārdevējiem rabats

Fabrika, galvenā noliktava un kantoris:

Rīgā, Pauluči ielā 5. Tālr. 25-03.

Telegramu adrese: „Otlans-Rīgā“.

GRĀMATU SPIESTUVE ED. LĀCIS, Ž. ŠULCS & BDRI

Izgatavo par mērenām cenām

visādus iespiešanas darbus

visātrākā laikā

kā: Valdības un pašvaldības iestādēm,
grāmatu izdevējiem un apgādātājiem, skolām,
bankām, kantoriem, biedrībām, veikaliem u. t. t.

Moderni burti.

Talrunis Nr 2-21.

Jelgavā, Zaiļā ielā Nr 9.

Jelgavā, Zaiļā ielā Nr 9.

G. Plato & dēli

Rīgā
Kungu ielā 18 Matisa ielā 86-a

Dib. 1899. g. Latvīešu veļas un galanterijas veikali Dib. 1899. g.

Piedāvā god. publikai pirmā labuma preces: Pašražotu kungu, dāmu, bērnu, sporta, peldu un gultas veļu, vatētas gultu segas, triko veļu, ārstu un frizieru ķiteļus, saimniecības priekšautus, drēbnieku piederumus, lietūs sargus, Mey'a & Edlich'a audumu veļu, lielā izvēlē modes un sikas preces.

Pareizs izturīgs darbs, lētas noteiktas cenas.

Pieņem pasūtījumus vairumā un mazumā.

Latvijas Sarkanā Krusta 5-klasīga naudas lotereja № 4

1. klase.			4. klase.		
Izloze: 8. un 9. maijā 1923. g.			Izloze: 8. un 9. augustā 1923. g.		
Vinnesti	Rbl.	Rbl.	Vinnesti	Rbl.	Rbl.
1 par		30000	1 par		60000
1 "		20000	1 "		50000
1 "		10000	1 "		30000
2 " 5000		10000	1 "		20000
5 " 3000		15000	1 "		10000
10 " 2000		20000	2 " 5000		10000
20 " 1000		20000	10 " 3000		30000
60 " 500		30000	15 " 2000		30000
200 " 200		40000	50 " 1000		50000
3550 " 120		426000	250 " 500		125000
3850 vinnesti		621,000	3518 " 300		1055400
			3850 vinnesti		1,470,400
2. klase.			5. klase.		
Izloze: 8. un 9. jūnijā 1923. g.			Izloze: no 10. septembra līdz 2. oktobrim 1923. g.		
Vinnesti	Rbl.	Rbl.	Izdevīgākā gadījumā aug- stākā vinnesta kopsuma		
1 par		40000	800,000 rbl.		
1 "		30000	Premija Rbl. Rbl.		
1 "		20000	1 par 300000 - 300000		
1 "		10000	Vinnesti		
2 " 5000		10000	1 par 500000 - 500000		
5 " 3000		15000	1 " 200000 - 200000		
15 " 2000		30000	1 " 150000 - 150000		
20 " 1000		20000	1 " 100000 - 100000		
60 " 500		30000	1 " 50000 - 50000		
200 " 250		50000	1 " 40000 - 40000		
3544 " 180		637920	1 " 30000 - 30000		
3850 vinnesti		892,920	3 " 20000 - 60000		
3. klase.			4 " 15000 - 60000		
Izloze: 10. un 11. jūlijā 1923. g.			10 par 10000 - 100000		
Vinnesti	Rbl.	Rbl.	41 " 5000 - 205000		
1 par		50000	450 " 3000 - 1350000		
1 "		40000	505 " 2000 - 1010000		
1 "		20000	1000 " 1000 - 1000000		
1 "		10000	1101 " 500 - 550500		
2 " 5000		10000	36479 par 300 - 10943700		
10 " 3000		30000	39600 v. u. 1 pr. 16,649,200		
15 " 2000		30000			
30 " 1000		30000			
100 " 500		50000			
202 " 300		60600			
3487 " 240		836880			
3850 vinnesti		1,167,480			

Lozes dabujamas: Latvijas Sarkanā Krusta Loterejas Nodaļā, Rīgā, Skolas ielā 1, pie Esplanades, Latvijas Bankā un viņas nodaļās, galvenā pasta kantori un viņa nodaļās, visās privātās bankās un daudzās valsts un privātās iestādēs. Rakstiskus pasūtījumus L. S. Krusta Loterejas Nodaļa izpilda steidzoši. Pasta izdevumi jāiesūta pie pasūtīšanas.

Izlozes termiņi stingri noteikti!

Latvijas atjaunoš. sabiedrība „LATS“

Darba zirgi un vaislas ķēves,
ievesti no Igaunijas, Zviedrijas, Norveģijas
un Holandes.

**Lauksaimniecības
mašinas un piederumi.**

Mākslīgie mēsli,
uz rudens nomaksu, jaunsaimniekiem un
izpostītiem lauksaimniekiem ar valdības
piemaksu.

Galvenais kantoris:
Rīgā, L. Grēcinieku ielā № 25.
Tālr. 30-31 un 14-36.

Veikals: Dzirnavu ielā № 91. Tālr. 37-15.
Zirgu stalli: Nikolaja ielā 75 (bij. Stricky brūzī).
Tālr. 33-50.

Latv. Lauksaimn. Ekonomiskā Sabiedrība

8500 laucenieku un 200 laucenieku biedrību savstarpīgs kooperatīvs
Central-Valde: Rīgā, L. Ķēniņu ielā 27, pašas namā.
Telegramu adrese: **Agroņoms.**

Nodaļas: Jelgavā, Bauskā, Liepājā, Ventspilī, Tukumā,
Talsos, Jēkabpils, Saldū, Vainodē, Alūksnē,
Cēsis, Daugavpilī, Līvanos, Rēzeknē, Kārsavā,
Bolvos, Kraslavā.

Āģentūras: visās Latvijas pilsētās u. miestos.

Lauksaimn. mašinas u. zemkopības rīki.
Imports. Eksports.

Mākslīgi mēsli un sēklas.

Pašu labības elevatori — lielnoliktava Rīgā,
Andrejsalā uz Daugavas krasta, savienots ar šaur-
un platsliežu dzelzceļiem.

Pašu lauksaimn. mašīnu un zemkopības rīku izlabošanas darbnīcas:
Rīgā, L. Ķēniņu ielā 27 un Jelgavā, Kāļves šosejā 24.

Pašu dzirnavu akmeņu, teceļu un striķu fabrika Rīgā,

Pašu izmēģinājumu un paraugu saimniecības
Mežotnē un Wiskalū muižās.

Pašu zemkopības skola zēniem un meitenēm Jelgavā.
Pašu grāmatu un laikrakstu spiestuve Jelgavā. Lauksaimn. laikraksta „Zemkopis“ un dažādu arodniecisku grāmatu izdošana un apgāde. Pie Latv. Lauksaimn. Ekon. Sabiedr. nodibinātas un darbojas sekošas sekcijas: Zemkopības, Lopkopības, Pienāimniecības, Dārzkopības, Biškopības un Sēklkopības. Kulturtehniskais birojs — Rīgā.

Latv. Lauksaimn. Ekon. Sabiedr. piederīgie nekustami
īpašumi atrodas: Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Bauskā, Tu-
kumā, Vainodē, Daugavpilī, Vecgulbenē. Opē, Alūksnē,
Modonē, Stāmerienā, Žagarē un Šauļos.

Visi

kam mīla un dārga: brīvā, neatkarīgā Latvija, viņas
atdzimstošā materialā un garīgā kultūra, brīvs,
patiesš vārds,

lasa

lielāko, izplatītāko, bezpartejisko un visvairāk lasīto dienas laikrakstu

„Latvijas Kareivis“.

„Latvijas Kareivis“ ir vispusīgs un interesants, jo viņā darbojas līdzī labākie publicisti, rakstnieki, zinību vīri, sabiedriski darbinieki un lietpratēji dzīves politiskās un saimnieciskās nozarēs.

„Latvijas Kareivis“ sniedz saviem lasītājiem ievadus, ziņas un apskatus par visjaunākajiem un degošajiem dienas notikumiem iekš- un ārzemēs.

„Latvijas Kareivis“ ir vienīgais latviešu laikraksts, kam ik svētdienas iet līdzī literāriskais pielikums ar mūsu labāko rakstnieku oriģināldarbiem un angļu, amerikāņu, franču, itāļu un citu tautu slavenāko rakstnieku tulkojumiem.

„Latvijas Kareivis“ ir vislabākais informācijas orgāns Latvijā, jo ievieto tikai pārbaudītas, no pirmavotiem smeltas ziņas.

„Latvijas Kareivis“ neaizstāv šauras partiju vai grupu intereses, bet pirmā vietā vienmēr un visur stāda visas latviešu tautas labklājību, mūsu valsts cieņu un visu mūsu lauku un pilsētu iedzīvotāju patiesas vajadzības.

„Latvijas Kareivis“ vislabāk saprot šķelšanās un naida sekas un kara postu un tāpēc visdedzīgāk aizstāv Latvijas valsts intereses pret ārējiem un iekšējiem uzbrukumiem.

„Latvijas Kareivis“ ar savu nacionālo garu, vispusīgo un bagāto saturu un vienmēr brīvo un no partiju interesēm neatkarīgo vārdu ir iemantojis visu latviešu un sevišķi viņas brīvības un neatkarības izcīnītāju un aizstāvju simpatijas.

„Latvijas Kareivis“ ir mīļš un iecienīts viesis ikkatrā mājā, pagastā, miestā un pilsētā, jo viņu lasa nevien visplašākās tautas aprindās, bet arī vairāk desmit tūkstošus lielā armija kaŗaspēkā kalpodama un arī mājās pārejot.

„Latvijas Kareivis“ ir visu demobilizēto kaŗavīru iecienītākais laikraksts, tāpēc visi „Latvijas Kareivī“ ievietotie sludinājumi visvairāk izplatīti pa visu Latviju.

„Latvijas Kareivis“ visizdevīgākais laikraksts tirgotāju, rūpnieku un citu sludinājumu izplatīšanai.

„Latvijas Kareivis“ pasūtāms galvenā kantori Rīgā, Citadelē, Muiķas ielā № 1, kantora nodaļā Parka ielā № 6, visos iekš- un ārzemju pasta kantoros, grāmatu veikalos un laikrakstu kioskos.

„Latvijas Kareivis“ maksā ar piesūtišanu: par pusgadu 540 rbļ., par 3 mēnešiem 270 rbļ., par 1 mēnesi 90 rbļ., uz ārzemēm 150 rbļ. mēnesī. Naudas sūtījumi adresējāmi: Āpsardzības min. tipografijai Rīgā, Citadelē, Muiķas ielā № 1. Tālrunis 2-71 un 38-61.

Izdevējs: Āpsardzības ministrijas tipografija.

Turpinas parakstišanās uz militari-zinatnisku un literarisku žurnalu

„Aizsargs“

Latvijas Aizsardzības biedrības izdevumā.

„Aizsargs“ būs L. A. B. oficiālais orgāns un kā tāds pārdīs tās idejas, kuru realizēšanu sev par mērķi spraudusi šī biedrība.

„Aizsargs“ centīsies būt Latvju tautas, Nacionālās armijas un aizsargu nodaļu sirdsapziņa un balss un **apkaņos visus atklātos un slepenos valsts ienaidniekus**, it sevišķi tos, kas valsts liktenīgās dienās meklēja pavalstniecību ārzemju konsulatos, bet tagad tikpat citīgi cenšas iegūt Latvijas pavalstniecību, nenesot pienākumus pret valsti.

Mūsu zemi sargā regulāra armija, kuŗas varonība visiem zināma. Bet lai armija būtu stipra, **mums visiem jābūt nomodā** par savas zemes drošību un aizsardzību. Uzbrukuma gadījumā visa Latvju tauta būs Latvijas armija un nekādi naidnieki viņai nebūs bīstami. Šajā garā un virzienā „Aizsargs“ centīsies audzināt un vadīt mūsu jaunatni un sagatavot valsts aizsardzības darbam ikvienu nacionāli domājošu pilsoni. It sevišķu vērību „Aizsargs“ piegriezis **mūsu aizsargu nodaļām un to organizācijas jautajumam** pēc citu valstu (Somijas) parauga.

„Aizsargā“ atspoguļosies kaŗavīru un Aizsargu nodaļu dzīve, svarīgākie notikumi, domu izmaiņa u. t. t.

Kalpodams nacionāli domājošo pilsoņu, armijas un aizsargu nodaļu interesēm, „Aizsargs“ būs saite starp bijušiem kaŗabiedriem, rūpēdamies par to, lai **mūžam mirdzētu mūsu nacionālās armijas emblema — sudrabstaraīnā saule**. Par saviem tuvākiem izdevumiem žurnāla redakcija uzskatīs:

vienot ciešā saimē visus armijas kaŗavīrus un uzturēt ciešas saites starp aktīvā dienesta un rezerves kaŗavīriem, audzinot un uzturot kaŗa disciplīnas garu; **kaŗavīru materiālā stāvokļa uzlabošanu; pelnīto priekšrocību piešķiršanu demobilizētiem kaŗavīriem** pie vietu dabūšanas u. t. t.

Ar stipru ticību Latvijas valsts gaišai nākotnei, ar nešaubamu pārliecību par Latvijas armijas mūžam nesalaužamo varonību „Aizsargs“ uzsāk savu gaitu un cerē, ka armija un tauta viņam nāks talkā.

„Aizsarga“ programma.

1) Likumi, pavēles un rīkojumi, attiecošies uz kaŗavīriem, valsts aizsardzību un aizsargu nodaļām, 2) militari-zinatniski raksti taktikas, stratēģijas, kaŗa tehnikas u. t. t. jautājumos, 3) kaŗa psiholoģija un pedagoģika, 4) kaŗaspēka apmācības jautājumi, sports, 5) ārzemju armiju, strēlnieku biedrību un aizsardzības organizāciju dzīve, 6) Latvijas atbrīvošanas kaŗa un Senlatvijas vēsture, 7) ceļojumu apraksti, 8) militāra kronika, 9) militāra literatūra, 10) romāni, stāsti, noveles, dzejas, 11) Laikrakstu apskats, 12) raksti par sabiedriski-politiskiem jautājumiem. Aizsargu dzīve. Kronika. Ilustrācijas. Šēmas. Kartes. Anekdotas un karikatūras. Diagramas. Kareivju dzīve. Sikumi. Sludinājumi.

„Aizsargā“ ņem dalību ievērojamākie kaŗa-zinātnieki un speciālisti, literāti, sabiedriski darbinieki.

Abonešanas maksa:

„Aizsargs“ maksā līdz 1923. g. beigām (8 burtnīcas): ar piesūtišanu pa pastu 4 Ls. (resp. 200 L. rbl.), atsevišķa burtnīca — Ls. 60 sant.

Manuskripti un naudas sūtījumi adresējami: Rīgā, pasta kastīte 649, žurnāla „Aizsargs“ redakcijai.

Izdevēja: Latvijas Aizsardzības Biedrība.

Sabiedriba „Latvijas Eksports“

Rīgā, Suvorova ielā № 20/22.

Tālruni: Nr. Nr. 6-82 un 39-82. Telegr. adrese: „Lateksports“.

Lielākā manufaktūrpreču noliktava Latvijā

Vairumā.

Mazumā.

Latv. un Somu papiru lielnoliktava.

Šujmašinas „Original Victoria“.

Specialmašinas: Dürkopp helermašinas,

Dürkopp cikcakra mašinas.

Augstākā labuma liķieri un šnabji no pašu liķieru fabrikas.

Iekš- un ārzemju vini.

Mednieku bises, revolveri, patronas u. t. t.

Tirdzniecības & Rūpniecības A/S. „AUGĻU EKSPORTS“

vinu darītava un augļu pārstrādāšanas fabrika

ražo:

augstākā labuma

Stipros vīnus

Augļu sirupus u. liķieru ekstraktus

liķieru pagatavošanai

Veikali: Rātūža laukumā,
Suvorova ielā 11,

MARMELADI

dažād. augļu un ogu **IEVĀRĪJUMUS**

svaigi **AUGĻI** žāvēti

iekš- un ārēmes

Veikali: Maskavas ielā 89,
Aleksandra tirgū, sviesta pal.

Pieprasiet visur!

K/S. „Kymmell“ alus darītava

ražo augstākā labuma:

Gaišo eksportālu

Marta alu

Porteri

Rīgas balto

Fabrika un galvenais kantoris:

Rīgā, Bruņinieku ielā № 2

Tālr. 9-82

Rīgā, Bruņinieku ielā № 2

Pieprasiet visur!

A. LEITLANTS

Imports un Eksports

Tālrunis 24-21

Rīgā, Lielā Zirgu ielā № 9/11.

Telegramu adrese: „LEITLANTS”

Spedīcija - nomuitošana

Tālrunis 54-64

Pastāvīgi krājumā:

Dr. Fālberga un Heydena

Sacharins kristalos un tabletēs,

Koka spirts 94—96% u. t. t.

Kalifornijas žāvēti augļi

kā: aprikozi, bumbieri, plūmes.

Singapuras pipari, virces u. t. t.

PFAFF šujmašīnas

mājsaimniecībām, amatniekiem un rūpniekiem

Specialmašīnas,

kā: heler, knopcaurumu, zīgzag, kažoku,
cimdu, salmu, adamas u. t. t.

Visu sistemu šujmašīnu daļas,
adatas, ejļas.

Plaša izlabošanas darbnīca

par lētākām cenām īsākā laikā

Tirdzniecības un Rūpniecības Sabiedrība

Rīgā, Aleksandra ielā 12

J. Zandbergs & b-dri

Tālrunis № 35-93

K. Ozoliņa drānu tirgotava

Rīgā, Audeju ielā № 14. Tālrunis 23-20.

Atrodās krājumā: Augstākā labuma **angļu apģērbu drānas**, kungu un
dāmu apģērbiem un mēteļiem, kā arī **vietējo fabriku**
labākie izstrādājumi. Audekli priekš veļas, bez tam **visas labākās sezpnas**
Vairumā. **mantas** par mērenām un noteiktām cenām.

Mazumā.

K. Bodnieka manufakturas tirgotava

Rīgā, Suvorova ielā № 28a (Dzirnavu ielas stūri)

piedāvā lielā izvēlē, par ļoti mērenām cenām

kungu uzvalku, dāmu kleitu un mēteļu drānas visadās krāsās
kā arī visas citas

manufakturas preces un drēbnieku piederumus.

Vairumā

Tālrunis 40-94.

Mazumā.